

Giữ gìn di sản tư liệu

● Ảnh: Bùi Ngọc Cường.

Ấm áp tình mẹ ở Làng trẻ SOS Hà Nội

Thời gian dần trôi, bằng tình yêu thương, lòng bao dung và yêu quý trẻ nhỏ của mình, những người phụ nữ ở Làng trẻ em SOS Hà Nội trở thành sợi dây gắn kết, sưởi ấm trái tim của những đứa trẻ có số phận bất hạnh, mang đến một mái ấm đầy tình thương, một gia đình ấm cúng cho những đứa trẻ. Chính tình yêu đó đã giúp các con có được cuộc sống đủ đầy tình cảm, có điều kiện phát triển cả về vật chất, tinh thần, đồng thời tiếp thêm nghị lực cho các em trở thành những con người có ích cho xã hội.

● Các bé ở Làng trẻ em SOS Hà Nội luôn được tạo mọi điều kiện để học tập và phát triển bản thân.

Làng trẻ em SOS Hà Nội được xây dựng vào năm 1989, với 16 nhà gia đình. Ban đầu có 53 cháu đầu tiên được tiếp nhận vào nuôi dưỡng tại Làng. Cho đến năm 2019, Làng trẻ em SOS Hà Nội đã và đang chăm sóc, nuôi dưỡng được hơn 500 lượt trẻ em mồ côi, bị bỏ rơi, có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn. Trong đó, hơn 300 trẻ đã trưởng thành và có cuộc sống tự lập, hơn 200 em đang được chăm sóc nuôi dưỡng trực tiếp dưới bàn tay của các mẹ, dì, cán bộ, nhân viên và Ban lãnh đạo Làng.

Trao tình yêu cho những đứa trẻ thiệt thòi

Mẹ Loan (nhà Hoa Lay Ôn) đến với Làng trẻ SOS Hà Nội từ năm 2016 và hiện đang chăm sóc và nuôi dạy 6 con. “Đây là gia đình nhỏ ngập tràn yêu thương của tôi. Các con đến đây với nhiều thiệt thòi, không may mắn và thiếu đi tình thương của cha mẹ đẻ. Bản thân tôi luôn coi các con như con ruột của mình, lo lắng cho con từng bữa ăn, từng giấc ngủ và mong các con được khôn lớn thành người. Mỗi đứa

trẻ đến đây đều có hoàn cảnh đặc biệt và mang bên mình một câu chuyện buồn. Nên dù có khó khăn đến đâu, điều mà tôi mong mỏi là được ở bên các con, giúp các con phần nào vơi đi nỗi niềm, trao cho con tình thương để con luôn cảm nhận được tình yêu của một người mẹ. Tôi luôn nói với các con rằng, Làng trẻ SOS Hà Nội là nhà, các mẹ, các dì lúc nào cũng dang rộng vòng tay yêu thương các con”, mẹ Loan tâm sự.

Cùng lúc chăm sóc, nuôi dưỡng nhiều đứa trẻ, nhưng đối với mẹ Loan đó không phải là khó khăn mà là động lực. “Nói không có khó khăn thì không đúng, việc chăm sóc, cơm nước hàng ngày cho các con với tôi là điều quá đỗi bình thường. Nhưng trong số những đứa con, tôi bận lòng hơn cả với những đứa trẻ ở tuổi dậy thì, tính tình thay đổi nên các con cần sự quan tâm, chia sẻ và thấu hiểu tâm tư, tình cảm. Không những vậy, đây cũng là thời điểm các con cần định hướng về nghề nghiệp, biết được đâu là sở thích, sở trường, từ đó phát huy được năng lực của bản thân

các con, sau này ra đời có một công việc ổn định, nuôi sống bản thân. Những điều này luôn khiến tôi đau đầu trong lòng”, mẹ Loan trải lòng.

Trao đổi với phóng viên Báo Pháp luật Việt Nam, ông Nguyễn Quang Hưng - Trợ lý Giám đốc Làng trẻ SOS Hà Nội, Làng trẻ em SOS Hà Nội nói riêng và 16 làng trẻ SOS còn lại trên cả nước hoạt động dựa trên mô hình gia đình thay thế hay còn gọi là mô hình gia đình khuyết thiếu. Trong đó, người phụ nữ độc thân đóng vai trò là một bà mẹ chăm sóc, nuôi dưỡng và giáo dục các con. Đó là một điểm khác biệt lớn nhất về ngôi nhà gia đình của Làng trẻ SOS so với các gia đình bình thường có đầy đủ bố mẹ. Người mẹ của Làng trẻ SOS phải đóng hai vai, vừa làm bố, vừa là mẹ.

Để trở thành một bà mẹ của Làng trẻ SOS, mỗi bà mẹ phải có đủ tiêu chuẩn, tiêu chí ban đầu đó là phụ nữ độc thân hoặc là mẹ đơn thân. Sau khi vào làng, các bà mẹ còn phải trải qua các khóa đào

tạo kỹ năng về chuyên môn về chăm sóc trẻ, về dinh dưỡng, kỹ năng nắm bắt được tâm, sinh lý của trẻ... trong khoảng từ 12 - 24 tháng. “Thế nhưng, dù không phải người sinh thành ra những đứa trẻ nhưng thuận theo cách tự nhiên, người phụ nữ sẽ tự xưng “mẹ” với những đứa con của mình. Họ không được đào tạo để nói câu “mẹ”, mà bản thân họ cảm thấy tự hào xưng tiếng “mẹ” với các con. Trong thâm tâm của những bà mẹ SOS, họ chỉ muốn dành tình yêu của mình để bù đắp lại phần nào tình cảm bị khuyết thiếu của những đứa trẻ tội nghiệp. Còn đối với những đứa trẻ được đón về làng, mặc dù mỗi một đứa trẻ đến với làng là một hoàn cảnh khác nhau, nhưng sau những năm tháng lớn lên cùng các mẹ, chúng luôn tự hào nói rằng, nhà tớ ở Làng trẻ em SOS, tớ mang họ mẹ tớ, quê hương tớ ở Đông Anh, Sóc Sơn... Đến khi lớn, những đứa trẻ vẫn luôn tự hào khi bản thân mình có tới 3 quê: quê gốc, làng trẻ SOS, quê của các bà mẹ. Đó là sợi dây gắn kết tạo nên một gia đình ấm áp và ngập tràn tình yêu”, ông Hưng cho biết.

Là cán bộ có nhiều năm gắn bó tại Làng trẻ SOS Hà Nội, anh Dương Long cho biết, mặc dù có tính chất đặc thù của trung tâm bảo trợ xã hội, nhưng tên hiệu của làng không phải trại trẻ mồ côi mà lấy cái tên gần gũi là “Làng trẻ SOS” và đặt tên cho các gia đình là nhà Hoa Lay Ôn, nhà Hoa Loa Kèn..., những người phụ nữ chăm sóc được gọi là các mẹ, các dì nhằm tạo sự gần gũi, gắn kết, giúp các bé dễ dàng hòa nhập với môi trường mới. “Trong nhiều năm công tác tại đây, chính bản thân tôi đã chứng kiến những đứa trẻ khi đến Làng trẻ SOS sinh sống chỉ mất khoảng từ 2 tuần - 2 tháng, thậm chí là ngay từ ngày đầu các cháu đã cất tiếng gọi “mẹ” một cách tự nhiên. Bởi vì, để một đứa trẻ gọi một người phụ nữ xa lạ một tiếng “mẹ”, thì chính tự bản thân các con cảm nhận được tình yêu vô bờ bến của các mẹ dành cho mình”, anh Long nói.

● Mẹ cùng các con gói bánh chưng đón Tết.

Trưởng thành từ vòng tay của mẹ, của dì

Đáp lại tình yêu thương của các mẹ, các dì, những năm qua, nhiều con của các mẹ, các dì đã trưởng thành, có cuộc sống riêng, nhưng vẫn luôn coi Làng trẻ em SOS là nhà của mình, những bà mẹ, bà dì SOS là những người sinh ra họ lần thứ hai.

Anh Lê Văn Giáp hiện đang là hướng dẫn viên cho một công ty du lịch chia sẻ: “Tôi sinh ra tại một làng quê nghèo và nó càng khó khăn hơn khi năm tôi lên 6 tuổi thì mẹ mất, bố cũng bỏ đi không quan tâm, chăm sóc gì đến anh em chúng tôi. May mắn đã đến và có lẽ nó là một bước ngoặt lớn đối với cuộc đời, năm 1990 tôi đã được đích thân Giám đốc và một người phụ nữ - sau này là người mẹ đã nuôi dạy tôi trưởng thành đón về. Khi về sống cùng mẹ và 9 em khác (tôi lớn nhất nên được bầu là anh cả) mọi thứ đã thay đổi hoàn toàn, với tình yêu thương vô bờ bến và sự tâm huyết của Ban Giám đốc cùng với các mẹ, các dì, anh em chúng tôi cứ thế lớn khôn theo từng năm tháng. Các mẹ, các dì cùng các cô chú trong Làng SOS đã nuôi dưỡng, dạy dỗ, bù đắp những bất hạnh, mất mát, tổn thương cho chúng tôi. Cho đến khi trưởng thành, nếu một số em không có khả năng học lên đại học hay cao đẳng thì làng lại hướng nghiệp cho chúng tôi đi học các ngành nghề khác nhau và hiện giờ Làng cũng đã có rất nhiều các anh chị em đã trưởng thành, có công ăn việc làm, thậm chí có người là chủ doanh nghiệp, có người cũng có vị thế trong xã hội. Người mẹ mà tôi nhắc tới không ai khác đó chính là mẹ Lợi (nhà Hoa Loa Kèn). Giờ tôi đã trưởng thành, tuy không giàu có nhưng cũng có một cuộc sống tạm ổn định, nhưng mẹ Lợi vẫn luôn bên cạnh, động viên và là chỗ dựa tinh thần lớn cho tôi. Tôi luôn thầm cảm ơn bà đã dành cả tuổi thanh xuân để nuôi dưỡng anh em chúng tôi. Tôi vẫn thường nói với bà rằng, nếu không có mẹ sẽ không có tôi của ngày hôm nay”, anh Giáp xúc động nói.

Chị Bạch Ánh Hồng, hiện đang là Trợ lý Tổng Giám đốc Ngân hàng TMCP Hàng hải (MSB) cũng là một trong những trẻ lớn lên từ Làng SOS Hà Nội nhớ lại quãng thời gian sống tại Làng mà với chị là rất quan trọng với cuộc đời. “Tôi đã được nuôi dưỡng, chăm sóc và phát triển hết các năng khiếu của mình. Tôi lớn lên ở Làng trẻ SOS Hà Nội trong tình yêu thương của các bác, các cô, các chú và các mẹ. Họ ban đầu chỉ là những người xa lạ không quen biết, nhưng dần dần trở thành người thân, là “máu mủ ruột rà”, từng ngày từng ngày gom góp tình yêu thương dành cho tôi. Đây chính là chiếc nôi dạy cho tôi bài học làm người, về sự nhân hậu, yêu thương và nhân ái. Đây cũng là nền tảng vững chắc giúp tôi có niềm tin vào cuộc sống, là bệ đỡ cho tôi những lúc khó khăn, nuôi dưỡng ước mơ, hy vọng giúp tôi vươn lên để có cuộc sống tươi đẹp”, chị Bạch Ánh Hồng kể.

THƯƠNG MẸN

Chia sẻ về khó khăn, thách thức hiện nay, ông Nguyễn Quang Hưng cho biết: “Từ trước tới nay, Làng trẻ SOS Việt Nam hoạt động dựa trên một số nguồn kinh phí hỗ trợ từ phía Chính phủ, SOS quốc tế, nguồn hỗ trợ trong nước. Song hiện nay, do nhiều yếu tố khách quan về vấn đề kinh tế toàn cầu, nguồn kinh phí hỗ trợ cho các Làng trẻ em SOS từ các nhà tài trợ quốc tế, các tổ chức trong và ngoài nước cũng bị cắt giảm đáng kể. Điều này ảnh hưởng rất lớn tới hoạt động và sự duy trì hoạt động của Làng trẻ em SOS. Dù khó khăn là vậy, nhưng bằng tình thương và trách nhiệm những đứa trẻ, tất cả cán bộ, nhân viên, các mẹ, các dì đang không ngừng nỗ lực, vận dụng mọi khả năng để chia sẻ và kêu gọi sự chung tay của toàn xã hội để mang tới cho trẻ em tương lai tươi sáng hơn”.

THÁNG CÔNG NHÂN NĂM 2024:

Lao động trẻ trước xu thế cạnh tranh gay gắt

Làm sao để đoàn kết, tập hợp thanh niên công nhân tại các khu công nghiệp, khu chế xuất, khối doanh nghiệp ngoài nhà nước, sự chuẩn bị của thanh niên công nhân hội nhập quốc tế... là những vấn đề được bàn thảo trong Tháng Công nhân vừa qua...

Nhiều vấn đề đang đặt ra với thanh niên công nhân

Vừa qua, T.Ư Đoàn tổ chức Tọa đàm “Giải pháp phát huy tinh thần tình nguyện, xung kích, sáng tạo, nâng cao tay nghề, năng suất lao động của thanh niên công nhân trong quá trình hiện đại hóa, công nghiệp hóa và hội nhập quốc tế đất nước”. Bí thư T.Ư Đoàn Ngô Văn Cương cho biết, Tọa đàm là một trong những hoạt động trọng tâm hưởng ứng Tháng Công nhân năm 2024 với chủ đề “Đoàn kết công nhân - Triển khai nghị quyết”.

Theo ông Ngô Văn Cương, thế giới đang trải qua những biến động to lớn, diễn biến nhanh chóng, phức tạp, khó lường như các cuộc cạnh tranh, xung đột có dấu hiệu leo thang, tác động sau đại dịch COVID-19... gây ra nhiều trở ngại, khó khăn đối với môi trường kinh tế, chính trị, an ninh quốc gia và khu vực.

Bên cạnh đó, Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đang phát triển với tốc độ cấp số nhân, phạm vi và tính phức tạp vô cùng lớn, đòi hỏi các quốc gia phải chủ động hơn nữa trước bối cảnh biến đổi mạnh mẽ của kỷ nguyên công nghiệp thông minh và công nghệ hiện đại. Trong cuộc cách mạng

● Ông Bùi Quang Huy, Bí thư thứ nhất T.Ư Đoàn tại một trong số những Ngày hội của công nhân.

(Ảnh: T.Ư Đoàn)

này, mọi lĩnh vực của đời sống kinh tế - xã hội đều bị tác động, đặc biệt những tác động đối với lĩnh vực lao động và việc làm là rất lớn.

Đặc biệt, Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng xác định cụ thể mục tiêu, nhiệm vụ xây dựng giai cấp công nhân Việt Nam hiện đại, lớn mạnh; nâng cao bản lĩnh chính trị, trình độ học vấn, chuyên môn, kỹ năng nghề nghiệp, tác phong công nghiệp, kỷ luật lao động thích ứng với cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Coi đây là nhân tố quan trọng để thực hiện công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và xây dựng nước Việt Nam phồn vinh, hạnh phúc, trở thành nước phát triển có thu nhập cao vào năm 2045.

Ông Cương nhấn mạnh, để góp phần thực hiện thành công mục tiêu đó thì gần 17 triệu lao động gồm công nhân, kỹ sư, những người thợ lành nghề, những người trực tiếp sản xuất hàng hoá, có mặt ở tất cả các thành phần kinh tế, các ngành, nghề, lĩnh vực sản xuất, kinh doanh, dịch vụ đóng vai trò quan trọng. Do đó, không chỉ doanh nghiệp phải thay đổi cách vận hành truyền thống để phù hợp với bối cảnh mới hiện nay mà người lao động cũng phải xung kích thay đổi, sáng tạo cách làm trước nay để có thể thích nghi và thay đổi trong công việc, hoà mình vào xu thế mới. Bên cạnh đó, còn có vai trò của các tổ chức chính trị xã hội, đặc biệt là tổ chức Đoàn thanh niên đồng hành, tạo lập môi trường để thanh niên công nhân, người lao động trẻ (chiếm tới hơn 60% tổng số lao động hiện nay) nâng cao tay nghề, tiếp cận khoa học công nghệ, nâng cao năng suất lao động, góp phần to lớn vào sự thành công cho doanh nghiệp.

Bởi vậy, ông Cương đề nghị các đại biểu đề xuất các cơ chế, chính sách, phát huy vai trò tổ chức Đoàn, Hội trong công tác mở rộng mặt trận đoàn kết, tập hợp thanh niên công nhân tại các khu công nghiệp, khu chế xuất, đặc biệt tại khối doanh nghiệp ngoài nhà nước. Đồng thời, chia sẻ về chính sách pháp luật lĩnh vực công pháp, tư pháp quốc tế; vấn đề lao động, việc làm và sự chuẩn bị của thanh niên công nhân trong bối cảnh hội nhập quốc tế. Đồng thời, đề xuất giải pháp phát huy tinh thần tình nguyện, xung kích, sáng tạo, góp phần nâng cao tay nghề, năng suất lao động của thanh niên công nhân trong quá trình hiện đại hóa, công nghiệp hóa và hội nhập quốc tế đất nước.

Người trẻ cần thay đổi, tránh rủi ro

Ông Nguyễn Văn An, Phó Giám đốc Trung tâm Quốc gia về dịch vụ việc làm, Cục Việc làm, Bộ LĐ-TB&XH cho biết, cả nước hiện có hơn 52,4 triệu lao động, trong đó hơn 1 triệu người thất nghiệp. Nhu cầu tuyển dụng hiện đòi hỏi lao động có trình độ chuyên môn ngày càng cao hơn, buộc người lao động phải được đào tạo chuyên môn tốt hơn.

Theo ông An, hệ thống tổ chức dịch vụ việc làm cả nước ngày càng nhiều, chuyên nghiệp hơn. Các trung tâm dịch

vụ việc làm thanh niên của các tỉnh, thành Đoàn đã góp phần kết nối, hỗ trợ lao động trẻ với thị trường lao động. Đồng thời cung cấp thông tin tuyên dụng, định hướng nghề nghiệp ngày càng nhanh hơn.

Cùng với đó, một trong những thách thức chính là tìm kiếm thông tin tuyên dụng trên Internet, các ứng dụng tìm việc khiến lao động bị cạnh tranh gay gắt. Sử dụng các nền tảng trực tuyến trong tìm kiếm việc cũng là cách làm hiệu quả nhưng cảnh giác trước thông tin không chính xác, cả rủi ro về an ninh thông tin.

Vấn đề được nêu ra tại Tọa đàm là rất cần làm tốt tuyên truyền để lao động trẻ cảnh giác trước các thông tin trên mạng, tránh bị lừa việc nhẹ, lương cao. Từ điểm cầu TP HCM, Giám đốc Trung tâm Hỗ trợ thanh niên công nhân TP HCM Lê Hoàng Minh nói sau gần 18 năm phát triển, Trung tâm khẳng định vị thế là bạn với thanh niên công nhân.

Trung tâm hiện có những nhóm giải pháp chăm lo đời sống vật chất, tinh thần cho công nhân. Trong đó, mỗi năm đã vận động các nguồn lực hỗ trợ công nhân khoảng 15 tỉ đồng. Nổi bật là hoạt động chăm lo Tết, chuyên xe miễn phí đưa công nhân khó khăn về quê đón Tết, lễ cưới tập thể, tặng căn phòng mơ ước, phương tiện sinh kế...

Ngoài ra, còn có nhiều chương trình giải trí, chăm sóc sức khỏe cho công nhân tại các khu lưu trú văn hóa và ngay tại xưởng làm việc với mong muốn nâng cao chất lượng đời sống tinh thần, giảm stress sau giờ làm. Cùng với các lớp học ngoại ngữ cho công nhân, hiện còn có chương trình đồng hành với con em công nhân tại các khu nhà trọ. Theo ông Minh, nếu bị cắt giảm, lao động trẻ dưới 25 tuổi rất dễ kiếm lại việc làm nhưng lao động trên 30 tuổi sẽ khó hơn nhiều, nên rất cần kết nối, giới thiệu việc làm cho những lao động độ tuổi này tìm việc mới.

Phó Bí thư Tỉnh Đoàn Đồng Nai Nguyễn Hiếu Trung chia sẻ: “Chúng tôi quan tâm tới đào tạo nguồn nhân lực trẻ, trong đó có nhân lực chất lượng cao chuẩn bị cho sân bay quốc tế Long Thành hoạt động thời gian tới. Cùng với đó là tìm giải pháp mở rộng tập hợp công nhân không chỉ ở các doanh nghiệp, nhà máy hay khu trọ mà còn cả trên không gian mạng”.

Thực tế, Đồng Nai là một trong những tỉnh phát triển công nghiệp hàng đầu của cả nước với 31 khu công nghiệp đang hoạt động, 1 khu công nghiệp đang đầu tư xây dựng hạ tầng. Số lượng công nhân trong độ tuổi thanh niên hiện nay chiếm hơn 40% tổng số công nhân lao động.

Trong khi, tỉ lệ lao động kỹ năng cao của nước ta kém cạnh tranh hơn so với thị trường lao động một số nước trong khu vực. Nguy cơ một số công việc trở nên lỗi thời, một số nghề sẽ bị công nghệ thay thế nên người lao động càng phải tham gia đào tạo, nâng cao trình độ chuyên môn cho bản thân.

Theo ông Nguyễn Hiếu Trung, số lượng công nhân trong độ tuổi thanh niên hiện nay chiếm hơn 40% tổng số công nhân lao động. Bởi vậy, chuyển đổi số đang diễn ra nhanh chóng, đòi hỏi lĩnh vực sản xuất công nghiệp Việt Nam nói chung và tỉnh Đồng Nai nói riêng phải nhanh chóng chuyển đổi để thích nghi. Trong đó, lao động trẻ phải là những người tiên phong thay đổi cách nhìn, cách làm, sáng tạo, thích nghi tốt nhất với quá trình chuyển đổi số.

NGUYỆT THƯƠNG

● Những sân chơi đầy năng lượng tích cực trong Tháng công nhân 2024. (Ảnh: T.Ư Đoàn)

7.500 công nhân được tư vấn, khám, chữa bệnh miễn phí

Cũng trong Tháng Công nhân năm 2024, T.Ư Hội LHTN Việt Nam phối hợp với Công ty TCP Việt Nam tổ chức Ngày hội “Thanh niên công nhân - Lan tỏa năng lượng tích cực” năm 2024. Chuỗi ngày hội cấp T.Ư đã diễn ra tại 3 tỉnh, thành gồm: Đà Nẵng, Thanh Hóa và Hải Phòng.

Chị Nguyễn Thị Thùy Linh (25 tuổi, quê ở thành phố Phúc Yên, Vĩnh Phúc) chia sẻ, chị làm công nhân Công ty Huimeit được 4 năm. Chị biết đến Ngày hội Thanh niên công nhân nên rất hào hứng tham gia. Chị cảm thấy không khí ngày hội sôi động và nao nức, mang lại khí thế vui tươi.

Chị Trần Thị Phương Thảo (24 tuổi, quê ở Nghệ An) đang làm công nhân cho Công ty Ja Solar thuộc Khu công nghiệp Quang Châu. Chị cùng một số công nhân trong Công ty tham gia Ngày hội Thanh niên công nhân với nhiều hoạt động thể thao như chơi kéo co, nhảy dây. Theo chị Thảo, các hoạt động văn nghệ, thể thao tại Ngày hội Thanh niên công nhân không chỉ giúp rèn luyện sức khỏe, tinh thần đoàn kết mà còn tạo ra năng lượng tích cực để công nhân tiếp tục lao động, sản xuất...

GÌN GIỮ DI SẢN TƯ LIỆU

Di sản tư liệu - kho báu về tri thức và lịch sử

Các di sản tư liệu của mỗi dân tộc, mỗi vùng miền, địa phương đều có bản sắc, nét độc đáo riêng. Những di sản tư liệu đó phản ánh một bề dày lịch sử - văn hóa. Việc bảo tồn và phát huy các di sản tư liệu là nhiệm vụ có ý nghĩa sâu sắc vì di sản tư liệu chứa đựng hồn phách của dân tộc.

3 di sản tư liệu thế giới được UNESCO vinh danh

Theo UNESCO, di sản tư liệu gồm các tài liệu, hoặc nhóm tài liệu, có giá trị đáng kể và lâu dài đối với một cộng đồng, một nền văn hóa, hay một quốc gia, hoặc đối với nhân loại nói chung, mà sự xuống cấp hay mất mát sẽ là sự nguy hại.

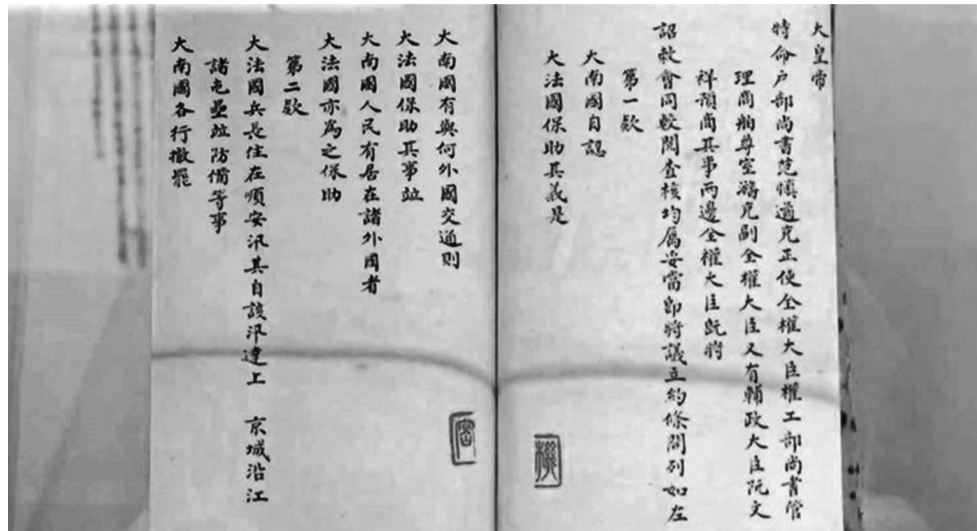
Di sản tư liệu không phải là di sản phi vật thể. Chúng là di sản vật thể - bao gồm "vật mang tin" có các ký tự hoặc một dạng thức mã hóa thông tin tại thời điểm lịch sử nó ra đời - trên đó thể hiện nội dung thông tin cụ thể, truyền lại được cho đời sau. Những di sản vật thể mang tư liệu này cần chế độ bảo quản riêng phù hợp với mỗi loại hình.

Đất nước Việt Nam ta có lịch sử văn hiến 4.000 năm với niềm tự hào là các di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, trong đó mỗi dân tộc, mỗi vùng miền, địa phương đều có bản sắc, nét độc đáo riêng và có những di sản tư liệu riêng.

Hiện nay, Việt Nam có 10 di sản tư liệu thế giới được UNESCO vinh danh, bao gồm 3 di sản tư liệu thế giới và 7 di sản tư liệu khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Cụ thể, 3 di sản tư liệu thế giới là Mộc bản triều Nguyễn (công nhận năm 2009); Bia Tiên sĩ tại Văn Miếu - Quốc Tử Giám (công nhận năm 2011) và Châu bản triều Nguyễn (công nhận năm 2017). Bên cạnh đó, còn có 7 di sản tư liệu khu vực châu Á - Thái Bình Dương là Mộc bản chùa Vĩnh Nghiêm (2012), Thơ văn trên kiến trúc cung đình Huế (2016), Mộc bản trường học Phúc Giang (2016), Hoàng hoa sử trình đồ (2018), Bia Ma Nhai tại danh thắng Ngũ Hành Sơn (2022), Văn bản Hán Nôm làng Trường Lưu (2022), "Những bản đúc nổi trên chín đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế" (2024).

Theo hồ sơ của Cục Di sản, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch, 34.555 bản khắc Mộc bản triều Nguyễn đã lưu lại những tác phẩm chính văn, chính sử do triều Nguyễn biên soạn, các sách kinh điển và sách lịch sử..., phản ánh mọi mặt của xã hội Việt Nam dưới triều Nguyễn về lịch sử, địa lý, chính trị - xã hội, quân sự, pháp chế, tôn giáo - tư tưởng - triết học, ngôn ngữ - văn tự, văn hóa, giáo dục.

82 Bia đá tiên sĩ ở Văn Miếu - Quốc Tử Giám, Hà Nội là nguồn tư liệu phong phú phản ánh giai đoạn lịch sử hơn 300 năm dưới triều Lê - Mạc, cho thấy tư tưởng trị quốc dựa vào nhân tài. Câu "Hiền tài là nguyên khí quốc gia" ở Văn Miếu - Quốc Tử Giám trở thành "kim chỉ nam" trong việc giáo dục nhân tài cho đất nước ở mọi thời đại.

● Châu bản triều Nguyễn còn lưu bút tích các vị hoàng đế. (Ảnh: TTH)

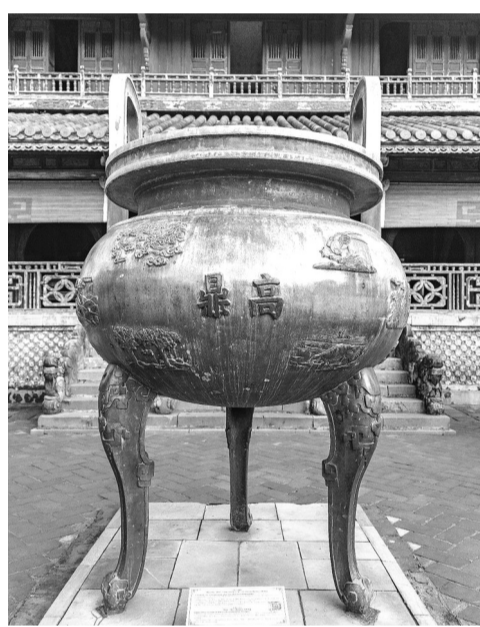
● Bia Ma Nhai tại Danh thắng Ngũ Hành Sơn. (Ảnh: BTĐN)

Châu bản triều Nguyễn là hệ thống văn bản hành chính được sản sinh trong quá trình hoạt động quản lý nhà nước của bộ máy chính quyền triều Nguyễn, bao gồm văn bản do các Hoàng đế ban hành và văn bản do các cơ quan trong hệ thống chính quyền đệ trình lên Hoàng đế phê duyệt bằng mực màu son đỏ. Hệ thống văn bản này được giao cho Nội các triều Nguyễn tập hợp và quản lý thống nhất thành một khối văn thư của triều đình. Châu bản triều Nguyễn còn lại hiện nay gồm hơn 86.000 văn bản gốc của 11 triều vua nhà Nguyễn là Gia Long, Minh Mệnh, Thiệu Trị, Tự Đức, Kiên Phúc, Hàm Nghi, Đồng Khánh, Thành Thái, Duy Tân, Khải Định và Bảo Đại.

7 di sản tư liệu khu vực châu Á - Thái Bình Dương

Mộc bản Chùa Vĩnh Nghiêm hiện nay còn lưu giữ 34 đầu sách với gần 3.000 bản khắc trên gỗ, mỗi bản có hai mặt, mỗi mặt 2 trang sách (âm bản) khoảng 2.000 chữ Nôm, chữ Hán, chữ Phạn, được các vị sư tổ Thiên phái Trúc Lâm ở chùa Vĩnh Nghiêm cho khắc tạc từ những năm giữa thế kỷ XVIII đến đầu thế kỷ XX.

Thơ văn trên kiến trúc cung đình Huế thể hiện trên nhiều chất liệu khác nhau như gỗ, đá, đồng, pháp lam, khám sành sứ, sơn son thếp vàng... Đây là di sản tư liệu thể hiện tư tưởng của các vị vua triều Nguyễn về lịch sử, độc lập dân tộc, văn hóa, quan niệm trị quốc, dân sinh... Một loại hình nghệ thuật trang trí đặc biệt và tư liệu độc đáo riêng có tại cố đô Huế,

● Những bản đúc nổi trên chín đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế. (Ảnh: PV)

với gần 3.000 họa tiết trang trí ở đây chưa thấy xuất hiện ở những nơi khác trên thế giới.

Mộc bản Trường học Phúc Giang có hơn 2.000 bản gỗ thị được khắc chữ Hán và Nôm ngược để in sách phục vụ việc giáo dục, khoa cử, chọn nhân tài cho quốc gia cuối thời Hậu Lê do dòng họ Nguyễn Huy (Trường Lưu, Can Lộc, Hà Tĩnh) chế tác và gìn giữ. Trải qua nhiều thăng trầm, hiện nay toàn bộ mộc bản chỉ còn 394 bộ được lưu giữ và bảo quản tại Nhà thờ Nguyễn Huy Tự (xã Trường Lưu, Can Lộc, Hà Tĩnh).

"Hoàng Hoa sử trình đồ" - cuốn sách có chiều dài 30cm, rộng 20cm, dày 2cm, in bằng bản mộc trên giấy dó, được vẽ bằng 3 loại màu. "Hoàng Hoa sử trình đồ" nhằm cung cấp tư liệu, hướng dẫn tiện lợi cho bản thân sứ bộ Nguyễn Huy Oánh và các sứ bộ sau. Cuốn sách thể hiện tài năng của Thám hoa Nguyễn Huy Oánh trên tất cả các lĩnh vực lịch sử, địa lý, chính trị, ngoại giao và thơ ca.

Bia Ma Nhai tại danh thắng Ngũ Hành Sơn, Đà Nẵng là kho tàng di sản tư liệu quý giá bằng chữ Hán và chữ Nôm, với số lượng lớn, gồm 78 bia ma. Nội dung, phong cách biểu hiện đa dạng, hình thức độc đáo, với nhiều thể loại như: ngự bút, bia ký, tán, thơ văn, đề từ, đề danh, câu đối... của các vị vua, quan triều Nguyễn, cao tăng, cùng bao thế hệ tao nhân, mặc khách đã từng dừng chân lưu đề trên vách đá, hang động tại danh thắng Ngũ Hành Sơn, từ nửa đầu thế kỷ XVII đến thập niên 60 của thế kỷ XX. Bia ma nhai là những

Cục trưởng Cục Văn thư và Lưu trữ nhà nước Đặng Thanh Tùng cho biết, Tuyên ngôn quốc tế về tài liệu lưu trữ, được thông qua tại Phiên họp thứ 36, Hội nghị toàn thể của UNESCO năm 2011 đã ghi nhận vai trò của tài liệu lưu trữ trong việc cung cấp bằng chứng xác thực về mọi mặt hoạt động, bảo đảm nền hành chính minh bạch cũng như gìn giữ ký ức chung của xã hội loài người. Đảng và Nhà nước ta cũng khẳng định, "Tài liệu lưu trữ quốc gia là di sản của dân tộc, có giá trị đặc biệt đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa".

tư liệu cực kỳ giá trị, chân xác và đặc sắc, thể hiện rõ tính giao thoa, hòa điệu về kinh tế, văn hóa, xã hội giữa các quốc gia như Nhật Bản - Trung Hoa - Việt Nam tại Việt Nam từ thế kỷ XVII đến thế kỷ XIX.

Mộc bản Trường Lưu hay còn gọi Mộc bản trường học Phúc Giang, gồm hơn 2.000 bản gỗ thị lâu năm, khắc chữ Hán ngược tinh xảo, với nhiều dạng chữ như: lệ thư, thảo thư, giản tự, cổ tự... để in sách phục vụ việc giáo dục, khoa cử chọn nhân tài cho quốc gia cuối thời Hậu Lê. Mộc bản còn lưu giữ bút tích, ấn triện, gia huy và những dấu tích khẳng định bản quyền gắn với 5 danh nhân văn hóa: Nguyễn Huy Tự, Nguyễn Huy Oánh, Nguyễn Huy Cự, Nguyễn Huy Quýnh và Nguyễn Huy Tự. Đây là khối mộc bản duy nhất, cổ nhất về giáo dục của một dòng họ còn lưu giữ được ở Việt Nam, hiện đang được bảo quản tại tư gia dòng họ Nguyễn Huy ở Hà Tĩnh.

"Những bản đúc nổi trên chín đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế" là dương bản duy nhất, hiện đặt trước sân Thế Tổ Miếu trong Hoàng cung Huế, gồm 162 hình ảnh và chữ Hán được Vua Minh Mạng cho đúc tại Huế vào năm 1835 và hoàn thành năm 1837. Đây là nguồn tư liệu độc đáo, quý hiếm được giới nghiên cứu Việt Nam và nước ngoài rất quan tâm bởi nó mang giá trị nội dung về lịch sử, văn hóa - giáo dục, địa lý, phong thủy, y dược, nghệ thuật thư pháp. Đặc biệt là đề cao thân phận của người phụ nữ dưới chế độ phong kiến, Vua Minh Mạng đã dùng hình thức đặt tên người phụ nữ lên dòng kênh để ghi dấu công lao, điều mà rất hiếm thấy dưới chế độ phong kiến. Các bản đúc nổi trên chín đỉnh đồng đảm bảo tính nguyên vẹn, là "nhân chứng" lịch sử chứng kiến sự thăng trầm của triều đại và điều quan trọng nhất là di sản tư liệu này được thể hiện dưới dạng hình ảnh và chữ Hán vẫn còn nguyên vẹn và ngay cả vị trí đặt chín chiếc đỉnh cũng chưa từng bị dịch chuyển. Những bản đúc nổi trên chín đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế còn lưu trữ các giá trị về mối quan hệ giao thoa và tiếp xúc văn hóa xã hội của đất nước Việt Nam với các quốc gia trong khu vực Đông Á.

Ngoài 10 di sản tư liệu đã được UNESCO ghi danh, thời gian tới, di sản tư liệu của Việt Nam sẽ còn tiếp tục được UNESCO xem xét, ghi danh cấp khu vực và thế giới.

Tất cả đều là những di sản được coi là quốc bảo có giá trị nổi bật với nội dung đa dạng, hình thức độc đáo, tinh duy nhất không thể thay thế và sức ảnh hưởng sâu rộng. Các di sản tư liệu xác định ký ức quốc gia và bản sắc của mỗi Nhà nước, do đó góp phần vào việc xác định vị trí của quốc gia trong cộng đồng thế giới. Các di sản tư liệu cũng là những cứ liệu quan trọng khẳng định chủ quyền, toàn vẹn lãnh thổ quốc gia. **THỦY DƯƠNG**

GÌN GIỮ DI SẢN TƯ LIỆU

Tạo hành lang pháp lý cho di sản tư liệu

Từ năm 1992, Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa Liên hợp quốc (UNESCO) đã khởi xướng Chương trình Ký ức Thế giới nhằm bảo tồn và phát huy giá trị của di sản tư liệu. Việt Nam tham gia Chương trình từ năm 2006. Tính đến nay, sau 18 năm là quốc gia thành viên của Chương trình với 10 di sản tư liệu được chương trình này ghi danh, đến nay, Việt Nam vẫn chưa có hành lang pháp lý để bảo vệ và phát huy di sản. Trong khi đó, di sản tư liệu của Việt Nam sẽ tiếp tục được UNESCO xem xét, ghi danh với xu hướng ngày càng gia tăng.

Chưa thể phát huy hết giá trị vì thiếu luật

Theo định nghĩa của UNESCO, tư liệu là di sản của quá khứ để lại cho thế giới trong hiện tại và tương lai. Kể từ khi tham gia đến nay, Việt Nam đã có 10 di sản tư liệu được vinh danh, bao gồm 3 di sản tư liệu thế giới (bao gồm Mộc bản triều Nguyễn; Châu bản triều Nguyễn; bia Tiến sĩ Văn Miếu - Quốc Tử Giám) và 7 di sản tư liệu khu vực châu Á - Thái Bình Dương (bao gồm Mộc bản chùa Vĩnh Nghiêm; Văn thơ trên kiến trúc cung đình Huế; Bia ma nhai tại danh thắng Ngũ Hành Sơn, Đà Nẵng; Mộc bản trường học Phúc Giang; Hoàng hoa sứ trình đồ; Văn bản Hán Nôm làng Trường Lưu, Hà Tĩnh (1689 - 1943); mới đây nhất ngày 8/5/2024, hồ sơ "Những bản đúc nổi trên chín đỉnh đồng ở Hoàng cung Huế" chính thức được ghi danh).

Với Việt Nam nói riêng và thế giới nói chung, di sản tư liệu có ý nghĩa quan trọng và giá trị đặc biệt vì nó lưu giữ ký ức của dân tộc, làm bền chặt sợi dây gắn kết giữa hiện tại và quá khứ - động lực cho phát triển. Tuy nhiên, trong Luật Di sản văn hóa hiện hành đang thiếu quy định cụ thể nên những giá trị của di sản tư liệu chưa được hình dung và bảo vệ một cách đầy đủ.

Đơn cử như câu chuyện của Mộc bản chùa Vĩnh Nghiêm tỉnh Bắc Giang được UNESCO công nhận là Di sản tư liệu khu vực châu Á - Thái Bình Dương

● 82 bia tiến sĩ ở Văn Miếu - Quốc Tử Giám vẫn đang chờ được ghi danh trong pháp luật về di sản văn hóa của Việt Nam. (Nguồn: Bộ VH,TT&DL)

năm 2012. Với hình thức khắc chữ Hán và chữ Nôm bằng kỹ thuật khắc ngược dùng để in thành sách trong khoảng thế kỷ XVI đến XIX, mộc bản này được các nhà khoa học đánh giá là bảo đảm tính toàn vẹn, nguyên gốc, độc bản và là di sản đặc sắc. Năm 2017, từ nguồn lực địa phương và xã hội hóa, tỉnh Bắc Giang đã xây dựng nhà lưu giữ và trưng bày mộc bản chùa Vĩnh Nghiêm với kinh phí gần 30 tỉ đồng. Từ đó đến nay, không có thêm nguồn kinh phí nào dành cho mục đích bảo vệ di sản bởi mộc bản không được điều chỉnh trong nội dung nào của Luật Di sản văn hóa hiện hành.

Với bề dày gần 1.000 năm lịch sử, Văn Miếu - Quốc Tử Giám, trường đại học đầu tiên của Việt Nam, đã đào tạo nhiều bậc đại khoa, hiền tài cho đất nước. Nơi đây có 82 bia tiến sĩ ghi tên các vị đỗ đại khoa của 82 khoa thi từ năm 1484 đến 1780. Đây là những bản tư liệu gốc duy nhất, được coi là một trong những di sản văn hóa vô giá của cha ông để lại. Từ năm 2011, 82 bia tiến sĩ đã được công nhận là Di sản tư liệu thế giới nhưng các văn bản luật hiện hành của Việt Nam không quy định đây là loại hình di sản gì. Như vậy, có một khoảng trống pháp lý để có thể nhận diện và định danh di sản, từ đó gây ra những bất cập trong việc quản lý...

● Mộc bản triều Nguyễn là di sản tư liệu thế giới đầu tiên của Việt Nam. (Nguồn: Bộ VH,TT&DL)

Di sản tư liệu cần được bảo vệ bằng công cụ pháp lý

Theo các chuyên gia, di sản tư liệu có hàng trăm năm, rất khó bảo quản toàn vẹn lâu dài nếu như Bộ VH,TT&DL không sớm ban hành các quy định, thể chế để bảo tồn, phát huy hiệu quả của các di sản tư liệu.

Tại nhiều địa phương hiện nay vì thiếu vắng quy định cụ thể nên địa phương đã phải "vận dụng" các quy định về bảo vệ di vật, cổ vật tại các di tích, danh lam thắng cảnh nhằm bảo vệ và phát huy giá trị các di sản tư liệu trên địa bàn. Đơn cử như tỉnh Ninh Bình có hàng ngàn bản sắc phong có niên đại từ thời Hậu Lê đến thời Nguyễn, các địa bạ, thần tích - thần phả, ván khắc in kinh, gia phả... được lưu giữ tại các di tích, tư gia, từ đường dòng họ, trong đó có những di sản chưa được bảo quản đúng mức, nhiều tài liệu xuống cấp, mục nát; công tác bảo vệ còn nhiều khó khăn dẫn đến còn hiện tượng mất trộm chưa tìm lại được. Việc Ninh Bình vận dụng các quy định về bảo vệ di vật, cổ vật tại các di tích, danh lam thắng cảnh nhằm bảo vệ và phát huy giá trị các di sản tư liệu trên địa bàn tỉnh cũng chỉ là giải pháp tạm thời và đang đặt ra những thách thức không nhỏ cho ngành văn hóa địa phương.

Dự thảo Luật Di sản văn hóa (sửa đổi) đã được Bộ VH,TT&DL tiến hành xây dựng trong một thời gian dài. Tại nhiều hội thảo, tọa đàm góp ý cho dự thảo luật, vấn

Một vấn đề đặt ra khi sửa Luật Di sản văn hóa đó là sự giao thoa, chồng lấn giữa dự thảo Luật Di sản văn hóa với dự thảo Luật Lưu trữ cũng được trình Quốc hội trong kỳ này. Sự giao thoa, chồng lấn thể hiện ở chỗ một đối tượng trong dự thảo Luật Lưu trữ là tài liệu lưu trữ có giá trị đặc biệt giao thoa với nhóm tài liệu lưu trữ có giá trị đặc biệt được công nhận là bảo vật quốc gia. Do đó, Chính phủ đã giao Bộ VH,TT&DL và Bộ Nội vụ thống nhất tiêu chí để bảo đảm phân định rõ ràng. Tại phiên thảo luận ở Ủy ban Thường vụ Quốc hội ngày 17/4/2024, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng cho biết, để đảm bảo không chồng chéo giữa 2 luật, tại cuộc họp, đại diện hai Bộ đã thống nhất một số công việc triển khai liên quan đến hai luật. "Cơ quan soạn thảo tiếp thu thống nhất như quan điểm của Ủy ban Thường vụ Quốc hội, những cái nào khi được công nhận là di sản văn hóa thì áp dụng theo Luật Di sản văn hóa (sửa đổi), còn những cái khác thì để ở Luật Lưu trữ (sửa đổi)", theo Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng.

đề bảo tồn, phát huy giá trị di sản tư liệu cũng nhận được nhiều sự quan tâm, góp ý kiến của các chuyên gia. Dự kiến, ngày 18/6/2024 tới, dự thảo Luật Di sản văn hóa (sửa đổi) sẽ được đưa ra thảo luận tại Kỳ họp thứ 7 Quốc hội khóa XV đang diễn ra. Trước đó, ngày 17/4/2024, tại phiên thảo luận ở Ủy ban Thường vụ Quốc hội về dự án Luật Di sản văn hóa (sửa đổi), Bộ trưởng Bộ VH,TT&DL Nguyễn Văn Hùng đã giải trình, làm rõ các vấn đề mà Ủy viên Ủy ban Thường vụ Quốc hội đề cập, cho ý kiến. Theo đó, dự thảo Luật Di sản văn hóa (sửa đổi) gồm 09 chương 102 điều, Chương IV có 11 điều từ Điều 50 đến Điều 60 với nội dung bảo vệ và phát huy giá trị di sản tư liệu.

Giải trình vấn đề liên quan đến di sản tư liệu, Bộ trưởng Bộ VH,TT&DL Nguyễn Văn Hùng cho biết, khi Việt Nam tham gia vào các điều ước quốc tế thì di sản tư liệu được UNESCO công nhận và xác định là một loại hình di sản độc lập với loại hình di sản văn hóa vật thể và phi vật thể, được thể hiện thông qua Chương trình Ký ức thế giới của UNESCO về di sản được công bố năm 1992 và hướng dẫn thực hiện năm 2002. Thời điểm đó, Việt Nam đã tham gia là thành viên của chương trình này và thống nhất cam kết để thực hiện điều ước này. Từ khi cam kết điều ước đó thì UNESCO ghi danh cho Việt Nam 9 di sản tư liệu. Theo UNESCO thì di sản tư liệu không nằm trong vật thể và phi vật thể, cho nên Việt Nam cần có một điều khoản riêng hay xây dựng riêng một chương về di sản tư liệu để phù hợp với điều ước quốc tế.

Rõ ràng, việc đưa di sản tư liệu vào Luật Di sản văn hóa (sửa đổi) là nhu cầu bức thiết nhằm bảo tồn, phát huy giá trị những di sản này một cách hiệu quả nhất. Cùng với những loại hình di sản khác, di sản tư liệu chính là nguồn tài sản vô giá phản ánh thành tựu sáng tạo của đất nước, dân tộc qua các thời kỳ khác nhau. Vì thế, để di sản tư liệu có thể kể trở thành những câu chuyện lịch sử của cha ông một cách sinh động, gần gũi, cần có một hành lang pháp lý rõ ràng trong bảo tồn, phát huy giá trị của di sản. **HỒNG MINH**

Di sản tư liệu vẫn là vấn đề mới tại Việt Nam và chỉ được biết đến trong những năm gần đây, nên việc bảo vệ và phát huy giá trị di sản tư liệu được các chuyên gia nhìn nhận ở nhiều khía cạnh, góc độ tiếp cận khác nhau. Cũng giống như các di sản văn hóa khác, di sản tư liệu vốn mong manh và nhạy cảm dưới tác động của các yếu tố tự nhiên và xã hội. Chính vì vậy, công tác kiểm kê, nhận diện, bảo vệ di sản tư liệu có ý nghĩa vô cùng quan trọng. Nhiều chuyên gia nhận định, trong bối cảnh hiện nay, với sự phát triển của cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0, khoa học công nghệ đã thực sự trở thành "cánh tay nối dài" và đặc lực trong vấn đề kiểm kê, nhận diện, bảo vệ di sản tư liệu. Một số di sản tư liệu như văn bia, mộc bản... được số hóa một cách sống động "hơn cả hiện thực" bằng công nghệ 3D, 4D hay 5D... Tuy nhiên, để thích ứng và nhuần nhuyễn với 4.0, công tác quản lý nhà nước về di sản tư liệu cũng cần có những thay đổi, từ pháp luật, chính sách đến nghiệp vụ và con người.

GÌN GIỮ DI SẢN TƯ LIỆU

BẢO VỆ DI SẢN TƯ LIỆU:

Góc nhìn từ ngành văn hóa

Với thời gian và chiến tranh, rất nhiều di sản tư liệu đã bị biến mất và có nguy cơ bị biến mất. Việc sưu tầm, bảo tồn, truyền lại cho các thế hệ mai sau và phát huy các di sản tư liệu, giới thiệu cho bạn bè quốc tế ngày càng trở nên cấp thiết.

Còn đó những khó khăn...

Tại Tọa đàm “Hành trình ghi danh di sản tư liệu ở Việt Nam - hiện tại và tương lai”, PGS.TS Lê Thị Thu Hiền, Chủ tịch Ủy ban quốc gia “Chương trình Ký ức thế giới” của Việt Nam, Cục trưởng Cục Di sản văn hóa cho hay, năm 1992, Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên hợp quốc (UNESCO) đã khởi xướng “Chương trình Ký ức thế giới”. Chương trình ra đời nhằm ghi nhận những di sản tư liệu có giá trị, mang tầm quan trọng cấp quốc tế, khu vực và quốc gia; hướng cộng đồng vào việc gìn giữ các di sản từ nhu cầu ngày càng tăng về việc bảo tồn, tiếp cận những di sản tư liệu quý hiếm, có nguy cơ bị xâm hại ở nhiều nước và các khu vực khác nhau trên thế giới.

Năm 2006, Việt Nam chính thức tham gia “Chương trình Ký ức thế giới” của UNESCO. Từ khi tham gia Chương trình đến nay, Việt Nam đã có những bước tiến quan trọng về nhận thức, lý luận và thực tiễn trong lĩnh vực bảo vệ và phát huy giá trị di sản tư liệu theo tinh thần của Chương trình, thông qua việc tổ chức nhiều hoạt động nhằm nâng cao nhận thức của xã hội nói chung và các cơ quan, tổ chức, cá nhân đang quản lý/sở hữu di sản tư liệu nói riêng. Từ đó, nâng cao ý thức trong việc bảo vệ và phát huy giá trị quan trọng của di sản mà họ đang nắm giữ.

Ủy ban quốc gia “Chương trình Ký ức thế giới” của Việt Nam đang và sẽ phối hợp chặt chẽ hơn nữa từ Ủy ban quốc gia UNESCO Việt Nam trong các hoạt động quản lý, bảo vệ và phát huy giá trị di sản tư liệu; tăng cường hợp tác, giao lưu, chia sẻ kinh nghiệm từ Ủy ban “Chương trình Ký ức thế giới” và khu vực của UNESCO, các quốc gia thành viên về bảo vệ và quảng bá di sản tư liệu thông qua các hội thảo khoa học, trao đổi chuyên gia và ấn phẩm liên quan...

Cũng như các Chương trình khác của UNESCO, “Chương trình Ký ức thế giới” khuyến

● Không gian trưng bày Châu bản triều Nguyễn - Ký ức một triều đại. (Ảnh trong bài: Thùy Dương)

khích bảo quản an toàn, nguyên vẹn các di sản tư liệu dưới nhiều hình thức khác nhau để đảm bảo khả năng tiếp cận rộng rãi, lâu dài, vĩnh viễn của di sản tư liệu. Đồng thời nâng cao nhận thức cộng đồng về tầm quan trọng của di sản tư liệu trong đời sống con người.

Những mục tiêu này đang ngày càng đặt ra cấp thiết hơn trước sự biến đổi khí hậu đang diễn ra nghiêm trọng trên toàn cầu. Nó đòi hỏi khá nhiều công lực, vật lực và trên hết là sự nhiệt tâm và quyết tâm của mỗi cá nhân. Bởi công tác gìn giữ, bảo tồn các di sản này không phải là điều dễ dàng. Nhiều người lo lắng cho “Hệ thống thơ văn chữ Hán trên kiến trúc cung đình Huế”, “Mộc bản Kinh Phật chùa Vĩnh Nghiêm”, “Châu bản triều Nguyễn”, “82 bia đá Văn Miếu - Quốc Tử Giám”. Việt Nam nằm trong khu vực khí hậu nhiệt ẩm, mưa nhiều, nắng gắt, bão lụt thường xuyên xảy ra, nên các di sản có thể bị bề vỡ, nấm mốc, rách nát, mối mọt, công tác bảo tồn các di sản không hề đơn giản.

Khó khăn của Trung tâm Bảo tồn Di tích Cố đô Huế là sự bảo tồn các công trình kiến trúc đang chứa đựng “Hệ thống thơ văn chữ Hán trên kiến trúc cung đình Huế”. Tuy mỗi ô thơ là một cổ vật, nhưng vì nằm trên những công trình cổ nên không thể áp dụng những phương pháp hiện đại như kho chuyên dụng để điều khiển nhiệt độ, độ ẩm. Hệ thống này vẫn đang tiếp tục chịu đựng sự tàn phá của thời gian, khí hậu, nhiệt độ, độ ẩm như 200 năm vừa qua chúng đã chịu đựng. Nhiều cơ quan chuyên ngành bảo quản và bảo tồn đang nỗ lực nghiên cứu giữ gìn bằng nhiều biện pháp, đặc biệt là sơn thép bằng chất liệu truyền thống hoặc sơn sơn thép

● Nhiều câu chuyện thú vị ẩn sau những tấm bia đá.

bằng vàng thật ở các công trình quan yếu. GS.TSKH Lưu Trần Tiêu - Chủ tịch Hội Di sản văn hóa Việt Nam đưa ra ý kiến về bảo vệ “Hệ thống văn chữ Hán trên kiến trúc cung đình Huế” là phải xây dựng và triển khai các dự án bảo tồn tổng thể cả công trình kiến trúc, bởi vì nó gắn liền với công trình kiến trúc.

Theo các chuyên gia di sản văn hóa, khó khăn là di sản gốc qua thời gian không còn nguyên vẹn hoặc rất khó di chuyển trong điều kiện vật chất và chế độ bảo quản ở Việt Nam. Theo Giáo sư, Viện sĩ Nguyễn Huy Mỹ, hiện nay có nhiều di sản Hán Nôm như sắc phong, bia ký, trường văn bằng, mà số này phần lớn được lưu giữ trong các nhà thờ dòng họ, tư gia... Các di sản như Mộc bản triều Nguyễn, Châu bản triều Nguyễn thuộc các trung tâm lưu trữ quốc gia - nơi có đội ngũ cán bộ có chuyên môn cao, có nguồn kinh phí từ nhà nước và tài trợ. Tuy nhiên, di sản tư liệu thuộc sở hữu tư nhân rất khó có điều kiện tiếp cận dự án nhà nước.

Khó khăn tiếp theo, di sản tư liệu so với công chúng hiện tại đa phần rất khó hiểu bởi không đọc được chữ (Hán - Nôm - Phạn), không hiểu biết

ý nghĩa văn bản tư liệu, nên cũng khó hấp dẫn. Ngoài ra, cách triển lãm di sản tư liệu của ta cũng còn khá đơn điệu, chỉ như một cuộc trưng bày tư liệu, ít có những hoạt động hỗ trợ để tăng thêm hiểu biết hay tương tác với hiện vật, giảm đi nhiều sức hấp dẫn.

PGS.TS Nguyễn Văn Huy - Giám đốc Trung tâm Di sản các nhà khoa học Việt Nam cũng nhận định, hiện nay tài liệu di sản trong kho lưu trữ của các cơ quan nhà nước chỉ chiếm một phần nhỏ, còn cơ bản là nằm rải rác trong cộng đồng. Việc vận động cộng đồng chia sẻ tư liệu, ký ức là vô cùng quan trọng. Nhiều khi cộng đồng không nhận thức được giá trị của ký ức, tư liệu mà họ nắm giữ nên sẵn sàng bán đi, hoặc để mất những tấm ảnh, bức tranh, lá thư... Do đó, rất cần có những động thái để người dân hiểu việc chia sẻ ký ức, tư liệu quý đó là vô cùng quan trọng, giúp nâng cao hiểu biết của cộng đồng về lịch sử, văn hóa.

Ngoài ra, một trong những vướng mắc lâu nay là cơ chế thực hiện phân cấp, phân quyền quản lý nhà nước về di sản văn hóa. Sự chồng chéo, không rõ chức năng, nhiệm vụ của các

bên liên quan trong quản lý di sản dẫn đến tình trạng “cha chung không ai khóc”; vấn đề tu bổ, tôn tạo mạnh ai nấy làm...

Đưa di sản tư liệu vào cuộc sống

Bà Trần Thị Mai Hương, Giám đốc Trung tâm Lưu trữ Quốc gia I khẳng định: “Tài liệu lưu trữ chỉ có thể phát huy giá trị khi đi vào cuộc sống. Trung tâm Lưu trữ Quốc gia I đang lưu trữ những khối tài liệu đặc biệt có giá trị của cha ông để lại, trong đó có tài liệu đã trở thành di sản tư liệu thế giới - “Châu bản triều Nguyễn”. Hiện nay, chúng tôi đang vừa làm, vừa lắng nghe xem xã hội cần gì. Tài liệu lưu trữ phải có giá trị trong cuộc sống, đã và đang đi vào cuộc sống”. Để thu hút ngày càng nhiều công chúng và giới trẻ ghé thăm, Trung tâm Lưu trữ Quốc gia I sẵn sàng để trở thành 1 điểm đến văn hóa, phối hợp tổ chức các chương trình, sự kiện văn hóa, mong muốn qua lưu trữ để đem đến những câu chuyện về văn hóa một cách chính xác, hấp dẫn nhất về di sản, tài liệu lưu trữ”.

Không chỉ có Trung tâm Lưu trữ Quốc gia, hiện nay, rất nhiều điểm di tích, lịch sử ở Việt Nam lan tỏa di sản cho giới trẻ. Bà Đường Ngọc Hà - Trưởng phòng giáo dục truyền thông (Trung tâm Hoạt động Văn hóa Khoa học Văn Miếu - Quốc Tử Giám) đưa ra thông tin, để thu hút khách tham quan, hàng năm, Văn Miếu tổ chức các triển lãm, trưng bày nhiều di sản văn hóa vật thể và phi vật thể. “Thay vì trưng bày những tư liệu, diễn giải bằng chữ như trước đây, chúng tôi thay đổi bằng cách áp dụng công nghệ hiện đại, kể những câu chuyện hấp dẫn, thú vị nhưng vẫn mang giá trị lịch sử cao, để thu hút người dân và du khách.

Theo Tiến sĩ Vũ Đức Liêm (Trưởng Đại học Sư phạm Hà Nội): “Trong cách tiếp cận mới về giáo dục lịch sử và di sản, tôi cho rằng “văn bản gốc” đóng vai trò trung tâm. Nếu trước đây, các em học sinh, sinh viên chủ yếu học tập theo các nhận định lịch sử của các nhà sử học thì bây giờ, chúng tôi đã đưa vào giáo trình các văn bản gốc, tài liệu gốc để các em học sinh, sinh viên tiếp cận và cảm nhận rõ nét hơn về lịch sử của dân tộc Việt Nam”.

Trong lúc tìm hiểu, thực hành di sản, người dân và đặc biệt giới trẻ sẽ tự tìm ra cách ứng xử phù hợp với di sản, cũng như phát huy giá trị di sản cho những thế hệ sau nữa. Những thông tin tương chừng khô cứng trong di sản tư liệu khi được khai thác một cách sáng tạo sẽ tạo được sức lan tỏa lớn. Điều này giống như một ngọn đuốc được truyền từ tay người này sang tay người khác.

THÙY DƯƠNG

GIN GIỮ DI SẢN TƯ LIỆU

Bảo tàng tư nhân góp phần gìn giữ di sản tư liệu

Trong bối cảnh hiện nay, các bảo tàng tư nhân tại Việt Nam có vai trò rất quan trọng, đã và đang đóng góp tích cực vào công cuộc bảo tồn di sản tư liệu.

Vai trò không thể thiếu của bảo tàng tư nhân

Tính đến thời điểm hiện tại, Việt Nam có 10 di sản tư liệu được UNESCO vinh danh, bao gồm 3 di sản tư liệu thế giới và 7 di sản tư liệu khu vực châu Á - Thái Bình Dương. Theo các chuyên gia nhận định, ngoài các di sản tư liệu được vinh danh, đến nay, vẫn chưa có một nghiên cứu, khảo sát hay thống kê thật sự đầy đủ, chính xác về số lượng các tư liệu quý của Việt Nam. Ngoài các di sản tư liệu được bảo quản bởi các tổ chức, cơ quan nhà nước, nhiều di sản tư liệu được ghi danh ở trong Nhân dân, trong nhà thờ các dòng họ hoặc được gìn giữ bởi các bảo tàng tư nhân.

Hiện toàn quốc có khoảng hơn 60 bảo tàng ngoài công lập. Điều đáng nói, không ít trong số đó có quy mô ngang với bảo tàng nhà nước. Bảo tàng ngoài công lập ở Việt Nam khá phong phú, gồm các nhóm chính: Bảo tàng về cổ vật; Bảo tàng về nghệ thuật; Bảo tàng về lịch sử chiến tranh; Bảo tàng chuyên ngành/lĩnh vực; Bảo tàng tôn giáo; Bảo tàng văn hóa dân gian/dân tộc học; Bảo tàng danh nhân, cá nhân, gia đình; Bảo tàng tổng hợp...

Bên cạnh số hiện vật lớn, quý hiếm, các bảo tàng tư nhân còn lưu giữ nhiều di sản tư liệu cực kỳ giá trị mà hệ thống bảo tàng công lập chưa thể bao quát hết. Những tư liệu ấy có thể là những bản thư viết tay của một thời bình lữ, những bức ảnh chụp lưu niệm của những con người thuộc về lịch sử, bản thảo đầu tiên của một bài thơ, bản nhạc của những nghệ sĩ tài năng đã đi vào lịch sử nghệ thuật Việt Nam, băng ghi âm ghi hình quý báu về một khoảnh khắc đã qua, những tờ đăng kí kết hôn thuở xa xưa, những kho tàng sách quý xưa kia mà nay đã thất truyền, chỉ còn đọc bản...

Có thể hình dung ra các nhà sưu tập tư nhân không dễ dàng để thu thập, gìn giữ được nhiều tư liệu quý báu mang giá trị văn hóa - lịch sử dân tộc. Những bảo tàng công lập, với những chủ nhân "máu lửa" thích sưu tập, gìn giữ kí ức, bỏ tiền túi ra để tìm bằng được và trân quý giữ gìn những kỉ vật ấy mới có thể

● Nhiều tư liệu quý về lịch sử y học Việt Nam được trưng bày tại Bảo tàng Y học cổ truyền. (Nguồn: Vietnambeauty)

ạo ra những bộ sưu tập đồ sộ, chi tiết, quý hiếm để người dân chiêm ngưỡng.

Có thể nói, sự xuất hiện và phát triển của các bảo tàng tư nhân tại Việt Nam đã tạo nên một diện mạo mới trong lĩnh vực bảo tồn di sản tư liệu, góp phần làm phong phú thêm kho tàng di sản quốc gia. Các bảo tàng này không chỉ tập trung vào việc sưu tầm và bảo quản hiện vật mà còn chú trọng đến việc nghiên cứu và truyền bá kiến thức lịch sử, văn hóa đến cộng đồng. Thông qua các triển lãm, hội thảo và hoạt động giáo dục, các bảo tàng tư nhân đã nâng cao nhận thức của công chúng về giá trị của di sản tư liệu, đồng thời thúc đẩy sự quan tâm và ý thức bảo tồn di sản trong xã hội. Bên cạnh đó, bảo tàng tư nhân còn có những cách thức rất mới mẻ, sáng tạo, ứng dụng công nghệ số, kĩ thuật cao, kết hợp với du lịch, tổ chức sự kiện... thu hút khách đến tham quan. Những đóng góp cụ thể này đã giúp bảo tồn nhiều tư liệu quý giá trong nhiều lĩnh vực, góp phần giữ gìn bản sắc văn hóa Việt Nam và giáo dục thế hệ trẻ về lịch sử đất nước.

Nhiều tư liệu quý được gìn giữ

Một trong những bảo tàng tư nhân gìn giữ được nhiều tư liệu quý chính là Bảo tàng Nhiếp ảnh Lai Xá, bảo tàng đầu tiên tại Việt Nam do người dân một thôn làng tự nguyện quyên góp tiền xây dựng. Bảo tàng có hơn 400 hiện vật, tư liệu về truyền thống của một làng nghề nhiếp ảnh lâu đời. Thông qua những tư liệu ảnh, bảo tàng đã kể lại câu chuyện những người dân Lai Xá đã gây dựng các hiệu ảnh trên khắp cả nước; chuyện

● Bảo tàng Đại tướng Nguyễn Chí Thanh tại Hà Nội trưng bày nhiều tư liệu quý hiếm về cuộc đời Đại tướng qua hai cuộc kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ của dân tộc. (Nguồn: NLD)

về Tổ nghề nhiếp ảnh Lai Xá, cụ Nguyễn Đình Khánh với dấu mốc đặc biệt mở hiệu ảnh có tên Khánh Ký đầu tiên vào năm 1892 ở phố Hàng Da, Hà Nội; hành trình nhiếp ảnh của người Lai Xá ở miền Bắc Việt Nam trong thời kỳ kháng chiến chống Mỹ cứu nước...

Còn có thể kể đến Bảo tàng tư nhân về y học, Bảo tàng Y học cổ truyền, ra đời từ mong muốn của ông Lê Khắc Tâm, một người làm việc trong ngành dược phẩm nhằm bảo tồn, gìn giữ, tôn vinh nền y học cổ truyền Việt Nam. Đây là một trong những bảo tàng tư nhân có quy mô lớn với lượng tư liệu quý báu tại Việt Nam. Bảo tàng tọa lạc tại quận 10, TP Hồ Chí Minh có quy mô 6 tầng, 18 phòng trên tổng diện tích 600m². Tại bảo tàng, bên cạnh các hiện vật về ngành y học cổ truyền, còn có rất nhiều tư liệu quý hiếm, các bài thuốc cổ xưa, những tư liệu về niên biểu lịch

sử y học cổ truyền Việt Nam. Bảo tàng còn có cả một kho tàng sách Hán ngữ - Nôm đồ sộ với hơn 100.000 trang. Trong đó có nhiều cuốn sách quý như "Y Tông tâm tĩnh" hay "Nam dược thần hiệu" của Hải Thượng Lãn Ông Lê Hữu Trác (28 tập, 66 quyển). Đây cũng được coi là bộ bách khoa toàn thư về y học cổ truyền Việt Nam. Nhiều người tham quan bảo tàng đã nhận định, nhờ có những tư liệu quý báu của bảo tàng, họ đã hiểu và tự hào rằng nền y học của nước ta không hề thua kém các nước có nền y học phát triển rực rỡ như: Hàn Quốc, Trung Quốc, Thái Lan...

Một bảo tàng thú vị, được nhiều người dân TP Hồ Chí Minh quan tâm là Phòng trưng bày văn hóa người Hoa Sài Gòn - Chợ Lớn. Tại đây, anh Dương Rạch Sanh, một người Việt gốc Hoa đã dày công sưu tầm được nhiều hiện vật, tư liệu quý hiếm như những kỷ vật, hình ảnh,

giấy tờ của Bà mẹ Việt Nam anh hùng Trần Ngọc (người Hoa nhóm ngôn ngữ Triều Châu); bức tranh vẽ của ông Lục Thiên Nhiên, một cán bộ lão thành cách mạng người Hoa; nhiều bức thư pháp quý thời xưa...

Trong số các bảo tàng ngoài công lập, thì tuyển các bảo tàng về danh nhân được chính gia đình các danh nhân lập ra cũng là "kho báu" chứa nhiều tư liệu văn hóa - lịch sử đáng quý. Như Bảo tàng Tô Hữu tại quận Cầu Giấy, Hà Nội được xây dựng trên cơ sở Nhà lưu niệm Tô Hữu khai trương từ năm 2009. Tại bảo tàng có chứa nhiều hình ảnh, tư liệu, cung cấp cho người xem một cách đầy đủ và đa chiều về cuộc đời và sự nghiệp của nhà cách mạng, nhà thơ lớn Tô Hữu. Các bản thảo gốc của những áng thơ cũ của nhà thơ Tô Hữu cũng được lưu lại tại bảo tàng.

Hay Bảo tàng Đại tướng Nguyễn Chí Thanh tại quận Bắc Từ Liêm, Hà Nội. Hệ thống trưng bày của bảo tàng bao gồm 8 chủ đề chính, ngoài 220 hiện vật còn có khối lượng tư liệu đồ sộ là 300 bức ảnh, hơn 150 tài liệu giấy. Ngoài ra, còn có hơn 100 đầu sách do Đại tướng viết cùng các tác phẩm do nhiều tác giả viết; hệ thống phim tài liệu về thân thế, cuộc đời và sự nghiệp của Đại tướng Nguyễn Chí Thanh. Thông qua những tư liệu liên quan đến cuộc đời Đại tướng, phản ánh một giai đoạn lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc, đặc biệt trong 2 cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ, bảo tàng đã đem lại những bài học quý báu về lịch sử, về lòng yêu nước cho giới trẻ ngày nay.

Có thể khẳng định, các bảo tàng ngoài công lập đã góp phần lưu trữ, bảo tồn nhiều di sản tư liệu và giới thiệu với công chúng. Sự góp mặt của các bảo tàng ngoài công lập đang làm thay đổi nhận thức về loại hình bảo tàng, đồng thời mở ra xu thế mới, tạo nên sự đa dạng cho hoạt động giới thiệu, quảng bá các giá trị di sản văn hóa.

Làm bảo tàng tư nhân là câu chuyện không dễ dàng. Những năm qua, không ít bảo tàng tư nhân mở ra với vốn đầu tư lớn nhưng phải dẹp bỏ với nhiều lý do khác nhau. Phải có nhiều quyết tâm, phải có tầm lòng lớn đối với di sản làm mới có thể sưu tầm, gìn giữ di sản, duy trì được hoạt động của bảo tàng trong thời buổi kinh tế khó khăn như hiện nay. Tăng cường sự quan tâm, hỗ trợ hướng đến bảo tàng ngoài công lập là điều mà cơ quan quản lý rất cần làm, bởi đây không chỉ là việc hỗ trợ những doanh nghiệp đơn thuần, mà là nâng đỡ, tạo điều kiện cho những đơn vị đang tâm huyết, chung tay để gìn giữ, lan tỏa giá trị di sản của đất nước.

NGỌC MAI

GÌN GIỮ DI SẢN TƯ LIỆU

NGƯỜI TRẺ SỐ HÓA DI SẢN TƯ LIỆU:

“Nhịp cầu” nối từ quá khứ đến hiện tại

Thời đại công nghệ phát triển, người trẻ có nhiều cách lựa chọn để gìn giữ di sản văn hóa của ông cha ngàn đời. Sử dụng công nghệ để lưu trữ, quản lý, bảo tồn di sản tư liệu đang là một hướng đi được người trẻ tích cực lựa chọn tham gia.

“Thối hồn” cho di sản tư liệu

Việt Nam là một đất nước có bốn nghìn năm lịch sử dựng nước và giữ nước, tạo nên một bề dày văn hóa. Hiện tại, trách nhiệm quan trọng dành cho những người trẻ là bảo tồn và phát huy truyền thống, gìn giữ di sản của dân tộc. Có nhiều cách đã được thế hệ trẻ thực hiện như phục dựng, gìn giữ tư liệu, sử sách.

Với sự phát triển của công nghệ, việc số hóa di sản là một cách làm hiệu quả, mới mẻ, hấp dẫn phù hợp với xu thế hiện nay. Nhờ số hóa di sản, không ít tư liệu lịch sử... đã được thế hệ 9x, 10x biết đến, yêu mến và lan tỏa cho cộng đồng.

Lấy ví dụ hiện nay, người trẻ đã áp dụng công nghệ 2D, 3D,... để số hóa di sản, “thối hồn”, tạo cầu nối giữa hiện tại và quá khứ, đem đến sức sống mới cho các di tích, bảo vật vốn đã có tuổi đời lên đến cả trăm, ngàn năm tuổi. Nhóm Đình làng Việt nổi lên trên mạng xã hội, được giới trẻ biết đến nhờ những bài viết tìm hiểu các tư liệu tâm huyết với lịch sử, văn hóa Việt Nam như lễ hội đình làng, thôn miếu, phong tục tập quán được lưu lại trong sử sách,... Nhóm quy tụ được những người trẻ tài năng ở nhiều lĩnh vực khác nhau. Đình làng Việt từng tổ chức buổi triển lãm vào vài năm trước đây tại Hà Nội mang tên “Đình làng Việt Nam” thu hút hàng trăm bạn trẻ, hàng chục diễn giả thuộc những lĩnh vực nghiên cứu lịch sử, mỹ thuật,... đến tham dự. Trong buổi triển lãm, các sản phẩm văn hóa, lịch sử tâm huyết của nhóm cũng được “thần đồng” di sản 3D là Nguyễn Trí Quang số hóa và phát trên mạng Internet để những người ở xa có thể cùng đồng hành tham gia, chiêm ngưỡng các di sản được tái hiện, phục dựng.

Ngoài ra, còn nhóm Sen Heritage, một dự án nghiên cứu, đề xuất và ứng dụng, quảng bá di sản Việt Nam vào đời sống xã hội hiện đại đã từng gây sốt trước những mô hình được phục dựng bằng công nghệ 2D, 3D và VR3D. Nhóm được thành lập từ năm 2020, với đội ngũ có nhiều nhà

● Nhiều người trẻ đã “thối hồn” cho di sản tư liệu bằng số hóa. (Nguồn: Sen Heritage)

Thủ tướng Chính phủ đã phê duyệt Chương trình số hóa Di sản văn hóa Việt Nam giai đoạn 2021 - 2030 (Quyết định số 2026/QĐ-TTg). Chương trình đặt mục tiêu xây dựng hệ thống cơ sở dữ liệu quốc gia về di sản văn hóa trên nền tảng công nghệ số thống nhất, phục vụ công tác lưu trữ, quản lý, nghiên cứu, bảo tồn, khai thác, quảng bá di sản, thúc đẩy phát triển du lịch bền vững.

Mục tiêu cụ thể là: 100% các di sản văn hóa vật thể, phi vật thể và di sản tư liệu được UNESCO ghi danh, 100% các di tích quốc gia đặc biệt, 100% các bảo vật quốc gia, các di sản văn hóa phi vật thể quốc gia được số hóa và ứng dụng trên các nền tảng số...

nghiên cứu, kiến trúc sư, thanh, thiếu niên tâm huyết với lịch sử Việt Nam. Sen Heritage đã dựa trên tài liệu của văn bia Sùng Thiện Diên Linh, để tái hiện lại quần thể kiến trúc của chùa Diên Hiệu, với tháp một cột ở trung tâm, bao quanh những vòng ao, hồ. Công trình được “phục dựng” lại hoàn toàn bằng công nghệ thực tế ảo, với đồ họa, màu sắc được nghiên cứu tỉ mỉ, tạo nên không gian sống động, thu hút người xem.

Nhiều tỉnh, địa phương hiện tại cũng đã tích cực ủng hộ thanh, thiếu niên tham gia việc số hóa di sản địa phương, nhằm lưu trữ, bảo tồn di sản, đồng thời giúp người đến tham quan dễ dàng tìm hiểu về văn hóa, địa danh tại nơi đây. Ở Chùa Thầy, huyện Quốc Oai, công trình “Ứng dụng công nghệ thông tin trong tuyên truyền, quảng bá du lịch huyện Quốc Oai” được ví như một cuốn “cẩm nang du lịch số”. Được biết, đây là sản phẩm do thanh, thiếu niên của huyện kết hợp với đoàn và các đơn vị liên quan như Phòng Văn hoá thông tin huyện, Chi nhánh Tổng Công ty Dịch vụ viễn thông VNPT,

● Số hóa di sản tư liệu là một xu hướng phát triển tất yếu trong tương lai.

(Nguồn: Báo Thừa Thiên Huế)

Trung tâm kinh doanh VNPT Hà Nội phối hợp để triển khai thực hiện. Công nghệ này đã được đưa vào ứng dụng từ năm 2023 và nhận được những đánh giá tích cực từ người dân cũng như khách tham quan.

Khi đến Chùa Thầy, du khách không cần mất thời gian để lên mạng đọc thông tin về bia đá, văn tự hay thuê hướng dẫn viên du lịch thuyết minh. Chỉ cần một chiếc điện thoại thông minh, quét mã QR, du khách có thể nắm được đầy đủ thông tin về di tích, di sản tư liệu với hình ảnh 360 độ, video quay toàn cảnh, cận cảnh... lời thoại được thực hiện tự động (bằng tiếng Việt và tiếng Anh) giới thiệu về di tích.

Định hướng giúp người trẻ phát triển số hóa di sản tư liệu

Trên thế giới, việc số hóa các di sản văn hóa, tác phẩm nghệ thuật đã được ứng dụng tương đối phổ biến, đem lại nhiều lợi ích. Đầu tiên đó là bảo vệ, lưu giữ các di sản

tránh mất mát do thiên tai, bão lũ, dịch bệnh,... Tiếp theo đó, ở một số bảo tàng lớn trên thế giới, những tác phẩm nghệ thuật đương đại đã được số hóa để “xuất khẩu” văn hóa trên toàn cầu đây được đánh giá là một cách vừa rẻ, vừa phù hợp với thời đại công nghệ thông tin.

Ở Việt Nam, với một số lượng di sản tư liệu đa dạng, phong phú về lịch sử, gia phả, văn tự thì việc số hóa là một cách để bảo tồn, gìn giữ. Ngoài ra, việc sử dụng công nghệ 2D, 3D, VR3D hay chuyển thể thành game, thành phim đang được thực hiện. Nhờ đó, các di sản văn hóa trở nên hấp dẫn, sinh động, gần gũi với mọi người, đặc biệt là với giới trẻ.

Chia sẻ với truyền thông, TS Hoàng Anh Tuấn, Giám đốc Bảo tàng Lịch sử TP Hồ Chí Minh từng nhận định trưng bày trực tuyến đã và đang là một xu thế của tương lai, tuy nhiên để kết hợp một cách hài hòa giữa hình thức trực tiếp và trực tuyến là một vấn đề cần được cân nhắc và xem xét. Trưng bày trực

tuyến đem đến một giải pháp có tính khả thi, hiệu quả về chi phí và khắc phục những hạn chế của trưng bày trực tiếp. Người đến tham quan không còn bị giới hạn về thời gian và không gian, trí tưởng tượng.

Mặc dù số hóa di sản là một xu thế tất yếu phát triển trong tương lai. Tuy nhiên, thực tế, áp dụng công nghệ để bảo tồn, lưu giữ di sản không phải là một cuộc chơi nhất thời mà cần có định hướng lâu dài. TS. Nguyễn Tô Lan - Viện Nghiên cứu Hán Nôm chia sẻ công nghệ và di sản cần có mối liên kết chặt chẽ. Những người sử dụng công nghệ để số hóa di sản, đồng thời phải tìm hiểu, nắm thật kỹ, sâu sắc di sản dân tộc. Lấy ví dụ như các kiến trúc sư, họ vừa có kiến thức về văn hóa, nghệ thuật, lại có thể áp dụng được công nghệ mới, đây là điều mà những nhà nghiên cứu đơn thuần không bằng được.

Có thể thấy, người trẻ hiện nay đang ngày càng dành nhiều tình cảm cho di sản tư liệu của dân tộc. Tuy nhiên, chỉ có sức trẻ không thôi chưa đủ, cần có định hướng giúp thanh, thiếu niên phát huy thế mạnh, nâng cao sức sáng tạo cho công cuộc số hóa di sản. Theo giới chuyên môn về di sản văn hóa, khó khăn trong quá trình số hóa di sản nhiều khi lại không nằm ở khía cạnh chuyên môn. Nhiều địa phương tâm huyết hoặc các dự án, hội nhóm của người trẻ mong muốn được làm nhưng vẫn chưa có đủ kinh phí, ngân sách, hỗ trợ. Lấy ví dụ, còn đó các dự án của những người trẻ thuộc thế hệ 8x, 9x như Đình làng Việt, Sen Heritage, Ý Lan Viên, Đại Việt Cổ Phong,... cần sự giúp đỡ mạnh mẽ hơn của Nhà nước để tiếp tục đào sâu về công nghệ, kiến thức chuyên môn, nhằm đem đến những sản phẩm chất lượng cho mọi người.

Đặc biệt, các di sản văn hóa là sợi dây kết nối quá khứ với hiện tại và tương lai. Tiếp cận kho tàng văn hóa dồi dào, chất liệu phong phú, loại hình đa dạng, dùng hệ thống công cụ số hóa phù hợp, sự kết hợp giữa cách tiếp cận truyền thống và hiện đại đang góp phần nâng cao nhu cầu hưởng thụ văn hóa tinh thần và trải nghiệm, thúc đẩy sự sáng tạo.

Như tại các bảo tàng, triển lãm dù được số hóa với hình ảnh 360 độ, các video, lời thuyết minh đa ngôn ngữ. Nhưng một vấn đề vẫn được rất nhiều người đặt câu hỏi đó là làm sao để đem đến những trải nghiệm chân thật, tạo “rung động” mãnh liệt cho người xem.

Cuối cùng, hành trình số hóa của người trẻ không những chỉ có ý tưởng, nhiệt huyết mà phải duy trì và lan tỏa điều này. Vì vậy, từ dự án nhỏ lẻ, cần tạo một sân chơi rộng hơn để thu hút hơn nữa sự nhập cuộc của người trẻ, sáng tác những sản phẩm văn hóa mang hơi thở của nghệ thuật truyền thống. Khi ấy, di sản sẽ sống trong dòng chảy văn hóa đương đại.

HƯƠNG NGỌC

Theo thống kê, Việt Nam hiện nay có khoảng 40 nghìn di tích, với 200 bảo tàng, cùng hàng trăm hiện vật và nhóm hiện vật được công nhận là bảo vật quốc gia. Trong đó có những di sản tư liệu quý như Mộc bản triều Nguyễn là di sản tư liệu thế giới đầu tiên của Việt Nam được UNESCO công nhận ngày 31 tháng 7 năm 2009, gồm 34.618 tấm. Bia Văn Miếu - Quốc Tử Giám được UNESCO công nhận vào năm 2011... Việc gìn giữ, bảo vệ một di sản tư liệu như vậy không hề dễ dàng. Số hóa di sản là một giải pháp cách mạng trong ngành văn hóa.

Thiên môn nghìn tuổi

Chùa Trà Phương hay còn gọi là chùa Bà Đanh, tên chữ Thiên Phúc tự là một ngôi chùa có lịch sử hàng nghìn năm tại làng Trà Phương, xã Thụy Hương, huyện Kiến Thụy, TP Hải Phòng.

Năm 2007, chùa được Nhà nước công nhận là Di tích kiến trúc nghệ thuật cấp quốc gia. Với những giá trị về văn hóa, kiến trúc, lịch sử, chùa Trà Phương là một điểm đến hấp dẫn với du khách.

Theo UBND xã Thụy Hương, chùa Trà Phương được xây dựng từ thời Lý, khoảng đầu thế kỷ XI (1010 - 1020) và được trùng tu tôn tạo vào thế kỷ XVI đời nhà Mạc. Tích xưa ghi lại, vào thời Lý, ngôi chùa được xây dựng trên một gò đất cao có nhiều cây cối, xa xóm làng nên được gọi là Bà Đanh tự, cách núi Chè gần 1km về phía Đông. Theo người dân địa phương, thuở hàn vi, Mạc Đăng Dung trong một lần bị truy sát đã trốn trong chùa Bà Đanh mà thoát nạn. Sau này dựng nghiệp, để nhớ ơn cũ, Mạc Đăng Dung xuống chiếu trùng tu, mở rộng chùa và đổi tên thành Thiên Phúc tự.

Theo văn bia "Tu tạo Bà Đanh tự" (khắc năm 1562) tại chùa, người đứng chủ hưng công lại chùa Bà Đanh là Thái hoàng thái hậu Vũ Thị Ngọc Toàn, cùng với 25 thân vương, công chúa, quận công và dân làng Trà Phương đóng góp xây dựng lại chùa. Văn bia đã ghi rõ đây là đợt trùng tu rất quy mô, khiến cho ngôi chùa Trà Phương thành trung tâm Phật giáo lớn vùng Duyên hải.

Được ví như danh lam thắng cảnh thời bấy giờ nên chùa Trà Phương từng được quốc sư về thuyết pháp, giảng kinh. Sau khi nhà Mạc thất bại, quan quân Lê-Trịnh đã san bằng vùng đất Dương Kinh, tàn phá nặng nề nhiều công trình kiến trúc mang dấu ấn triều đại trước, trong đó có chùa Trà Phương đã trở thành phế tích. Đến thời nhà Nguyễn, chùa Trà Phương được trùng tu lại.

Trong chùa cũng lưu giữ nhiều hiện vật mang phong cách nghệ thuật nhà Mạc như tượng vua Mạc Đăng Dung, tượng Thái hoàng thái hậu Vũ Thị Ngọc Toàn, đôi sấu đá và các bia ký. Chính điện là nơi thờ Phật, tiền đường thờ vua Mạc Đăng Dung và Hoàng hậu Vũ Thị Ngọc Toàn. Bên ngoài là cổng Nhất môn với hai tầng má, nhà bia với đầm sen rộng tượng trưng cho đức hạnh, lối sống của người tu hành.

Trong chùa hiện có 5 bộ tượng Phật, trong đó, 3 bộ tượng đặt tượng Tam thế và hai bộ đặt tượng A di đà. Qua nghiên cứu các tài liệu sử học cho thấy, các pho tượng này có từ đời nhà Mạc. Về đẹp của các pho tượng thể hiện tài năng sáng tạo tuyệt vời của những người thợ thủ công thời đó. Vết tích cổ nhất trong ngôi chùa Trà Phương là chân cột bằng đá tảng xanh, được chạm khắc hoa sen rất tinh xảo thể hiện rõ phong cách nghệ thuật kiến trúc tôn giáo thời Lý.

Nơi lưu giữ bảo vật quốc gia

Trải qua hàng nghìn năm với những biến cố, thăng trầm lịch sử,

Những kỷ lục ở chùa "bà Đanh" và đền "bà chúa Mỗ"

"Cổ Trai Đế vương, Trà Phương Công chúa", câu đồng dao được lưu truyền từ đời này sang đời khác khi nhắc đến mảnh đất Trà Phương (Kiến Thụy - Hải Phòng), nơi có ngôi chùa cổ lưu giữ những giá trị văn hóa, kiến trúc và lịch sử hàng nghìn năm gắn liền với tích chuyện xưa.

● Chùa Trà Phương có lịch sử hơn 1.000 năm, mang nhiều ý nghĩa về lịch sử, tôn giáo. (Ảnh: PV)

● Cụ Gạo đền Mỗ gần 750 tuổi vẫn rục rờ một vùng mỗi mùa hoa gạo về. (Ảnh: PV)

chùa Trà Phương còn lưu giữ nhiều di vật mang phong cách nghệ thuật thời Lý và thời Mạc. Niềm tự hào của người dân làng Trà, cũng như người Hải Phòng khi pho tượng vua Mạc Đăng Dung và phù điêu Thái hoàng thái hậu Vũ Thị Ngọc Toàn được Thủ tướng Chính phủ quyết định công nhận là bảo vật quốc gia ngày 31/12/2020.

Theo thông tin từ Sở Văn hóa và Thể thao Hải Phòng, tượng Thái tổ Mạc Đăng Dung được làm từ đá vôi, có chiều cao 63cm, ngang 37cm. Tượng có khuôn mặt bầu tròn, mặc áo bào, đội mũ trụ đứng, đỉnh bằng thể hiện sự uy quyền. Trên áo có chạm hình rồng trong thế cuộn tròn, mang đặc trưng rồng thời Mạc.

Phù điêu Thái hoàng thái hậu Vũ Thị Ngọc Toàn (là người làng Trà Phương và là chính thất của Thái tổ Mạc Đăng Dung được làm từ chất liệu đá vôi, tượng có chiều cao 56cm, vai ngang 23cm. Tượng được tạc hõm sâu vào đá nguyên khối. Phía ngoài phiến đá tạo tác kiểu văn bia, chạm khắc biểu tượng bông sen 16 cánh đơn...

Ngôi làng Trà Phương gắn liền với Vương triều nhà Mạc giai đoạn 1527 - 1593. Bao thế hệ người làng nơi đây luôn tự hào về vị Thái hoàng thái hậu Vũ Thị Ngọc Toàn, người con gái Trà Phương đẹp người đẹp nét đã trở thành vợ vua Mạc Đăng Dung.

Đến nay, lịch sử vẫn lưu truyền về Hoàng hậu Vũ Thị Ngọc Toàn không chỉ nổi tiếng về nhan sắc, mà còn cả về đức độ. Bà là một nhân vật đặc biệt trong suốt 65 năm trị vì của nhà Mạc ở Thăng Long. Với quê hương, bà truyền cho dân lễ minh thệ, đề chống trộm cắp, tham nhũng; giúp dân

nhận Di tích lịch sử văn hóa cấp quốc gia năm 1992.

Chuyện rằng, mỗi khi trời hạn hán, đất ngoài đồng nứt nẻ, cây cối khô héo, vạn vật ú rũ, người dân ở xã Ngũ Phúc lại chọn ngày 12/2 âm lịch hò nhau khênh long đình bát biểu và bài vị của vị phúc thần được thờ trong đền ra trường đảo (đàn cầu mưa) mà phơi nắng. Mục đích chính là để các ngài thấu hiểu nỗi khổ vì hạn hán của trăm họ mà ban mưa. Thật lạ, năm nào cũng vậy, nhanh thì vài giờ sau, chậm thì dăm ba hôm kể từ khi cầu đảo, thể nào trời cũng mưa. Không mưa to thì mưa bé, dù trước đó chẳng có dấu hiệu báo trước của mưa.

Tương truyền, vị phúc thần được thờ trong đền Mỗ là công chúa Quỳnh Trân nổi tiếng xinh đẹp, hiền đức dưới thời nhà Trần. Công chúa Quỳnh Trân thường cùng người hầu cải trang đến nhiều vùng, tìm thú vui nơi cuộc sống dân dã. Một hôm, khi qua làng Nghi Dương, phủ Kinh Môn (nay là xã Ngũ Phúc, huyện Kiến Thụy), thấy mảnh đất "địa linh nhân kiệt" hình con nhạn đang bay, có núi non, sông nước mênh mông, liền xin với vua cha cho lập am tu hành.

Cùng với việc lập am tu hành, công chúa Quỳnh Trân còn cho lập điện trang, thái ấp, cấp lương thực, tiền bạc cho dân nghèo, tập hợp muôn dân trong vùng đến đây làm ăn, sinh sống. Để điều hành công việc hằng ngày, công chúa nghĩ ra cách dùng tiếng mõ. Nếu trong ngày, hề nghe tiếng mõ ở chùa thì về ăn uống, tiếng mõ ở quán thì có công việc..., mọi người cứ theo tiếng mõ mà làm. Bắt nguồn từ đó, những địa danh như chợ Mỗ, làng Mỗ, chùa Mỗ, đền Mỗ... ra đời và truyền đến ngày nay. Công chúa Quỳnh Trân được mọi người trong vùng gọi với tên trìu mến "Bà chúa Mỗ".

Trước cửa đền Mỗ có cây gạo cổ thụ mà theo lời kể của các bậc cao niên trong vùng, do chính tay "Bà chúa Mỗ" trồng một năm sau ngày bà về đây lập am tu hành (năm 1284). Hơn 700 năm trôi qua, trải qua bao thăng trầm của lịch sử, dưới làn mưa bom bão đạn cùng với những trận cuồng phong, cây gạo này vẫn hiên ngang đứng đó.

Và hai cụ Gạo 750 tuổi đền Mỗ, lâu đời nhất Việt Nam

Cách chùa bà Đanh khoảng vài cây số là đền Mỗ nổi tiếng với cụ Gạo di sản lâu đời nhất Việt Nam, trải qua 750 lịch sử, vật đời sao đời của vùng đất này... Đền Mỗ xã Ngũ Phúc huyện Kiến Thụy, thành phố Hải Phòng, thờ Công chúa Quỳnh Trân đời nhà Trần. Đền được Nhà nước công

nhận Di tích lịch sử văn hóa cấp quốc gia năm 1992.

Chuyện rằng, mỗi khi trời hạn hán, đất ngoài đồng nứt nẻ, cây cối khô héo, vạn vật ú rũ, người dân ở xã Ngũ Phúc lại chọn ngày 12/2 âm lịch hò nhau khênh long đình bát biểu và bài vị của vị phúc thần được thờ trong đền ra trường đảo (đàn cầu mưa) mà phơi nắng. Mục đích chính là để các ngài thấu hiểu nỗi khổ vì hạn hán của trăm họ mà ban mưa. Thật lạ, năm nào cũng vậy, nhanh thì vài giờ sau, chậm thì dăm ba hôm kể từ khi cầu đảo, thể nào trời cũng mưa. Không mưa to thì mưa bé, dù trước đó chẳng có dấu hiệu báo trước của mưa.

Tương truyền, vị phúc thần được thờ trong đền Mỗ là công chúa Quỳnh Trân nổi tiếng xinh đẹp, hiền đức dưới thời nhà Trần. Công chúa Quỳnh Trân thường cùng người hầu cải trang đến nhiều vùng, tìm thú vui nơi cuộc sống dân dã. Một hôm, khi qua làng Nghi Dương, phủ Kinh Môn (nay là xã Ngũ Phúc, huyện Kiến Thụy), thấy mảnh đất "địa linh nhân kiệt" hình con nhạn đang bay, có núi non, sông nước mênh mông, liền xin với vua cha cho lập am tu hành.

Cùng với việc lập am tu hành, công chúa Quỳnh Trân còn cho lập điện trang, thái ấp, cấp lương thực, tiền bạc cho dân nghèo, tập hợp muôn dân trong vùng đến đây làm ăn, sinh sống. Để điều hành công việc hằng ngày, công chúa nghĩ ra cách dùng tiếng mõ. Nếu trong ngày, hề nghe tiếng mõ ở chùa thì về ăn uống, tiếng mõ ở quán thì có công việc..., mọi người cứ theo tiếng mõ mà làm. Bắt nguồn từ đó, những địa danh như chợ Mỗ, làng Mỗ, chùa Mỗ, đền Mỗ... ra đời và truyền đến ngày nay. Công chúa Quỳnh Trân được mọi người trong vùng gọi với tên trìu mến "Bà chúa Mỗ".

Trước cửa đền Mỗ có cây gạo cổ thụ mà theo lời kể của các bậc cao niên trong vùng, do chính tay "Bà chúa Mỗ" trồng một năm sau ngày bà về đây lập am tu hành (năm 1284). Hơn 700 năm trôi qua, trải qua bao thăng trầm của lịch sử, dưới làn mưa bom bão đạn cùng với những trận cuồng phong, cây gạo này vẫn hiên ngang đứng đó.

Đặc biệt, từ thân chính còn mọc thêm thân phụ bên cạnh. Từ xa nhìn lại, hai thân cây gạo này rất giống hình ảnh người mẹ đang ôm ấp, vỗ về đứa con nhỏ. Vì thế, người dân trong vùng tin rằng, những cặp vợ chồng hiếm muộn đường con cái, chỉ cần cùng nhau đến chạm vào phần vỏ nơi gốc hay khấn xin "Bà chúa Mỗ" lấy một chút vỏ cây về đem gói đầu giường, sẽ nhanh chóng thụ thai như ý.

Thêm một điều kỳ lạ, hàng trăm năm qua, cây gạo liên tục phát triển, cành lá xum xuê tỏa ra tứ phía, nhưng tịnh không có một cành, một lá nào phạm phải một viên sỏi nơi đền Mỗ gần đó. Nếu có cành nào đó "ngịch ngợm" mọc tràn ra phía trên mái đền, tự nhiên sẽ bị khô héo, mục nát. Sau khi Công chúa viên tịch, nhớ ơn người, nhân dân địa phương lập đền thờ và kế tiếp nhau lưu truyền hương khói.

Năm 2011, cây gạo đền Mỗ được Hội Bảo vệ thiên nhiên và môi trường Việt Nam công nhận là Cây di sản Việt Nam (xếp thứ 65 trong 70 cây được tổ chức này vinh danh và là cây gạo duy nhất trong danh sách). Năm 2012, cây gạo này tiếp tục được Trung tâm xác lập kỷ lục Việt Nam công nhận và tôn vinh là cây gạo nhiều năm tuổi nhất Việt Nam.

Tại đền Mỗ hiện nay, khu vực xung quanh đền có 4 cây gạo khác đều là thế hệ con cháu của "cụ", ước tính các cây này cũng có tuổi đời hàng trăm năm.

Phía bên phải đền, cây nhãn cổ thụ có tuổi đời hơn 500 tuổi cũng được Hội Bảo vệ thiên nhiên và môi trường Việt Nam công nhận là Cây di sản Việt Nam vào năm 2022, dưới gốc cây còn lưu giữ bia cổ từ thời nhà Mạc.

Để bảo tồn, phát huy giá trị khu di tích đền Mỗ cũng như cây gạo, cây nhãn là 2 cây di sản. Ngoài việc áp dụng các biện pháp kỹ thuật để cho cây sinh trưởng tốt, địa phương đang xem xét kế hoạch mở rộng khuôn viên khu di tích từ hơn 1,2 héc ta hiện tại lên hơn 2,8 héc ta. Đồng thời, tăng cường tuyên truyền, quảng bá tới đông đảo du khách gần xa để phát triển hơn nữa loại hình du lịch văn hóa, tâm linh.

UYÊN NA - ĐÔNG BẮC

Sáng tinh khiết, bình minh đang lên. Sương quện hương sen trong những ngày thanh tao của người cựu binh già. Ông Minh vừa nhấp ngụm trà đầu thì thằng Giới hốt hoảng chạy sang. Nó thông báo tin sét đánh. “Ông ơi, anh Nền cưa trộm sưa, mang đi rồi”. Ông hạ chén xuống, thàng thốt: “Nó cưa hồi đêm hả? Trời ơi!”. Ông lao theo thàng cháu đến nhà con cả Vắn. Cây sưa quý của dòng họ “ngự” ở mé sân vườn, do Vắn trông nom. Vậy mà...

Vừa thở vừa bung tay đỡ ngực, ông Minh thấy con cả ngồi khóc rưng rức dưới gốc cây. Cây sưa từng cao lừng lừng, một thân ba cành lớn, vững chãi vươn ra, bóng tỏ cả một khoảng trời. Vậy mà giờ chỉ còn trơ một cành.

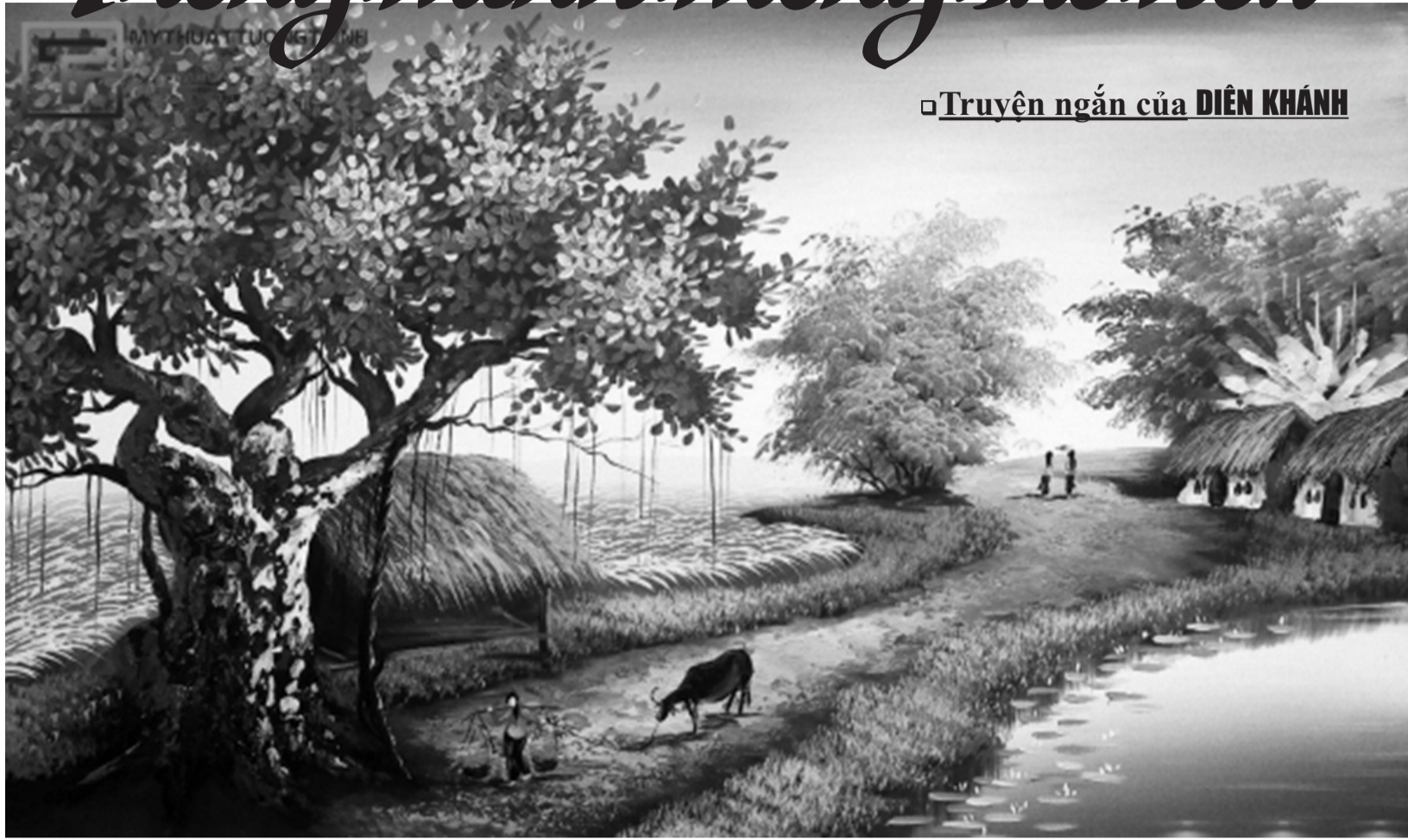
- Thằng đốn mặt đó trốn đi rồi bố ạ.

Anh Vắn ngẩng lên, nói với bố rồi sấp mặt vào đầu gối khóc. Nhìn vết cưa nham nhở, những vụn cưa và cành sưa tung tóe, la liệt mặt đất, ông Minh nghẹn lại. Lần trước, Nền cưa cây, nó đã tạo ra vết thương cho cả dòng họ. Giờ nó gây thêm vết lớn hơn.

Gỗ sưa luôn sốt sinh sịch. Hai năm trước bọn buôn gỗ lần la kích động, hòng thuyết phục ông Minh và con cả Vắn bán cây. Số tiền đủ để xây cả một căn biệt thự ở làng quê này. Mỗi lần gặp ông Minh, anh Vắn, bọn họ đều thất vọng. Bọn trộm cắp mang cái dã tâm của chúng ra đình làng. Chúng cưa trộm hai cây sưa trong sân đình Thượng. Làng mất cây, xóm trên đến xóm dưới nhón nhác, rầu rĩ. Ông Minh bàn với con trai các phương án bảo vệ cây của gia đình. Anh Vắn mua chó về canh giữ, điện thấp suốt đêm, cửa cổng lúc nào cũng im im khóa. Chưa hết, anh Vắn còn lắp camera ở sân và cổng. Trộm bên ngoài đã tránh được. Còn trộm trong nhà thì... Thằng Nền đã cưa trước một cành, mua ô tô, phóng phè phè cùng đám

Trong mệnh mộng sắc hoa

Truyện ngắn của DIỄN KHÁNH

Tranh minh họa: Trường Thịnh

thanh niên làng. Đó là cuộc cắt cây bài bản, được tính toán kỹ lưỡng, đến nỗi người nhà không kịp trở tay. Lần này nó muốn đổi xe ô tô đất tiền hơn nên tính toán chi tiết hơn lần trước. Thanh niên làng nhiễm cái thuốc lú thuốc mê đó từ đâu không biết. Làng nhể nhại vì xe. Chỗ nào cũng bàn tán xe cũ xe mới. Mà không chỉ làng, cả xã ba năm qua nhộn nhịp chào lưu mua xe để thỏa thói đua đòi. Chẳng ít người lớn ngầm thói thực dụng của bọn trẻ. Nhà này đua nhà kia, bán đất đai tô tiên sắm ô tô cho oách. Nhiều bác nông dân vốn chân lấm tay bùn, nay một bước lên xe, đi nom đồng cũng phải đánh xe. Xe tắc cả đường làng vốn lành hiền giản dị. Nền nghe chúng bạn về

thuyết phục ông và bố bán cây để chạy theo một nhưng không được chấp thuận. Nó đòi bán đất nhưng chẳng ai chiều. Cuối cùng nó làm bậy với cổ thụ.

- Tiếng cưa sẽ đánh thức mọi người. Làm sao thàng Nền có thể đưa người về cưa cây trong đêm?

Ông Minh tự đặt câu hỏi. Cả con và cháu đều nghe thấy. Ông bảo con trai đứng dậy. Giờ khóc lóc thì giải quyết được gì. Cần làm lúc này là phải đi tìm thàng Nền và đề phòng chúng cưa nốt cành còn lại.

- Ông ơi, anh Nền đánh thuốc mê mọi người, cả chó nữa ạ. - Giới nhanh nhẩu.

Vắn có hai con trai nhưng tính nết hoàn toàn khác nhau. Giới thì

lành hiền, chăm chỉ, vâng lời. Còn thàng Nền luôn vâng theo sự sai khiến của đồng tiền và thói hưởng lạc. Khi thấy cháu nội đua đòi, tụ bọ với đám thanh niên nhỏ nhãng nhụt, ông Minh bàn với các lão niên trong làng phải tìm cách cứu một thế hệ trẻ. Làng từng nhiều người học hành phát đạt, kể từ khi hai cây sưa cổ thụ bị cắt trộm thì chả đỗ đạt gì sất. Chỉ thấy hào nhoáng xuất hiện xe hơi, tắc cả đường quê. Lúc này phải soạn hương ước, đưa lời răn dạy vào. Nhưng lời mấy cụ không thuyết phục được trưởng thôn. Trưởng thôn còn trẻ, cũng bị cuốn vào vòng cuồng mê. Và lại, chuyện làm hương ước còn phải được nhất trí của trưởng mấy dòng họ lớn. Nay

mấy dòng họ lớn còn đang găm gè nhau về chuyện xe hơn xe kém, nên không có tiếng nói chung. Ông quay về đám Sen thanh tao tòa điều nhân nghĩa. Ông hỏi sen phải làm gì? Sen nói bằng sắc hương êm đềm dân dã. Ông tự nhủ, mình sẽ phải gìn giữ những đám sen này tốt hơn, để giảm cái gay gắt, nặng nề thực dụng của người đời. Chuyện giữ gìn đám sen trước nhà, với ông Minh là cả một kỳ tích chứ chẳng chơi. Nếu ông buông xuôi, đồng ý sang nhượng để đổi lấy tiền, thì khu đầm sen, là nhan sắc, là mắt làng đã bị lấp đẽ mọc lên quán nhậu. Gần như cả làng năm đó động viên ông bán. Nhưng ông dứt khoát không chịu. Bây giờ ông càng thấy mình đúng.

T IẾNG LÒNG

Những “người hùng” giữa đời thường

Có một danh nhân đã nói, muốn trở nên vĩ đại, hãy bắt đầu từ những hành động nhỏ. Sống hướng thiện hàng ngày, nuôi dưỡng hạt giống thiện tâm, làm những chuyện tốt nhỏ bé, ấy cũng chính là hành trình xây dựng trái tim thiện lương, lòng tốt lớn lao, khiến con người ta vĩ đại hơn mỗi ngày.

Những ngày gần đây, câu chuyện bốn chàng thanh niên cùng nhau dùng búa đập vỡ tường một căn nhà, cứu sống bốn người trong đám cháy lớn đã gây nên nhiều cảm xúc tốt đẹp cho cả cộng đồng. Bên cạnh băng khen do cơ quan chức năng trao tặng là những lời khen, sự ca ngợi của đông đảo dư luận. Trên mạng xã hội, những bài viết, những bức ảnh, clip trong đám cháy với hình

ảnh ba người đàn ông dũng cảm, không màng nguy hiểm để cứu người được chia sẻ với tốc độ chóng mặt. Cạnh đó, những bài thơ được làm để ngợi ca, những bức vẽ tay, vẽ bằng AI... về hình ảnh đám cháy cũng xuất hiện.

Có thể nói, hành động dũng cảm, quên mình cứu người của những chàng trai trong đám cháy đã lay động trái tim của cộng đồng, khiến người ta xúc động, có niềm tin hơn vào lòng tốt, vào những điều đẹp đẽ trong cuộc đời.

Câu chuyện làm mọi người nhớ đến một “người hùng” khác, xông vào đám cháy kinh hoàng tại chung cư mini ở Hà Nội vào tháng 9 năm ngoái, cứu được 10 người dân ra ngoài. Chàng trai trẻ là một shipper, đang giao hàng trên đường thì thấy đám cháy ở một

khu chung cư có người thân đang ở. Không màng hiểm nguy, anh cùng vài người dân đã nhanh chóng xông vào đám cháy dập lửa và cứu các hộ gia đình đang mắc kẹt trong đám cháy. Giữa lửa lớn, anh leo lên tầng 4, dùng búa đập vỡ cánh cửa nhà anh chị họ nhưng không thấy ai. Ngay lập tức, anh chạy sang đập cửa các căn hộ bên cạnh và bằng cách xúc, công nạn nhân ra ngoài lần lượt trên những bậc thang đã nóng bỏng vì lửa, anh cứu thêm được 10 người cùng tầng. Khi được hỏi động cơ của hành động dũng cảm, anh shipper trả lời: “Em bị khâu trang dập nước, lúc ấy hết lửa rồi chỉ còn khói độc thôi, cũng sợ, nhưng thấy mọi người thương lắm. Lúc ấy mình chỉ nghĩ cứu người”.

Một “người hùng” khác, cũng là một shipper ở Hà Nội, đã nhanh chóng lao đến với tốc độ cao, từ cự ly xa khi thấy một em bé đang có nguy cơ ngã từ tầng 12 một chung cư xuống. Nhờ phản ứng nhanh nhẹn một cách đặc biệt và trái tim dũng cảm, anh Nguyễn Ngọc Mạnh đã kịp thời đỡ lấy em bé, cứu thoát

em khỏi tử thần trong gang tấc. Thời điểm ấy, dư luận gọi anh là “siêu nhân không áo choàng”.

Còn có nhiều lắm, những “anh hùng giữa đời thường”. Như câu chuyện về Đại úy Thái Ngô Hiếu công tác tại Công an Đồng Nai, trong lúc đi làm nhiệm vụ, nghe có người dân kêu cứu và phát hiện nhóm thanh niên bị đuối nước tập thể tại khu vực nước rất sâu, chảy xiết và sóng biển lớn, anh đã ngay lập tức bơi ra khu vực nạn nhân bị nạn, chiến đấu với cơn sóng lớn để cứu người, trực tiếp đưa được 4 người vào bờ và thực hiện sơ cứu tại chỗ, cứu sống bốn nạn nhân. Hay anh cựu lính hải quân Nguyễn Văn Chính đã không quản nguy nan, nhảy từ cầu cao 30m xuống sông để cứu sống một cô gái đang chơi với giữa con sông.

Giữa đời thường, còn rất nhiều những “người hùng” như thế, mà máy quay, máy ảnh chưa kịp soi đến, chưa chụp lại. Những “Lục Vân Tiên” cứu người gặp nạn, giải thoát người khỏi cướp giật, những chiến sĩ công an, chiến sĩ bộ đội bơi vào vùng nước lũ để cứu trợ,

cứu người dân ra ngoài. Những người lính cứu hỏa hy sinh thân mình khi làm nhiệm vụ lao vào đám cháy cứu người dân, những thanh niên dầm mình xuống các con kênh đen ngịt để vớt rác, trả lại sự sống cho dòng sông...

Trên mạng xã hội, người người ngợi khen, ca tụng, đưa ra rất nhiều phân tích, cất nhắc cho các hành động dũng cảm, cao cả ấy. Nhưng với những “người hùng”, câu trả lời của họ thường rất giản đơn: “Lúc ấy chỉ nghĩ là cứu người, không kịp suy nghĩ gì khác”.

Câu trả lời nghe có vẻ đơn giản là thế, nhưng thực chất, có bao nhiêu người đối diện với ranh giới sống - chết, giữa hiểm nguy có thể nhanh chóng đưa ra lựa chọn không màng đến bản thân để cứu giúp, giương lại sinh mạng con người trong tay từ thân? Đó là lựa chọn trong một khoảnh khắc, thậm chí chỉ trong một sát na của đời sống, nhưng để đưa ra được lựa chọn như thế, những con người ấy phải là những người thiện, những người có bản tâm trong sáng, nuôi dưỡng sẵn lòng nhân ái, tình yêu

Thằng Nền bị tai nạn. Nó mua đầu con xe gắn hai tỷ đồng rồi chạy đua trên đường đê. Xe va vào điểm rồi lộn mấy vòng xuống chân đê. Nền bị đa chấn thương, rơi vào tình trạng thập tử nhất sinh. Tai nạn chỉ sau đêm چرا trộm cây hơn chục ngày. Hơn chục ngày đó nó không về nhà. Không ai liên lạc được. Khi về là nó làm mọi người... chết khiếp. Theo lời bác sĩ chẩn đoán sau hơn một tuần điều trị, thằng Nền có thể sống được, nhưng sống như thế nào còn do ý trời. Ông Minh đến viện thăm cháu. Nhìn nó thương tích đầy mình, hom hem, thật tội. Lúc về, ông ghé vào tai nó: "Cháu điều trị cho tốt, khỏe về ra đâm sen với ông".

Tai nạn, nghiện ngập là thứ kiểu gì đâm thanh niên cũng dính phải nếu không được can ngăn. Chỉ trong hai tháng, ba thanh niên chết vì nghiện. Một năm qua, riêng cái xã này có tới hai tám vụ tai nạn ô tô ở đường làng. Ai là người nghĩ sâu được về những mất mát đó?

Khỏi phải nói Nền đã tốn bao nhiêu tiền. Người thân còn phải liên tục gặp bên công an lấy lời khai. Nền về sau gần hai tháng nằm viện. Đầu óc nó lơ lơ mơ không bình thường. Có lúc hét lên như động kinh. Đêm đến, nó vẫn lảm nhảm, mơ về những chiếc xe hơn thua với chúng bạn. Ông Minh đưa Nền ra đâm để cháu được gần gũi loài hoa thanh khiết, mong nó có chút hồi tâm. Nhưng Nền làm ngơ tất cả. Nó vẫn đòi xe, đòi tiền, đòi cắt nốt cành sưa để khóa lấp trống rỗng. Nó nghiện ô tô như nghiện thuốc phiện, nhưng làm sao nở bỏ rơi. Hằng ngày, ông trò chuyện với sen, chim chóc và cho cháu nội thưởng thức trà cùng. Ông cũng dạy cháu tập thể dục dưỡng sinh, nói cho cháu về ý nghĩa, giá trị các loài cây. Nền trầm tĩnh, bớt loạn thần, văng tục. Có khi nó ngồi trước sen cả giờ đồng hồ. Nó

cũng về nhà với bố mẹ năm ngày, ngồi dưới gốc sưa, bản thân bên mấy con chó. Những tưởng Nền hồi tâm, thay tính đổi nết, nào ngờ một ngày, nó để lại cho ông mảnh giấy: "Ông à, cháu đi để đổi đời. Ông bảo bố mẹ và mọi người đừng đi tìm". Ông Minh chỉ còn biết nguyện xin tô tiên dòng họ, cùng hương thơm tinh khiết của loài hoa mở mắt cho thằng Nền.

Lần này thằng Nền tính toán kỹ lưỡng. Nó muốn búng nốt một cành sưa. Nền nghĩ, khi bỏ đi, hẳn mọi người sẽ đề phòng. Nó cứ người dò la tình hình trong xóm, làng và chính khuôn viên gia đình. Điện luôn thấp sáng, ba con chó được thả canh giữ trong đêm. Mấy ngày nó về nhà ngồi bên gốc sưa là để quen thân với mấy con chó, tìm chỗ lên vào để cắt khóa công, cắt dây camera. Nó vẫn gây mê cho cả nhà bằng khí, rồi dùng cưa giảm thanh hạ cành sưa lớn cỡ hơn một người ôm. Phải đến khi xe chở mấy khúc gỗ lách qua cổng, ào ra đường thì hàng xóm mới phát hiện, tri hô. Lúc nhiều trở dậy thì xe chở gỗ đã chạy biến. Cũng phải rất lâu sau, gia đình anh Ván mới tỉnh mê.

Những tưởng thằng Nền đi hẳn. Chỉ ít ngày thôi, nó trở về. Lúc đó, ông Minh ngồi thưởng trà bên sen, nghĩ cách tạo dựng tủ sách cho làng thì một bóng lù lù xuất hiện. Mặt mày hốc hác, nhảm đen, gã quỳ thụp trước mặt ông nội, khóc lóc van xin:

- Cháu xin lỗi ông, xin lỗi bố mẹ cháu và mọi người. Cháu là thằng đích tôn bất hiếu. Cháu đã quên mọi lời dạy của ông về cỗ thụ, về nề nếp của gia đình. Cháu bị đồng tiền che mờ mắt và đã ăn cắp của tổ tiên. Cháu không xứng là cháu nội ông...

- Ủ. Anh lớn rồi. Anh phải chịu trách nhiệm về bản thân. Về mà xin lỗi bố mẹ anh ý. Sao anh không đi nữa?

- Ôi ông ơi, cháu sẽ về đập đầu

xin lỗi bố mẹ. Nhưng cháu vẫn muốn về xin lỗi ông trước. Cháu chẳng còn chỗ nào để đi, cháu đã bị lừa.

Thì ra bọn theo Nền về cưa cây là một nhóm xã hội đen đầy dã tâm. Chúng làm Nền u mê, dẫn về cưa cây rồi giữ sạch tiền, đẩy gã vào cảnh khốn cùng. Không còn bầu vú vào đâu, Nền buộc phải quay về.

- Cháu đã muốn chết đi, nhưng nghĩ bố mẹ còn thương, nên mới mò về.

Ông Minh không muốn nặng lời, ngộ nhỡ xảy ra chuyện chẳng lành. Ông nghĩ mình đã già cả, thôi thì để việc đó cho bố con nó giải quyết. Ông và cháu nội về bên nhà nó. Gặp bố mẹ, thằng con nhàu nhĩ đăm thùm thụp vào ngực, ăn năn. Hai vợ chồng Ván nghẹn ứ cổ họng. Ông Minh nói với thằng cháu:

- Mày phải sám hối bên sen, cháu ạ. Mày không đáng được tha thứ, khi hết lần này đến lần khác làm điều dại dột. Ông sẽ cho mày một cơ hội ở bên hoa, gần hoa, cái tà mà quy chính.

Ông Minh lại đưa thằng cháu về nhà để gần hương. Nó vẫn chưa phải là thằng bỏ đi. Ông nghĩ, mình cần phải gột rửa tâm hồn Nền. Phải làm mắt nó sáng lên, tâm hồn rộng mở và một con tim biết nghĩ.

- Nhìn vào sen cháu thấy gì?

- Cháu thấy thơm và đẹp.

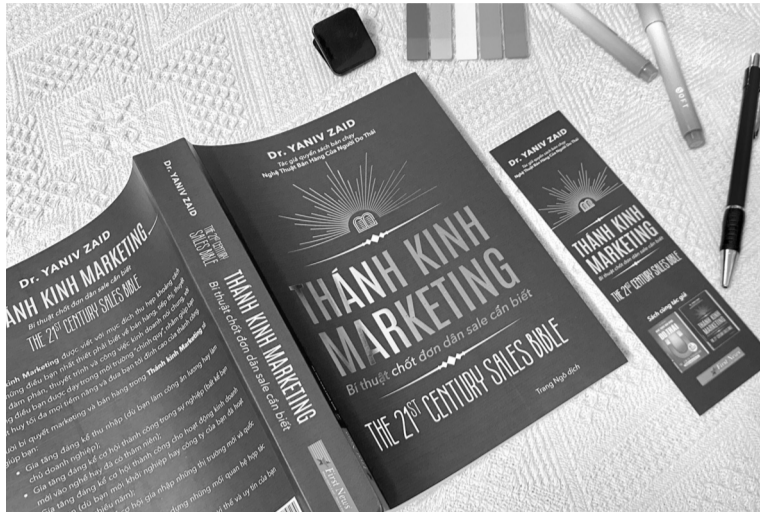
Ông lão gật đầu, bảo thằng cháu:

- Cháu phải từ từ. Thơm và đẹp thì ai cũng nhìn ra. Cháu phải thấy vẻ đẹp ẩn tàng bên trong cơ. Phải cảm nhận được sen đang nói với mình điều gì. Từ đó cháu sẽ thấy, những hào nhoáng bên ngoài chẳng là gì cả. Ông đi hái sen về cho bà con, để thằng cháu ngồi đó thảnh thơi bên sen. Hương sen tỏa nên trời rộng. Ông vẫn thấy thằng cháu hít hà, nói gì đó với những đóa hoa thanh khiết. **D.K**

ĐỌC SÁCH

"Thánh kinh" marketing

Thời đại công nghệ đã mở ra kỷ nguyên mới cho ngành marketing - nơi mà ai cũng có thể kinh doanh bất kỳ loại hàng hóa nào mà bạn có, từ các sản phẩm, cho đến các dịch vụ vật chất, văn hóa, tinh thần, tri thức.

Tuy nhiên, cái khó ở đây là không nhiều chương trình giáo dục "chính quy" dạy bạn cách chào bán các sản phẩm của mình. Hoặc nếu có thì khoảng cách giữa lý thuyết và thực tế cũng khá xa. Từ đó dẫn đến việc nhiều người vẫn loay hoay trong các quy trình cũ kỹ và không thể mang các sản phẩm, dịch vụ của mình đến với nhiều khách hàng tiềm năng. Tiến sĩ Yaniv Zaid - người được mệnh danh là "Tiến sĩ thuyết phục" và là cha đẻ cuốn sách bán chạy số 1 trên Amazon "Nghệ thuật bán hàng của người Do Thái" - đã nghiên cứu và chất lọc những kinh nghiệm "thực chiến" của ông trong lĩnh vực marketing vào cuốn sách "Thánh kinh marketing".

Cuốn sách ra đời với mục đích thu hẹp khoảng cách giữa những điều bạn nhất thiết phải biết về bán hàng, tiếp thị, thuyết phục, đàm phán, thuyết trình và công việc kinh doanh nói chung với những điều bạn được dạy trong môi trường "chính quy". Từ đó giúp bạn tự định hướng và mở khóa nhiều tiềm năng trong lĩnh vực marketing hiện đại để đạt đến đỉnh cao thành công của riêng mình.

Thông qua cuốn sách, bạn sẽ nắm được mười bí quyết hữu ích trong marketing và bán hàng mà bạn chưa từng được dạy trong môi trường "chính quy". Tuy nhiên, đừng lầm tưởng rằng chỉ cần đọc qua phần tóm tắt mười bí quyết là bạn có thể nhanh chóng thành công. Bởi lẽ trong mỗi chương sách, tác giả không chỉ phân tích phương thức vận hành của các bí quyết mà còn dẫn dắt nó qua nhiều ví dụ của những công ty, thương hiệu lớn thuộc nhiều lĩnh vực khác nhau, tiêu biểu như Disney, Coca Cola... Từ đó phân tích cách mà thương hiệu này áp dụng các bí quyết để tạo ra các chiến lược marketing sáng tạo, tăng sự kết nối và thu hút khách hàng của mình. Không chỉ vậy, tác giả còn cài cắm nhiều mẹo nhỏ giúp bạn tạo nên sự khác biệt với đối thủ: không nên miễn phí cho buổi gặp khách hàng đầu tiên, "sa thải" những khách hàng không lý tưởng, đừng nhắc đến đối thủ khi nói chuyện với khách hàng...

Điểm khác biệt của "Thánh kinh marketing" nằm ở sự chú trọng vào yếu tố con người. Tuy các thuật toán công nghệ đang ngày càng mở rộng và chi phối nhiều hoạt động của chúng ta nhưng cốt lõi của mọi chiến dịch quảng bá thành công chính là sự thấu hiểu về tâm lý và hành vi của con người. Theo Yaniv, nếu muốn bán sản phẩm hay dịch vụ của mình với giá cao, bạn phải đọc được suy nghĩ của khách hàng, hiểu lý do vì sao họ muốn mua hàng từ bạn, chứ không phải vì bạn muốn bán hàng cho họ. Khi chạm được đến cảm xúc và khát vọng của nhóm khách hàng mục tiêu, người làm marketing có thể phá vỡ ranh giới của quảng cáo truyền thống và tạo dựng được kết nối sâu sắc hơn với khách hàng.

Tiến sĩ Yaniv Zaid là một luật sư và là một nhà kinh tế học. Ông đã trình bày hơn 2.500 bài giảng và tổ chức hội thảo tại bốn châu lục. Ông còn tư vấn và làm cố vấn kinh doanh cho hơn 1.250 công ty ở đủ mọi lĩnh vực, bao gồm tài chính, ngân hàng, bảo hiểm, truyền thông, dược mỹ phẩm, công nghệ, bất động sản, sản xuất, học thuật và cả cơ quan chính phủ, an ninh, y tế và các tổ chức phi chính phủ. Năm 2003, ông giành giải ba trong một cuộc thi diễn giả quốc tế. Hiện có hơn 400.000 người đang dõi theo kênh Youtube của ông www.drpersuasion.com.

Do đó, với văn phong "viết như nói" đặc trưng của Yaniv Zaid, "Thánh kinh marketing" cho thấy những triết lý thành công không nằm ở đâu xa mà hiện diện và được ứng dụng ngay trong đời sống hàng ngày. Do vậy, độc giả - cho dù đang ở quốc gia nào, trong bất kỳ lĩnh vực, nghề nghiệp nào - cũng đều có thể tìm thấy những giá trị hữu ích trong quyển sách, có thể là về marketing, nghệ thuật thuyết phục, hay đơn giản là cảm hứng từ một trải nghiệm thực tế của những người trong nghề. **MINH MINH**

Một trong những bức ảnh cư dân mạng vẽ lại cảnh những "người hùng" đập tường cứu người khỏi đám cháy. (Nguồn: Điều nhỏ xíu xiu)

thương con người, trái tim dũng cảm vô biên. Sau những sự việc xảy ra, cộng đồng mạng thường tìm tòi, đào xới về cuộc đời của "người hùng", và phát hiện ra, hóa ra những "người hùng ấy" bình thường cũng có lối sống rất lành mạnh, nuôi dưỡng những điều tốt đẹp: Nhật của rơi trả lại cho người mất, thương yêu, trân trọng gia đình, đối xử chan hòa với chung quanh...

Có một danh nhân đã nói, muốn trở nên vĩ đại, hãy bắt đầu từ những hành động nhỏ. Sống hướng thiện hàng ngày, nuôi dưỡng những hạt giống thiện tâm, làm những chuyện tốt nhỏ bé, ấy cũng chính là hành trình xây dựng trái tim thiện lương, lòng tốt lớn lao, khiến con người ta vĩ đại hơn mỗi ngày.

Có những người hùng tỏa sáng rực rỡ trong vài phút giây giữa lần ranh sinh tử. Cũng có rất nhiều những "người hùng" thầm lặng, mỗi ngày, mỗi phút đều dùng trái tim yêu thương và hành động tích cực, làm đẹp hơn cho cuộc đời này. **NGỌC MAI**

Nhắc đến sưu tầm nhiều người sẽ nghĩ đó là thú chơi của người giàu với những món đồ có giá trị lên đến hàng trăm triệu hay hàng tỷ đồng. Nhưng thực tế, sưu tầm là thú vui của mọi nhà, mọi người, món đồ sưu tầm không nhất thiết phải có giá trị vật chất cao nhưng lại chứa đựng giá trị tinh thần vô giá, gợi nhớ về ký ức xưa.

Mỗi bộ sưu tập là một “tự truyện”

Thời gian qua, trên mạng xã hội lan truyền các video khoe bộ sưu tập tẩy do Thu Trà (Hà Nội) chia sẻ. Tự nhận mình là “đại gia tẩy”, mỗi video Thu Trà đăng tải thu hút hàng triệu lượt xem và hàng nghìn lượt bình luận. Qua các video có thể thấy cô gái trẻ sở hữu vô số mẫu tẩy hình các con vật, hoa quả, đồ ăn, nhân vật hoạt hình,... Những cục tẩy có hình dáng, màu sắc dễ thương cũng chính là lý do khiến cư dân mạng thích thú với bộ sưu tập của Thu Trà đến vậy. Đồng thời nhiều người còn nhớ đến những kỉ niệm thời thơ ấu khi xem thú vui độc lạ này.

Thu Trà bắt đầu có đam mê “săn” tẩy từ năm 2010, lúc cô nàng học lớp 5. Ngày ấy khi còn đi học, hầu như ngày nào Thu Trà cũng đi lùng mua tẩy mới. Cứ mẫu nào trông xinh xắn hoặc chưa có trong bộ sưu tập, cô nàng sẵn sàng chi tiền ra mua ngay dù đôi khi phải mua cả bộ tẩy để sở hữu đúng chiếc tẩy yêu thích nhất. Sau hơn 13 năm, bộ sưu tập tẩy từ vài cái lúc đầu đã trở nên đồ sộ với số lượng khoảng 200 đến 300 cái. Đến nay, dù đã là cô nàng sinh viên nhưng thỉnh thoảng Trà vẫn tập vào chỗ quán quen để xem có mẫu tẩy mới hay không.

Được biết, giá trị của bộ sưu tập rơi vào khoảng 600.000 đến 700.000 đồng, với nhiều người số tiền này không phải là lớn để nói rằng bộ sưu tập này có giá trị. Thế nhưng với Thu Trà, giá trị không chỉ nằm ở số tiền mà đó là công sức cô nàng bỏ ra sưu tầm, chăm chút cho bộ sưu tập suốt mười mấy năm trời, nếu có ai trả bao nhiêu tiền cũng không bán.

Còn với Đoàn Triệu Anh (Bà Rịa - Vũng Tàu), cô nàng đam mê và có sở thích sưu tầm bút chì, sở hữu 520 cây bút với nhiều màu sắc, họa tiết và kích thước khác nhau. Bắt đầu sưu tầm từ năm lớp 6, Triệu Anh cho biết cô thích bút chì vì nó được làm từ gỗ gần gũi với thiên nhiên và đơn giản vì dùng bút chì để vẽ, luyện viết có thể dễ dàng tẩy, xoá.

Bộ sưu tập của cô học sinh lớp 10 rất đa dạng từ kích thước

● **Thầy giáo Lê Xuân Bình bên bộ sưu tập hơn 3.000 chiếc tem nhân.** (Nguồn: laodong.vn)

● **Đàn Triệu Anh đam mê và có sở thích sưu tầm bút chì.** (Ảnh: NV)

với cây bút chì ngắn nhất là 13cm, còn dài nhất là 19cm. Cho đến họa tiết, cái thì điều khắc, in nhân vật hoạt hình hay hình ảnh văn hoá ở nhiều quốc gia... Trong đó, Triệu Anh yêu thích nhất với những cây bút trên thân in hình ảnh đặc trưng, ngôn ngữ của các vùng miền, quốc gia khác nhau. Trong tương lai, cô nàng mong muốn bộ sưu tập bút chì sẽ có đầy đủ hình ảnh đặc trưng của 11 nước trong khu vực Đông Nam Á, xa hơn là của tất cả các quốc gia trên thế giới.

Nếu như với Thu Trà và Đoàn Triệu Anh, hai bộ sưu tập tẩy và bút chì là nơi lưu giữ kỷ niệm đẹp của tuổi thơ và thời đi học, thì với thầy giáo Lê Xuân Bình (Cần Thơ) bộ sưu tập tem nhân chứa đựng nét văn hoá, lịch sử đặc trưng của mỗi quốc gia. Có thể nói, thú chơi tem nhân đã xuất hiện từ lâu và phổ

biến với nhiều người bởi vẻ đẹp độc đáo, riêng biệt của nó và với thầy Xuân Bình cũng không ngoại lệ.

Ngày còn học cấp 3, bắt đầu từ sự hiếu kì, thấy tem có màu sắc, hình ảnh đẹp thầy Xuân Bình thường gỡ tem trên những bao thư để dán vào tập,... rồi dần đi sâu tìm hiểu, đam mê, sưu tập. Trong quá trình sưu tầm, thầy phải tìm mua tại những công ty tem, trao đổi, giao lưu giữa những người chơi tem trong và ngoài nước, bên cạnh sự đầu tư về kinh tế thầy còn dành nhiều thời gian, công sức để tìm kiếm, sưu tầm và lưu giữ.

30 năm sống trọn tình cảm với những con tem, hiện thầy Xuân Bình đang sở hữu bộ sưu tập với hơn 3.000 con tem, được sắp xếp tỉ mỉ và cẩn thận theo 8 chủ đề khác nhau, bao gồm: Đảng, Bác Hồ, Bảo vật quốc gia, Miền Tây quê tôi, Tết, Tình yêu,

Chim và Các loại động vật. Chủ nhân của những con tem này cho rằng, ấn tượng nhất là bộ tem về Đảng và Bác Hồ, với hơn 100 mẫu tem được thu thập từ các kỳ Đại hội Đảng lần thứ IV đến lần thứ XIII. Đối với thầy Bình, đây không chỉ là thú vui tao nhã, mà còn nhằm mục đích tôn vinh giá trị văn hoá, lịch sử, đồng thời ghi dấu sự phát triển của quê hương và đất nước theo từng giai đoạn thời gian.

Bên cạnh các bộ sưu tập trên, còn có bộ sưu tập bút máy, vô ốc, tranh ảnh, lon nước ngọt,... Vô số các bộ sưu tập có giá trị từ vài trăm nghìn cho đến hàng tỷ đồng cũng có, thế nhưng điểm chung của chúng đều có giá trị vô giá về mặt tinh thần và những câu chuyện, ý nghĩa tiềm ẩn sau từng món đồ tưởng chừng như vô tri.

Niềm vui to từ những điều nhỏ

Từ thuở bé, chắc hẳn không ít người có thói quen sưu tầm các món đồ yêu thích nào đó và sở hữu cho riêng mình một bộ sưu tập nho nhỏ. Một số người thường có sở thích sưu tầm hình dán, huy hiệu, đồng xu hay mô hình đồ chơi... trong khi có người thích đọc truyện và sưu tầm những cuốn truyện tranh hay. Ngày ấy, chúng ta coi bộ sưu tập đó là cả một gia tài to lớn, chứa đựng những thứ quý giá của tuổi ấu thơ.

Thế nhưng, không phải ai cũng dành thời gian, công sức cho những bộ sưu tập khi đến tuổi trưởng thành. Chỉ có số ít người vẫn giữ thói quen, sở thích đó để rồi dần dần bộ sưu tập nhỏ bé ngày nào đã trở nên đồ sộ theo năm tháng. Lúc ấy dù không phải món đồ đắt tiền

nhưng bộ sưu tập vẫn vô cùng quý giá với chủ nhân bởi đằng sau đó là những câu chuyện sưu tầm thú vị, cảm giác hồi hộp lúc săn lùng hay vui sướng khi thu thập được thành viên mới.

Ví như Thu Trà, bộ sưu tập tẩy chứa đựng rất nhiều kỉ niệm của cô nàng. Mỗi khi mở ra ngắm nhìn cô sẽ nhớ lại cảm giác phấn khởi mỗi lần phát hiện ra mẫu nào mình chưa có, chiếc này mua lúc được điểm 10, bộ này được bạn cũ tặng, bộ này bố mẹ mua cho, chiếc kia khó lắm mới săn được... Với Thu Trà, đó là những ký ức vô giá phải góp nhặt trong hơn 10 năm trời.

Bên cạnh đó, với nhiều người, sở thích sưu tầm vốn không thay đổi theo tuổi tác mà thứ thay đổi chính là món đồ sưu tầm. Từ những cục tẩy, cái bút, hình dán,... của ngày bé thơ, giờ đây đến tuổi trưởng thành bộ sưu tập đã có nhiều thứ giá trị hơn như những cuốn sách của tác giả yêu thích, những chai rượu đẹp, đồ mỹ phẩm phiên bản đặc biệt...

Như với Thùy Linh (Hà Nội), người thích được đi đây đi đó, bộ sưu tập của cô nàng là những chiếc công vé, những món đồ kỷ niệm tại mỗi nơi từng đặt chân qua. “Nếu như hồi bé nghiện sưu tầm các mô hình được tặng kèm trong gói bim bim thì giờ đây tôi lại thích sưu tầm công vé, vé xe buýt, vé tàu hỏa, vé máy bay... Dường như có sự chuyển giao từ sở thích ngày bé đến khi trưởng thành, thế nhưng niềm vui khi sở hữu món đồ mình thích vẫn y nguyên như hồi con nít”, Thùy Linh chia sẻ.

Có thể thấy, khi lớn lên dù nhiều thứ có thể thay đổi nhưng tâm hồn của một đứa con nít háo hức, nhạy nhẹn những thứ mình thích, gom lại và cất đi như kho báu vẫn cứ còn mãi. Đối với họ, sưu tầm chính là niềm vui được lục lọi, sắp xếp, kiếm tìm giữa thế giới rộng lớn bao la kia để thấy được thứ thuộc về mình, thứ mà mình đang ngày đêm mong ước.

Quả thật, khi có cơ hội gặp gỡ những người theo đuổi thú vui sưu tầm ta mới thấy được niềm đam mê, sự kiên nhẫn và khát khao sở hữu của họ lớn thế nào. Nếu như hỏi một người sưu tầm về món đồ của họ, không ít người sẽ say sưa dành hàng giờ đồng hồ kể về món đồ đó như thể đang hồi tưởng lại suốt cả hành trình mà họ đã từng đi qua. Đó chính là điều làm cho việc sưu tầm trở nên ý nghĩa và đáng trân trọng, nhất là trong thời đại mọi thứ đều “vội” như ngày nay.

LINH CHI

UNESCO thành lập Chương trình Ký ức thế giới vào năm 1992 nhằm nâng cao nhận thức, thúc đẩy các giải pháp bảo vệ di sản tư liệu trên toàn cầu. Trải qua nhiều thế hệ, di sản tư liệu tập hợp lượng thông tin khổng lồ về nhân loại, giúp định hình thế giới hiện tại. Chính vì thế, thất bại trong việc bảo tồn di sản tư liệu của thế giới sẽ làm nghèo đi vốn di sản văn hoá của nhân loại.

Nỗ lực của UNESCO

Ký ức định hình danh tính của con người, ảnh hưởng đến cách chúng ta hiểu về bản thân và môi trường xung quanh, cách chúng ta diễn giải các luồng thông tin và đưa ra quyết định. Ký ức không chỉ là quá khứ mà còn đóng vai trò quan trọng trong việc giúp chúng ta hiểu hiện tại và dự đoán những gì có thể xảy ra trong tương lai. Về nguyên lý, ký ức của thế giới cũng có vai trò tương tự như vậy, góp phần định hình thế giới hiện tại, hướng về tương lai. Di sản tư liệu được xem là một dạng di sản văn hoá của nhân loại, tập hợp một lượng khổng lồ ký ức tập thể, được tạo ra và lưu trữ theo nhiều cách khác nhau và được truyền từ thế hệ này qua thế hệ khác.

Theo UNESCO, thông qua di sản tư liệu, chúng ta có thể nhìn lại quá khứ, làm phong phú thêm cuộc sống hiện tại và nhìn về tương lai với lòng dũng cảm được rèn giũa bởi những ký ức để lại từ thời xa xưa. Đó là lý do tại sao tất cả chúng ta phải tăng cường nhận thức về bảo vệ di sản chung, tôn vinh di sản tư liệu như một dấu ấn của nền văn minh nhân loại và truyền lại cho thế hệ tiếp theo.

Chương trình Ký ức Thế giới (tiếng Anh: Memory of the World - MOW) là một phần nỗ lực của UNESCO nhằm lưu giữ, bảo tồn di sản tư liệu của thế giới. Chương trình MOW củng cố quan niệm di sản tư liệu thuộc sở hữu của toàn nhân loại. Do vậy, mục đích của MOW là tạo điều kiện thuận lợi cho việc bảo tồn các di sản tư liệu, tạo điều kiện tiếp cận và phổ biến di sản tư liệu, nâng cao nhận thức về tầm quan trọng và ý nghĩa của di sản tư liệu trên thế giới, khuyến nghị các chính phủ,

Lưu giữ ký ức của thế giới

UNESCO đã thành lập Chương trình Ký ức Thế giới nhằm bảo vệ di sản tư liệu của thế giới. (Ảnh trong bài: UNESCO)

công chúng và thúc đẩy các nỗ lực tiên phong. Đối tượng mà Chương trình MOW hướng tới là toàn bộ di sản tài liệu trên các vật mang tin khác nhau thuộc sở hữu của cá nhân hay tập thể, cơ quan, tổ chức... có giá trị và mang ý nghĩa lịch sử, có tác động, ảnh hưởng ở trong nước, khu vực và trên thế giới.

Chương trình MOW được quản lý bởi các ủy ban ở 3 cấp: quốc tế, khu vực và quốc gia. Ở cấp quốc tế, Ủy ban tư vấn quốc tế (IAC) do Tổng Giám đốc UNESCO chỉ định, chịu trách nhiệm tư vấn cho UNESCO về lập kế hoạch, thực hiện Chương trình và giám sát hoạt động của các Ủy ban cấp khu vực và quốc gia. Cấp khu vực bao gồm 5 Ủy ban khu vực là Châu Phi, Châu Âu và Bắc Mỹ, Châu Á và Thái Bình Dương, Mỹ Latinh và Caribe, Liên đoàn Ả rập. Ở cấp quốc gia có các Ủy ban quốc gia. Hiện nay đã có khoảng 100 quốc gia thành lập Ủy ban quốc gia Chương trình MOW. Sự thành công của MOW phụ thuộc rất nhiều vào động lực, sáng kiến và sự năng nổ của các ủy ban khu vực và quốc gia. Để tạo điều kiện trao đổi giữa các ủy ban, Chương trình MOW thường xuyên tổ chức các hội nghị liên khu vực về các chủ đề cấp bách trong công tác bảo vệ di sản tư liệu toàn cầu.

"Mắt xích" chính sách di sản

Khuyến nghị năm 2015 của UNESCO liên quan đến việc bảo tồn và tiếp cận Di sản tư liệu được lưu trữ ở dạng kỹ thuật số là công cụ quy phạm chính giúp hướng dẫn công việc của Chương trình MOW nói chung, cũng như IAC và các ủy ban khu vực, quốc gia.

Khuyến nghị năm 2015 nhấn mạnh tầm

quan trọng của di sản tư liệu trong việc thúc đẩy việc chia sẻ kiến thức để hiểu biết và đối thoại nhiều hơn, nhằm thúc đẩy hòa bình và tôn trọng tự do, dân chủ, nhân quyền và nhân phẩm. Khuyến nghị cũng cho rằng việc bảo tồn và khả năng tiếp cận lâu dài với di sản tư liệu là nền tảng cho các quyền tự do cơ bản về quan điểm, biểu đạt và thông tin như các quyền con người khác. Dù vậy, việc tiếp cận phổ biến di sản tư liệu cũng phải cân nhắc và tôn trọng các lợi ích hợp pháp của người nắm giữ, các quyền và lợi ích công cộng trong việc bảo tồn và tiếp cận di sản tư liệu.

UNESCO chỉ ra những thách thức trong bảo tồn di sản tư liệu. Đơn cử, có nhiều di sản tư liệu có ý nghĩa về lịch sử và văn hoá không được tiếp cận một cách thuận tiện. Theo thời gian, một phần đáng kể của di sản tư liệu đã biến mất do thiên tai hoặc thảm họa do con người hoặc trở nên không thể tiếp cận được do thay đổi công nghệ nhanh chóng. Đồng thời, việc thiếu cơ chế pháp lý đã cản trở các tổ chức bảo tồn di sản tư liệu chống lại sự mất mát hoặc sự tổn hại không thể khắc phục được của nhiều di sản.

Chính vì thế, sự chung tay của các quốc gia, cộng đồng và cá nhân là rất cần thiết và cấp thiết trong nỗ lực hành động triển khai các biện pháp thích hợp để bảo vệ, bảo tồn, tiếp cận và nâng cao giá trị của di sản tư liệu. Xây dựng chính sách là một trong những mắt xích quan trọng. UNESCO khuyến khích các quốc gia thành viên coi di sản tư liệu của quốc gia mình như một tài sản vô giá và áp dụng quan điểm này trong quá trình xây dựng luật pháp, chính sách phát triển cũng như các chương trình nghị sự quốc gia. Di sản tư liệu cũng là tài sản của toàn xã hội nên nhu cầu tiếp cận của người

dân là lâu dài, đòi hỏi cần có sự quan tâm, đầu tư vào việc bảo quản các loại bản gốc khác nhau ở định dạng tương tự, nâng cao cơ sở hạ tầng, và công nghệ kỹ thuật số để tăng tính phổ cập, tính dễ tiếp cận. Thông qua luật pháp và chính sách, các quốc gia thành viên cũng được khuyến khích tạo ra một môi trường ổn định, thuận lợi cho các nhà tài trợ, các tổ chức và các bên liên quan khác thực hiện hỗ trợ các tổ chức bảo tồn ký ức thế giới, góp chung nỗ lực, đầu tư vào bảo tồn, tiếp cận và sử dụng di sản tư liệu vì lợi ích công cộng.

Để tạo điều kiện trao đổi dữ liệu tối ưu, các quốc gia nên khuyến khích phát triển và sử dụng phần mềm nguồn mở và các giao diện tiêu chuẩn được quốc tế công nhận để quản lý di sản tài liệu kỹ thuật số, đồng thời tìm kiếm sự hợp tác của các nhà phát triển phần mềm và phần cứng trong việc trích xuất dữ liệu và nội dung từ các công nghệ độc quyền. Đồng thời, chính sách di sản cũng cần tạo động lực thúc đẩy các bên đóng góp và thực hiện các sáng kiến về lưu giữ, bảo vệ di sản tư liệu, bao gồm cả việc giám sát tình trạng di sản tư liệu của nước mình được công nhận trong Danh sách Di sản Tư liệu Thế giới.

Đồng thời, hợp tác giữa các quốc gia và tổ chức quốc tế cũng đóng vai trò rất quan trọng, đặc biệt thông qua việc tổng hợp các nguồn nhân lực, vật chất nhằm hỗ trợ nghiên cứu, cũng như bảo vệ và bảo tồn di sản tư liệu. UNESCO khuyến nghị các quốc gia thành viên đẩy mạnh trao đổi dữ liệu nghiên cứu, ấn phẩm và thông tin, các cuộc thảo luận và trao đổi nhân sự và thiết bị chuyên môn. Cùng với đó là việc tổ chức các cuộc họp, các khóa học và nhóm làm việc về các chủ đề cụ thể để giải quyết từng vấn đề trong công tác bảo tồn di sản tư liệu. Chẳng hạn như lập danh mục, quản lý rủi ro, xác định di sản tư liệu có nguy cơ tuyệt chủng và xây dựng yêu cầu đối với nghiên cứu hiện đại để ngăn cản nguy cơ đó.

Nhìn chung, việc lưu giữ ký ức của thế giới là nỗ lực toàn cầu vừa cần thiết vừa cấp thiết. Di sản tư liệu cũng là một thành phần quan trọng của phát triển bền vững, góp phần liên kết tất cả 17 Mục tiêu Phát triển Bền vững (SDG) bằng cách lưu giữ và gắn kết nền văn hoá các xã hội với nhau. ĐỖ TRANG

THÔNG BÁO Về việc kê biên quyền sử dụng đất

Căn cứ Bản án, Quyết định số: 197/2023/DSST ngày 28 tháng 09 năm 2023 của Tòa án nhân dân quận 6, thành phố Hồ Chí Minh; Căn cứ quyết định ủy thác số: 49/QĐ.CCTHADS ngày 27 tháng 03 năm 2024 của Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh; Căn cứ Quyết định thi hành án số: 1757/1758/QĐ.CCTHADS ngày 11 tháng 04 năm 2024 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An; Căn cứ Quyết định cưỡng chế thi hành án số: 83/QĐ.CCTHADS ngày 27 tháng 5 năm 2024 của Chi cục thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An; Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa thông báo cho Ông (bà): Trương Hoàng Dũng, sinh năm:1981, địa chỉ: Số 413/26, tổ 110 Lê Văn Quới, phường Bình Trị Đông A, quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh, bà Nguyễn Thị Đĩnh Thoa, Sinh năm:1981, Hộ khẩu thường trú: Số 168A/2 Trần Nhân Tông, phường 2, quận 10, thành phố Hồ Chí Minh, Cư trú: Số 413/26, tổ 110 Lê Văn Quới, phường Bình Trị Đông A, quận Bình Tân, thành phố Hồ Chí Minh. Thời gian: Đứng 08 giờ 30 ngày 04 tháng 06 năm 2024. Có mặt tại thực địa Thửa đất số 659, tờ bản đồ số 23, loại đất BNK, diện tích 469 m2, vị trí đất tại ấp Bầu Công xã Tân Mỹ, huyện Đức Hòa, giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số CV 135618, vào sổ cấp giấy chứng nhận CS06169 do Sở Tài nguyên môi trường cấp ngày 23/03/2020. 01/ Thửa đất số 367, tờ bản đồ số 23, loại đất BNK, diện tích 1067 m2, vị trí đất tại ấp Bầu Công xã Tân Mỹ, huyện Đức Hòa, giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số CV 135619, vào sổ cấp giấy chứng nhận CS06170 do Sở Tài nguyên môi trường cấp ngày 23/03/2020. 03/ Thửa đất số 400, tờ bản đồ số 23, loại đất

ONT, diện tích 268 m2, vị trí đất tại ấp Bầu Công xã Tân Mỹ, huyện Đức Hòa, giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số CV 135622, vào sổ cấp giấy chứng nhận CS06172 do Sở Tài nguyên môi trường cấp ngày 23/03/2020. 04/ Thửa đất số 401, tờ bản đồ số 23, loại đất BNK, diện tích 3249 m2, vị trí đất tại ấp Bầu Công xã Tân Mỹ, huyện Đức Hòa, giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số CV 135620, vào sổ cấp giấy chứng nhận CS06171 do Sở Tài nguyên môi trường cấp ngày 23/03/2020. 05/ Thửa đất số 659, tờ bản đồ số 23, loại đất BNK, diện tích 469 m2, vị trí đất tại ấp Bầu Công xã Tân Mỹ, huyện Đức Hòa, giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số CV 135794, vào sổ cấp giấy chứng nhận CS06173 do Sở Tài nguyên môi trường cấp ngày 23/03/2020. Tài sản trên do ông Trương Hoàng Dũng, sinh năm:1981, CMND số 023437981 đứng tên giấy chứng nhận quyền sử dụng đất. Để nghị Ông Trương Hoàng Dũng và bà Nguyễn Thị Đĩnh Thoa. Ngân hàng TMCP Ngoại Thương Việt Nam - Chi nhánh Sài Gòn Chợ Lớn địa chỉ: Số 963,965,967 Trần Hưng Đạo, phường 5, quận 5 thành phố Hồ Chí Minh Đại diện theo ủy quyền là ông Khấu Hữu Toàn, sinh năm: 1995, CCCD số 079095042999, cấp ngày 10/07/2021. Theo giấy ủy quyền số 737/GQU,SGC/24 ngày 21/05/2024 phải có mặt đúng thời gian, địa điểm nêu trên để Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa tiến hành thực hiện việc cưỡng chế, kê biên xử lý tài sản thế chấp để đảm bảo thi hành án theo quy định. Trường hợp nếu Ông (bà): Trương Hoàng Dũng và bà Nguyễn Thị Đĩnh Thoa vắng mặt phải ủy quyền cho người khác tham gia theo nội dung Thông báo này. Nếu Ông (bà): Trương Hoàng Dũng và bà Nguyễn Thị Đĩnh Thoa có tình vắng mặt hoặc không thực hiện việc ủy quyền hợp pháp thì việc cưỡng chế vẫn được tiến hành theo quy định của pháp luật./. CHI CỤC THADS HUYỆN ĐỨC HÒA, TỈNH LONG AN

THÔNG BÁO Về việc kê biên quyền sử dụng đất

Căn cứ Bản án, Quyết định số: 4078/2023/DSST ngày 29 tháng 09 năm 2023 của Tòa án nhân dân thành phố Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh; Căn cứ quyết định ủy thác số: 171/QĐ.CCTHADS ngày 19 tháng 03 năm 2024 của Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh; Căn cứ Quyết định thi hành án số: 1679/QĐ.CCTHADS ngày 04 tháng 4 năm 2024 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An; Căn cứ Quyết định cưỡng chế thi hành án số: 82/QĐ.CCTHADS ngày 27 tháng 5 năm 2024 của Chi cục thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An; Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa thông báo cho Ông (bà): Nguyễn Anh Tuấn, sinh năm: 1981, CCCD số 079081008839 Lê Thị Lâm, sinh năm:1983, CMND số 025832123, cùng địa chỉ: Số 21 đường 62, tổ 51, khu phố 6, phường Thảo Điền, thành phố Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh. Thời gian: Đứng 08 giờ 30 ngày 05 tháng 06 năm 2024. Tại thực địa Thửa số 1051, tờ bản đồ số 37, diện tích 884 m2 loại đất ONT, vị trí đất, ấp Chánh Hội xã Tân Mỹ, huyện Đức Hòa, tỉnh Long An Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa tiến hành cưỡng chế, kê biên Quyền sử dụng đất và tài sản gắn liền trên đất thuộc Ông: Nguyễn Anh Tuấn và tài sản gắn liền trên đất thuộc Ông: Nguyễn Anh Tuấn, sinh năm:1983, CMND số 025832123 đứng tên giấy chứng nhận quyền sử dụng đất. Để nghị Ông (bà): Nguyễn Anh Tuấn, sinh năm:1981, Lê Thị Lâm, sinh năm:1983, cùng địa chỉ: Số 21 đường 62, tổ 51, khu phố 6, phường Thảo Điền, thành phố Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh. Ngân hàng TMCP Quốc Tế Việt Nam, địa chỉ: Tầng 1 (tầng trệt) và tầng 2, tòa nhà Sailing Tower, số 111 A Pasteur, phường Bến Nghé, quận 1, thành phố Hồ Chí Minh. Đại diện theo ủy quyền là ông Nguyễn Việt Tuấn, sinh năm: 1998, CCCD số 066098017469, cấp ngày 19/04/2021. Theo giấy ủy quyền số 203440.23 ngày 12/12/2023. Địa chỉ liên lạc Tầng 6 tòa nhà Paxsky, số 6 Ung Văn Khiêm, phường 25, quận Bình Thạnh, thành phố Hồ Chí Minh. Trường hợp nếu Ông (bà): Nguyễn Anh Tuấn, sinh năm:1981, Lê Thị Lâm, sinh năm:1983 vắng mặt phải ủy quyền cho người khác tham gia theo nội dung Thông báo này. Nếu Ông (bà): Nguyễn Anh Tuấn, sinh năm:1981, Lê Thị Lâm, sinh năm:1983 có tình vắng mặt hoặc không thực hiện việc ủy quyền hợp pháp thì việc cưỡng chế vẫn được tiến hành theo quy định của pháp luật./. CHI CỤC THADS HUYỆN ĐỨC HÒA, TỈNH LONG AN

THÔNG BÁO Về việc kê biên quyền sử dụng đất

Căn cứ Bản án, Quyết định số:201/2023/QĐST-DS ngày 28 tháng 09 năm 2023 của Tòa án nhân dân quận 5, thành phố Hồ Chí Minh; Căn cứ quyết định ủy thác số:37/QĐ.CCTHADS ngày 22 tháng 04 năm 2024 của Chi cục Thi hành án dân sự thành phố Thủ Đức, thành phố Hồ Chí Minh; Căn cứ Quyết định thi hành án số:1881,1882/QĐ.CCTHADS ngày 24 tháng 04 năm 2024 của Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An; Căn cứ Quyết định cưỡng chế thi hành án số: 81/QĐ.CCTHADS ngày 27 tháng 5 năm 2024 của Chi cục thi hành án dân sự huyện Đức Hòa, tỉnh Long An; Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa thông báo đến Ông (bà): Nguyễn Thế Vinh, Sinh năm: 1976, Phan Thị Thanh Huyền, sinh năm:1977, địa chỉ: Số 36 Nguyễn Lạc, phường Trần Phú, thành phố Quy Nhơn, tỉnh Bình Định. Thời gian: Đứng 08 giờ 30 ngày 11 tháng 06 năm 2024. Tại thực địa Thửa đất số 355, tờ bản đồ số 15, loại đất ONT, diện tích 155 m2, vị trí đất tại ấp Đức Ngãi 1 xã Đức Lập Thượng, huyện Đức Hòa. Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa tiến hành cưỡng chế, kê biên Quyền sử dụng đất và tài sản gắn liền trên đất để đảm bảo thi hành án gồm: 01/ Thửa đất số 355, tờ bản đồ số 15, loại đất ONT, diện tích 155 m2, vị trí đất tại ấp Đức Ngãi 1 xã Đức Lập Thượng, huyện Đức Hòa, giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số CN 387887, vào sổ cấp giấy chứng nhận 03546 do Sở Tài nguyên môi trường cấp ngày 14/05/2018. 02/ Thửa đất số 324, tờ bản đồ số 15, loại đất BNK, diện tích 1906 m2, vị trí đất tại ấp Đức Ngãi 1 xã Đức Lập Thượng, huyện Đức Hòa, giấy chứng nhận quyền sử dụng đất số CN387886, vào sổ cấp giấy chứng nhận 03547 do Sở Tài nguyên môi trường cấp ngày 14/05/2018. Tài sản trên do ông Nguyễn Thế Vinh, sinh năm:1976, CMND số 211539097 đứng tên giấy chứng nhận quyền sử dụng đất. Để nghị Ngân hàng TMCP Ngoại Thương Việt Nam - Chi nhánh Sài Gòn Chợ Lớn địa chỉ: Số 963,965,967 Trần Hưng Đạo, phường 5, Quận 5 thành phố Hồ Chí Minh Đại diện theo ủy quyền là ông Khấu Hữu Toàn, sinh năm: 1995, CCCD số 079095042999, cấp ngày 10/07/2021. Theo giấy ủy quyền số 738/GQU,SGC/24 ngày 21/05/2024 phải có mặt đúng thời gian, địa điểm nêu trên để Chi cục Thi hành án dân sự huyện Đức Hòa tiến hành thực hiện việc cưỡng chế, kê biên xử lý tài sản thế chấp để đảm bảo thi hành án theo quy định. Trường hợp nếu Ông (bà): Nguyễn Thế Vinh, Sinh năm: 1976, Phan Thị Thanh Huyền, sinh năm:1977 vắng mặt phải ủy quyền cho người khác tham gia theo nội dung Thông báo này. Nếu Ông (bà): Nguyễn Thế Vinh, Sinh năm: 1976, Phan Thị Thanh Huyền, sinh năm:1977 có tình vắng mặt hoặc không thực hiện việc ủy quyền hợp pháp thì việc cưỡng chế vẫn được tiến hành theo quy định của pháp luật. CHI CỤC THADS HUYỆN ĐỨC HÒA, TỈNH LONG AN

Phía sau trào lưu cổ phục “xuyên không”

Trong xu hướng “biến hình” trên nền tảng tiktok thời gian qua, nhiều bộ trang phục “dân tộc thiểu số” là sản phẩm của việc kết hợp nhiều trang phục lấy cảm hứng từ nhiều nền văn hóa khác nhau...

Khi người trẻ hồn nhiên “biến hình”

Trong các video “biến hình” này, những người sáng tạo nội dung nhờ vào nhiều yếu tố như trang điểm, thay đổi trang phục, hiệu ứng đẹp mắt... để sau khi “biến hình”, trở nên xinh đẹp, mới lạ hơn so với bản thân thường ngày, như thể vừa có sự “lột xác”.

Thời gian qua, hầu khắp các điểm du lịch ở Việt Nam đều có dịch vụ cho thuê đồ truyền thống các dân tộc, như tại Mộc Châu (Sơn La), Mai Châu (Hòa Bình), Sa Pa (Lào Cai), Điện Biên, Hà Giang... Và ngay Hà Nội, dịch vụ cho thuê trang phục dân tộc chỉ cần là có.

Còn nhớ, tháng 7 năm 2023, xu hướng biến hình mặc đồ dân tộc thiểu số phổ biến trở lại khi bản remix ca khúc “À lôi” của Double2T ra đời. Xu hướng này khiến nhiều bạn trẻ tò mò với văn hóa và trang phục của đồng bào thiểu số. Những người sáng tạo nội dung nổi bật trong trào lưu này cũng thể hiện mong muốn lan tỏa nét đẹp của các dân tộc thiểu số ở Việt Nam tới không chỉ giới trẻ mà còn bạn bè quốc tế.

Thế nhưng, phần lớn trang phục trong các clip không phải trang phục thiểu số ở Việt Nam. Theo một nghiên cứu của Viện Nghiên cứu Xã hội, Kinh tế và Môi trường - Isee, trong một vài video có lượng tương tác cao, người sáng tạo nội dung xuất hiện trong video là trang phục của người nước ngoài. Thực tế, khi quay trở lại xu hướng “biến hình”, đa phần những người tham gia xu hướng sử dụng những bộ trang phục mang phong cách “dân tộc”, “thổ dân” hoặc “thổ cẩm” một cách chung chung. Cụ thể, nhiều bộ trang phục được cho là của “dân tộc thiểu số” là sản phẩm của việc kết hợp nhiều trang phục lấy cảm hứng từ nhiều nền văn hoá khác nhau. Đó là những tạo hình mang hơi thở thảo nguyên hoặc từ các phim cổ trang nước ngoài, pha trộn từ phong cách bohemian xuất phát ở châu Âu (từ người Romani du mục hay còn gọi là người Gypsy) và phong cách hippie những năm 60 cùng các chi tiết lấy cảm hứng từ văn hoá của người Mỹ bản địa.

Những kiểu phụ kiện thường thấy có thể kể đến lông,

● **Cổ phục Việt đang được giới trẻ đón nhận.**

(Ảnh: Ý Vân Hiền)

● **Nhiều đôi uyên ương đã chọn cổ phục Việt cho bộ ảnh cưới của mình.** (Ảnh: Ý Vân Hiền)

tóc tết, phối kết hợp giữa nhiều món trang sức kim loại, sự tổng hợp của màu sắc rực rỡ và các hoa văn trên trang phục gợi nhắc tới những tấm thổ cẩm của các tộc thiểu số, nhưng hoàn toàn không phải thổ cẩm của dân tộc nào. Không chỉ trong những video trên Tiktok, việc mặc trang phục theo hướng “dân tộc” không chính xác này đã xuất hiện từ trước trong những MV ca nhạc Việt Nam nổi tiếng như “Tình yêu màu nắng” (Big Daddy), “Rằng em mãi ở bên” (Bích Phương)...

Ở Việt Nam, việc mặc trang phục truyền thống của các dân tộc thiểu số ở các khu du lịch như Sa Pa (Lào Cai), sông Nho Quế (Hà Giang)... có thể xuất phát từ nhu cầu bản thân mới mẻ hơn hoặc mong muốn lan tỏa nét đẹp văn hóa của người bản địa. Tuy nhiên, điều đáng nói, việc khoác lên mình bộ trang phục mà không hiểu rõ những nếp áo mang theo nền văn hóa bản địa.

Tại tỉnh Ninh Thuận, nơi có nhiều du khách đến “check in” tại các đền tháp Chăm. Dẫu người Chăm không có quy định về trang phục mặc khi lên đền tháp nhưng trang phục quần đùi, áo ba lỗ hay váy ngắn được cộng đồng coi là không phù hợp. Tuy nhiên, hiện tượng này lại xảy ra thường xuyên. Anh Jaka, người Chăm sinh sống ở Ninh Thuận cho biết, anh thường xuyên chứng kiến cảnh khách du lịch ăn mặc và có những hành động không phù hợp trong khu vực đền tháp như chụp ảnh đám cưới hay lên tháp tạo dáng theo các tư thế của bộ môn yoga để chụp hình. Đối với người Chăm, đền tháp là nơi linh thiêng. Đây không chỉ là một thực thể kiến trúc dành cho công chúng thường dân mà còn là ngôi nhà trú ngụ của những vị thần. Trước đây, chỉ có các tu sĩ và những người phục vụ lễ mới được phép đi vào khu vực đền tháp trong bốn dịp lễ hàng năm của người Chăm mà thôi.

Ở bản Cát Cát, Sa Pa, Lào Cai, chị Sùng Thị Lan, người Mông ở

xã Tả Van, Sa Pa nhận thấy rằng có rất nhiều người cho thuê trang phục không phải của các tộc người ở địa phương. Thay vào đó, những bộ trang phục Mông Cổ, Tây Tạng hay trang phục của người Thái Lan lại được những người kinh doanh ở bản Cát Cát sử dụng cho khách du lịch thuê. Trong khi với du khách, họ có thể chỉ quan tâm tới thẩm mỹ mang tính cá nhân khi thuê trang phục truyền thống mà chưa chú ý tới trang phục này là của dân tộc nào. Ý nghĩa của trang phục và những hoa văn ở từng phần, hay bộ trang phục được tạo ra thế nào...

Còn đó, nếp áo ngàn năm

Có thể nói, việc cho thuê và mặc trang phục truyền thống góp phần tăng thu nhập cho người dân địa phương và giúp họ quảng bá các sản phẩm may mặc thủ công của mình. Đơn cử như tại bản Cát Cát (Sa Pa, Lào Cai), những ngày cuối tuần có tới hàng nghìn lượt khách du lịch tới tham quan, trải nghiệm, đa số du khách, nhất là giới trẻ đều có nhu cầu thuê trang phục dân tộc để chụp ảnh. Nếu tính sơ sơ, mỗi bộ trang phục nam thường có giá thuê dao động từ 50 - 100 nghìn đồng/bộ, bộ nữ dao động từ 100 - 150 nghìn đồng/bộ thì nguồn lợi từ dịch vụ cho thuê trang phục không nhỏ. Tuy nhiên, những người dân bản địa như chị Lan và anh Jaka đều mong muốn đề xuất những lưu ý dành cho cả khách du lịch và người kinh doanh du lịch để không xảy ra hiện tượng chiếm dụng văn hoá hay thiếu tôn trọng với trang phục của người bản địa.

Với trường hợp ở tháp Chăm, những người quản lý đền tháp có thể phổ biến những nguyên tắc hành xử để khách du lịch được biết và điều chỉnh hành vi cũng như phục trang của mình. Với việc mặc trang phục cổ trang hay trang phục của nước khác ở Sa Pa, chị Lan mong muốn những người kinh doanh du lịch chỉ lựa

● **Từ ca khúc À lôi đã trở thành trào lưu làm tiktok, chụp hình một thời gian dài trong giới trẻ.** (Ảnh chụp màn hình)

chọn cho thuê những trang phục truyền thống của địa phương như một cách giúp du khách hiểu hơn về văn hóa đặc sắc nơi này. Người cho thuê trang phục cũng cần giải thích về các loại trang phục, giới thiệu về ý nghĩa và cách mặc sao cho đúng với văn hóa của dân tộc đó.

Được biết, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh Lào Cai và Hà Giang cũng đã vận động và phổ biến tới những hộ kinh doanh dịch vụ việc chỉ cho thuê trang phục truyền thống lan tỏa nét đẹp và ý nghĩa của những bộ trang phục này tới du khách. Không chỉ ở Việt Nam mà các quốc gia nổi tiếng với những điểm du lịch tâm linh khác như Campuchia và Thái Lan cũng có những động thái tương tự với cả du khách trong nước và quốc tế. Cụ thể, du khách khi tới tham quan đền Angkor Wat cần mặc trang phục nghiêm chỉnh và nếu có nhu cầu thuê trang phục truyền thống Khmer thì cần phải mặc đúng theo quan niệm của người Khmer. Nếu không, du khách có thể bị từ chối vào tham quan đền hoặc không được chụp ảnh quanh khu vực đền.

Theo các chuyên gia văn hóa, Việt Nam là quốc gia đa dân tộc,

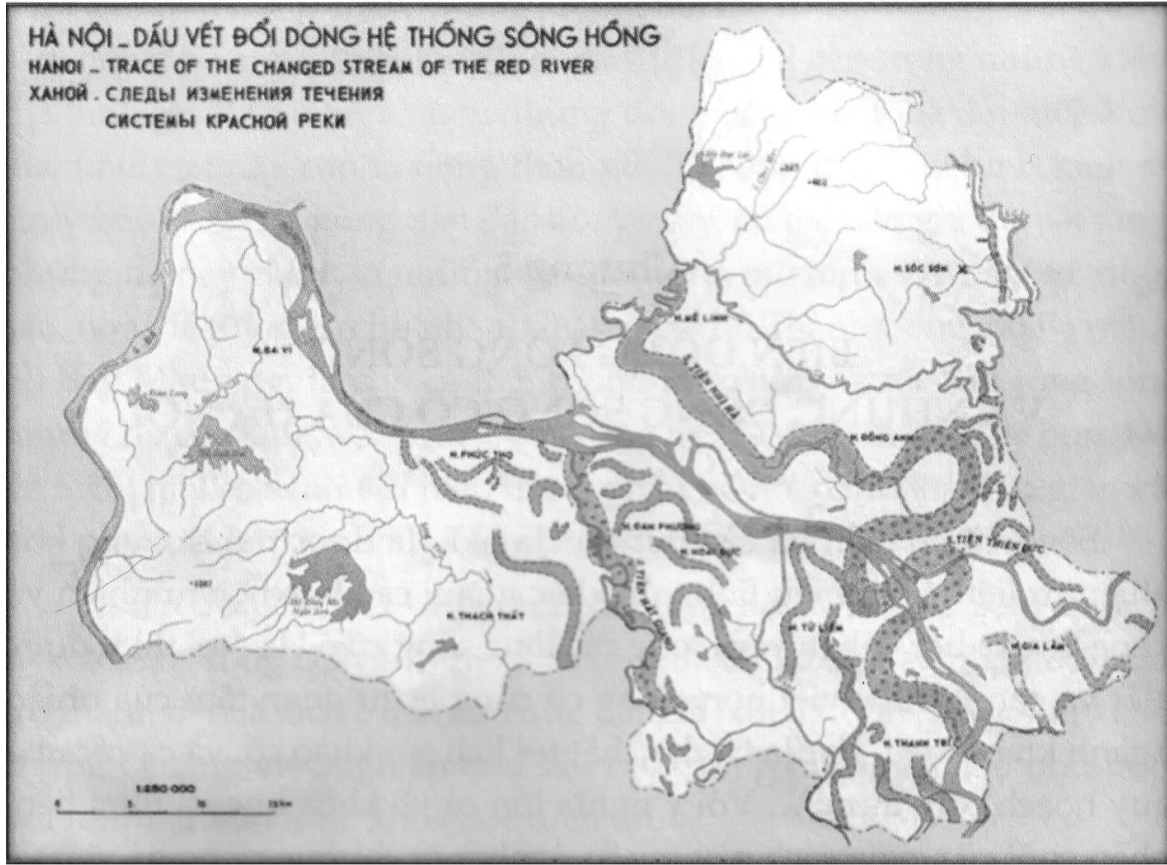
ngoài 85,4% người Kinh thì 53 dân tộc thiểu số (DTTS) còn lại chiếm 14,6% dân số cả nước với những bản sắc văn hóa phong phú, độc đáo, góp phần tạo nên bản sắc văn hóa Việt Nam. Cùng với tiếng nói, chữ viết, lễ hội văn hóa, phong tục tập quán, các loại hình nghệ thuật truyền thống, thì trang phục là dấu hiệu nhận diện và thể hiện bản sắc dân tộc rõ nét nhất... Người phụ nữ Mông, Dao với bộ y phục phối màu sắc sỡ kết hợp với các hình thức trang trí kim loại nhằm tạo hiệu quả màu sắc và âm thanh. Trang phục người Thái, Mường với những gam màu nguyên bản, có sự tương phản giữa màu váy và áo. Trang phục người Tày, Nùng với gam màu chàm thể hiện sự kín đáo, dịu dàng của người phụ nữ. Người Lô Lô với trang phục rực rỡ, được làm thủ công rất cầu kỳ, công phu... Thông qua trang phục truyền thống, các DTTS không chỉ thể hiện được “gu” thẩm mỹ mà còn phản ánh được tín ngưỡng, tôn giáo, nhân sinh quan, thế giới quan, thậm chí là cả cội nguồn hình thành, phát triển của dân tộc mình.

Cùng với trào lưu chụp ảnh, làm Tiktok mặc trang phục DTTS, tại nhiều thành phố, xu hướng giới trẻ mặc cổ phục đang khá phổ biến. Khi nhắc tới trang phục truyền thống của Việt Nam, nhiều người sẽ nghĩ ngay đến áo dài. Thế nhưng, trong suốt chiều dài lịch sử, ở mỗi thời kỳ đất nước ta đều có loại trang phục riêng mang dấu ấn văn hóa của thời đại đó. Với sự quan tâm của nhiều bạn trẻ đến phong trào cổ phong, cùng sự phát triển của các bộ phim, dự án nghệ thuật lịch sử, những bộ cổ phục Việt đã trở lại với một đời sống mới trong xã hội hiện đại.

Có thể kể đến việc các trang fanpage nghiên cứu và tái hiện những văn vật xưa của Việt Nam như: Đại Việt Cổ Phong, Vietnam Center thu hút hàng chục ngàn lượt thích; group Việt Phục Hội có hơn 71K thành viên với nhiều bài chia sẻ kiến thức, thảo luận về cổ phục Việt... Các bạn trẻ Việt Nam hiện nay cũng đã quen thuộc hơn với những chiếc áo Nhật Bình, áo tấc, áo giao lĩnh... trong các lễ hội, ngày Tết cổ truyền và cuộc sống thường ngày.

Để lưu giữ những giá trị của cổ phục Việt, các nhà thiết kế đến từ các thương hiệu đã phải trải qua nhiều giai đoạn công phu để hoàn thành sản phẩm một cách chần chu nhất. Theo bạn Hồng Thanh, Hà Nội, từ ngày biết đến cổ phục, bạn mới biết mỗi lớp áo có nhiều ý nghĩa, tỉ mỉ đến từng chi tiết. Ví dụ như áo dài ngũ (năm) thân tượng trưng phụ mẫu hai bên và chính người mang áo. Năm hạt nút cài áo mang ý nghĩa ngũ thường là nhân - lễ - nghĩa - trí - tin. Bởi thế, khi người trẻ càng tìm hiểu lại càng thấy đẹp và trân trọng hơn những giá trị văn hóa mà người xưa để lại, dù là chỉ qua những nếp áo mặc hàng ngày... **MIỄN THẢO**

Tiền Nhị Hà – bí ẩn từ lòng sông cổ

● Bản đồ Hà Nội - Dấu vết đổi dòng hệ thống sông Hồng. (Ảnh: Atlas Hà Nội 1984)

● Vị trí khúc sông Tiền Nhị Hà (sông Hồng cổ) trên bản đồ Hà Nội hiện nay.

● Đoàn Linh An (thứ 2 từ trái sang) và các bạn học sinh trong nhóm nghiên cứu Giải cứu những dòng sông Hà Nội (Save Rivers) trong một chuyến khảo sát.

Cách đây hơn 4.500 năm khi bờ biển rút dần từ khu vực Hà Nội ra tới Hải Phòng, vùng châu thổ sông Tiền Nhị Hà (tức sông Hồng cổ) đã dần hình thành với các dấu vết địa chất vẫn còn rõ nét gây tò mò lớn đối với thế hệ trẻ Gen Z ngày nay.

Dòng sông huyền thoại

Trong lịch sử, những dòng sông cổ và các hồ đầm liên quan là một sản phẩm đặc biệt của quá trình tiến hóa địa lý trong suốt hàng vạn năm. Khám phá bí ẩn về các hệ thống sông hồ trong quá khứ là vấn đề rất khó, bởi vì các thể hệ lòng sông trước thường bị tác động mạnh bởi các hoạt động của sông trong các giai đoạn sau. Nhưng chính điều này đã gây tò mò và hấp dẫn đặc biệt đối với thế hệ trẻ ngày nay. Và sau đây là một số thông tin thú vị được tập hợp trong đề tài nghiên cứu về dòng sông cổ Tiền Nhị Hà (tức sông Hồng) của em

học sinh Đoàn Linh An, lớp chuyên Địa (Trường THPT chuyên Hà Nội - Amsterdam) và nhóm đồng sự dưới sự hướng dẫn của TS. Vũ Thế Long.

Tại Thành phố Hà Nội, hệ thống lòng sông và hồ đầm cổ còn bị tác động mạnh mẽ bởi hoạt động của con người do tốc độ đô thị hóa ở đây rất nhanh. Một trong những tài liệu công bố các nghiên cứu về lòng sông cổ ở Hà Nội được sử dụng nhiều nhất đó là bộ Atlas Hà Nội 1984. Đặc biệt trong đó là bản đồ "Dấu vết đổi dòng hệ thống sông Hồng" thể hiện hàng loạt lòng sông cổ.

Các tác giả đã liên kết và vẽ lại các dòng sông cổ là sông Tiền Nhị Hà ở phía Bắc - Đông Bắc và sông Tiền Hát Giang ở phía Tây (theo hướng của sông Đáy hiện nay), sông Tiền Thiên Đức (theo hướng chung của sông Đuống) cũng được thể hiện bằng một số đoạn lòng sông cổ. Còn riêng sông Tiền Nhị Hà (tức sông Hồng đoạn chảy qua Hà Nội ngày nay) được mô tả chảy từ Mê Linh nối với đầm Vân Trì tạo nên một khúc uốn rộng về phía Đông thành Cổ Loa, rồi

vòng lại về phía Tây nối với hồ Tây uốn khúc và cắt qua khu vực trung tâm nội thành Hà Nội rồi chạy về Thanh Trì.

Quá trình dịch chuyển của lòng sông cổ Tiền Nhị Hà từ Tây Bắc sang Đông Nam đã hình thành nên hồ Tây, bãi Tầm Xá (Đông Anh) và trước đó là các hồ tại khu vực Yên Sở (Hoàng Mai) với các dấu vết còn lại khá rõ nét. Trong quá trình tiến hóa của dòng sông Tiền Nhị Hà đã nhiều lần phân nhánh khi thì bên tả, khi thì bên hữu tạo ra hàng loạt các chi lưu (sông Đáy, sông Nhuệ, Sông Đuống, sông Ngũ Huyện Khê,...), trong đó có chi lưu đã bị bỏ rơi (như sông Cà Lồ).

Khám phá dòng chảy

Theo các báo cáo nghiên cứu được công bố từ năm 2010, vào khoảng hơn sáu nghìn năm trước, thời tiền sử hiện đại đã lấn vào khu vực của Hà Nội ngày nay tới tận phần Đông Nam của huyện Hoài Đức và khu vực Văn Canh - Nghĩa Tân - Cổ Loa. Sau đó từ khoảng bốn nghìn năm trước, biển lùi dần và bề mặt châu thổ Sông Hồng dần được lộ ra. Dòng sông cổ Tiền Nhị Hà rất lớn, dấu vết được ghi lại trong một không gian rộng, bao phủ phần lớn diện tích của các huyện Vĩnh Tường, Yên Lạc, Bình Xuyên (thuộc tỉnh Vĩnh Phúc) và Mê Linh, Đông Anh, Sóc Sơn (thuộc Thành phố Hà Nội).

Theo các chuyên gia, xét về hình thái có lẽ chiếm nơi nào

trên lãnh thổ Việt Nam có được dấu vết về địa hình do sông uốn khúc tạo nên rõ ràng như ở đây. Đặc biệt, trong đó là lòng sông cổ của sông Cà Lồ với cấu trúc địa hình dạng vòng cung được cho rằng chính là sự kế thừa từ lòng sông cổ Tiền Nhị Hà hàng nghìn năm trước.

Các nhà nghiên cứu địa chất đã xác định được chín khúc uốn quan trọng của sông Tiền Nhị Hà cổ trên đoạn chảy qua Thành phố Hà Nội ngày nay. Dòng sông Tiền Nhị Hà và các chi lưu của nó thường có địa hình hai bên bờ sông thấp, chắc diện dọc và ngang đều thoải nên dòng nước lưu thông chậm, dễ phát sinh ngập úng. Hoạt động của các dòng chi lưu của sông Tiền Nhị Hà bị suy giảm, thậm chí bị chết hoàn toàn như sông Cà Lồ khi có tác động của con người với các con đê ngày càng cao và kiên cố. Do đó, phần rìa của các vùng đất cổ thường được nổi cao hơn do sông bồi đắp vào các thời kỳ lũ lớn và đây cũng chính là các vị trí định cư lâu đời nhất của cư dân Hà Nội cổ.

Khi chọn vùng đất làm kinh đô của bất cứ quốc gia nào, bất cứ thời đại nào cũng đều chú ý đến điều kiện địa hình và vật chất cấu tạo nên địa hình ấy. Đã có nhiều học giả nghiên cứu về việc Cổ Loa đã hai lần trở thành kinh đô của nước Việt cổ và việc An Dương Vương chuyển kinh đô từ Phú Thọ về Cổ Loa.

Khám phá và tìm hiểu về điều này giúp cho chúng ta có được nhận thức đúng đắn về chiến lược xây dựng và bảo vệ đất nước của cha ông chúng ta. Thậm chí còn cho phép thế hệ sau giải thích được những vấn đề chỉ mới được ghi nhận bằng câu chuyện truyền thuyết. Và đây còn là cơ sở khoa học cho việc đề xuất những giải pháp hợp lý nhất để bảo vệ, tôn tạo di sản phù hợp với bản chất vốn có. Trong suốt chiều dài lịch sử phát triển của cư dân trên đất Việt từ các kinh đô tới khu định cư đều được hình thành trên các vùng đất ven sông thuận tiện cho việc giao thương và trao đổi hàng hóa giữa các vùng.

Tại những nơi người dân đã từng sinh sống ổn định thường để lại những dấu vết mà đến nay trở thành những di tích lịch sử, khảo cổ quan trọng đối với nhân loại. Quá trình biến đổi địa hình cũng là nguyên nhân chính chôn vùi hoặc phá hủy những di tích này, trong đó có những lòng sông cổ ở Hà Nội là nơi còn đang ẩn chứa nhiều bí ẩn chưa được giải đáp từ thời văn hóa Phùng Nguyên đến Đông Sơn. Ngoài ra, nghiên cứu biến động của dòng sông cũng cho ta mối liên hệ chặt chẽ với hiện tượng ngập lụt và sự xói lở của bờ sông hoặc để chuẩn bị cho việc phát triển các công trình trên khu đất ngay bên trên các lòng sông cổ. **TUẤN NGỌC**

Các thông tin trong bài được trích dẫn từ các kết quả và tài liệu nghiên cứu được các học sinh chuyên Địa của Trường THPT chuyên Hà Nội - Amsterdam sưu tầm, bao gồm: Bản đồ Hà Nội dấu vết đổi dòng hệ thống sông Hồng (Atlas Hà Nội 1984), Bản đồ Hệ thống sông hồ và lòng sông cổ Thành phố Hà Nội và lân cận (thuộc tập sách Sông hồ Hà Nội 2010 do PGS. TS Đặng Văn Bào chủ biên), Sách địa lý Hà Nội 2010 (do GS. TS Nguyễn Viết Thịnh chủ biên).

THÔNG BÁO ĐẦU GIÁ

TCDG: Công ty đầu giá hợp danh Bình Minh. Địa chỉ: Tầng 3 429 Trần Xuân Soạn, P.Tân Kiếng, Quận 7, TP.HCM
Người có tài sản đấu giá: AGRIBANK - CN Lý Thường Kiệt; Địa chỉ: 162-166 đường Lý Thường Kiệt, P. 14, Q. 10, TP. HCM

Tài sản: Quyền sử dụng đất, Quyền sở hữu nhà ở và tài sản khác gắn liền với đất có tổng diện tích 1.843,3 m² thuộc thửa đất số 985, tờ bản đồ số 47 tọa lạc tại Phường Phú Hữu, Quận 9 (nay là Tp.Thủ Đức), Tp.HCM, Diện tích: 1.843,3 m²; Hình thức sử dụng: Sử dụng riêng; Mục đích sử dụng: Đất ở 1.511,9 m², đất trồng cây lâu năm 331,4 m²; Thời hạn sử dụng: Đất ở: lâu dài, đất trồng cây lâu năm: 21/11/2018; Nguồn gốc sử dụng: Nhận chuyển nhượng đất được Nhà nước giao đất có thu tiền sử dụng đất 1.511,9

m², Nhận chuyển nhượng đất được Công nhận QSDĐ như giao đất không thu tiền sử dụng đất: 331,4 m².

Xem tài sản, mua hồ sơ, đăng ký: Từ ngày thông báo đến 16 giờ 00 phút ngày 19/6/2024 (trong giờ hành chính); Giá khởi điểm: 58.000.000.000 đồng. Tiền đặt trước: 10% giá khởi điểm; Thời hạn nộp: Từ ngày 19/6/2024 đến 16 giờ 00 phút ngày 21/6/2024 (trong giờ hành chính); Phương thức nộp: Chuyển khoản.

Đấu giá: Lúc 14 giờ 00 phút ngày 24/6/2024. Tại số: 429 Trần Xuân Soạn, P. Tân Kiếng Q.7, TP.HCM

Điều kiện: Tổ chức/Cá nhân có nhu cầu và không thuộc các đối tượng quy định tại khoản 4 Điều 38 Luật Đấu giá tài sản.

Cách thức đăng ký: Khách hàng mua hồ sơ, liên hệ xem tài sản, đăng ký tại số 429 Trần Xuân Soạn, P. Tân Kiếng Q.7, TP.HCM. (liên hệ SĐT 0375.343.137).

CÔNG TY ĐẦU GIÁ HỢP DANH BÌNH MINH

THÔNG BÁO ĐẦU GIÁ

TCDG: Công ty đầu giá hợp danh Bình Minh. Địa chỉ: Tầng 3 429 Trần Xuân Soạn, P.Tân Kiếng, Quận 7, TP.HCM
Người có tài sản đấu giá: AGRIBANK - CN Lý Thường Kiệt; Địa chỉ: 162-166 đường Lý Thường Kiệt, P. 14, Q. 10, TP. HCM

Tài sản: QSDĐ, QSHN ở và tài sản khác gắn liền với đất tọa lạc tại số 152/49B+637/20 Điện Biên phủ, P.25, Q. Bình Thạnh, TP.HCM, cụ thể: Theo giấy chứng nhận: * Thửa đất: 412; Tờ bản đồ số: 118; Địa chỉ: 152/49B+637/20 Điện Biên phủ, P.25, Q. Bình Thạnh, TP.HCM; Diện tích: 785,3 m²; Hình thức sử dụng: Sử dụng riêng; Mục đích sử dụng: Đất ở tại đô thị; Thời hạn sử dụng: Lâu dài; Nguồn gốc sử dụng: Nhận chuyển nhượng đất được công nhận QSDĐ như giao đất có thu tiền sử dụng đất. * Nhà ở: Loại nhà ở: nhà ở riêng lẻ; Diện tích xây dựng: 352,8 m²; Diện tích sàn: 2423,1 m²; Hình thức sở hữu: sở hữu riêng; Cấp (Hạng): cấp 3; Thời hạn sở hữu: -/-. Lưu ý: Tài sản được đấu giá theo nguyên trạng (bao gồm tài sản, tình trạng pháp lý và các rủi ro tiềm ẩn) và theo phương thức có sao bán vậy; Những thông tin về tài sản đấu giá này được mô tả theo Giấy chứng nhận quyền sử

dụng đất, quyền sở hữu nhà ở và tài sản khác gắn liền với đất số CT 112316 có số vào sổ cấp GCN: CH 04419 do Ủy Ban Nhân Dân Quận Bình Thạnh, TP. HCM cấp ngày 16/12/2019, Người tham gia đấu giá tài sản có trách nhiệm tự xem xét, tự tìm hiểu để xác định tình trạng thực tế của tài sản trước khi đăng ký tham gia đấu giá.

Xem tài sản, mua hồ sơ, đăng ký: Từ ngày thông báo đến 16 giờ 00 phút ngày 19/6/2024 (trong giờ hành chính);

Giá khởi điểm: 97.200.000.000 đồng. Tiền đặt trước: 20% giá khởi điểm; Thời hạn nộp: Từ ngày 19/6/2024 đến 16 giờ 00 phút ngày 21/6/2024 (trong giờ hành chính); Phương thức nộp: Chuyển khoản.

Đấu giá: Lúc 14 giờ 00 phút ngày 24/6/2024. Tại số: 429 Trần Xuân Soạn, P. Tân Kiếng Q.7, TP.HCM

Điều kiện: Tổ chức/Cá nhân có nhu cầu và không thuộc các đối tượng quy định tại khoản 4 Điều 38 Luật Đấu giá tài sản.

Cách thức đăng ký: Khách hàng mua hồ sơ, liên hệ xem tài sản, đăng ký tại số 429 Trần Xuân Soạn, P. Tân Kiếng Q.7, TP.HCM. (liên hệ SĐT 0375.343.137).

CÔNG TY ĐẦU GIÁ HỢP DANH BÌNH MINH

NHÀ TRỊNH CÔNG SƠN Ở TP HỒ CHÍ MINH:

Chốn gặp gỡ những người tài hoa

Hẻm Trịnh, nhà của Trịnh, địa danh ấy, là một “bảo tàng” lưu giữ những kí ức về người nhạc sĩ tài hoa đã để lại một di sản lớn cho âm nhạc Việt Nam.

Hẻm Trịnh - con hẻm lưu giữ kí ức TP Hồ Chí Minh

Nhiều người nói, hẻm là “đặc sản” của TP HCM, mà văn hóa hẻm là một “di sản” chưa được xếp hạng của thành phố này. Trong đó, có những con hẻm gắn liền với một giai đoạn lịch sử, một nhân vật nổi tiếng..., cho đến nay vẫn được người dân đến chiêm ngưỡng, tưởng nhớ. Hẻm Trịnh là một con hẻm như thế.

Nhắc đến “hẻm Trịnh”, nếu đã là người sinh sống, gắn bó với mảnh đất TP HCM không mấy ai là không biết. Hẻm Trịnh thực ra không phải là tên gọi chính thức nhưng là cái tên quen thuộc với rất nhiều người TP HCM. Tên chính thức của hẻm Trịnh là hẻm 47 Phạm Ngọc Thạch. Hẻm nằm trên đường Phạm Ngọc Thạch, gần với hồ Con Rùa. Một con hẻm thoáng, xinh đẹp với nhiều căn biệt thự cổ. Sẽ không có gì khác biệt với muôn vàn con hẻm xinh đẹp giữa lòng thành phố, nếu như cuối hẻm không có ngôi biệt thự nhỏ của nhạc sĩ Trịnh Công Sơn.

Thời trước giải phóng, đường Phạm Ngọc Thạch có tên gọi Duy Tân. Hẻm Trịnh hồi ấy có địa chỉ là hẻm 47 Duy Tân. Thế nên, ngoài địa chỉ chính thức, căn biệt thự nhà nhạc sĩ họ Trịnh vẫn còn gắn một tấm biển xưa cũ 47C Duy Tân, như một chút lưu giữ kí ức.

Bản thân con hẻm không đặc biệt, nhưng chính vì có ngôi nhà nhạc sĩ họ Trịnh nằm cuối hẻm mà con hẻm trở nên đặc biệt. Từ rất lâu rồi, người dân trong con hẻm này đã quen với những bước chân văn nghệ sĩ, những vị khách đặc biệt, nổi tiếng trong và ngoài nước đến thăm, đàm đạo với nhạc sĩ Trịnh Công Sơn.

Nhiều người còn nhớ xe cà phê không tên của 2 vợ chồng ông Hoàng người Huế đặt ở đầu hẻm Trịnh từ những năm 1980. Không có tên, nhưng bởi vị trí đặc biệt, nên “chết tên” luôn là cà phê hẻm Trịnh.

Hồi ấy, văn nghệ sĩ, nhà báo, sinh viên văn khoa nói riêng và các sinh viên các khoa xã hội, nghệ thuật, người trẻ ngưỡng mộ nhạc sĩ Trịnh Công Sơn thường đến cà phê hẻm Trịnh để uống cà phê. Là quán cà phê “cóc” đầu hẻm, nên bàn ghế chỉ rất sơ sài, vài chiếc ghế nhựa con con, chiếc bàn dã chiến. Người uống mỗi lưng thì dựa vào các bức tường hẻm mà thưởng thức cà phê. Bóng mát thì có bóng cây xoài cổ thụ của một văn phòng gần đó. Ấy thế thôi, mà ngày nào quán cũng đông khách. Những gương mặt khách có nổi tiếng, có quen thuộc, có trẻ măng. Biết bao cuộc chuyện trò sôi nổi về âm nhạc, nghệ thuật, biết bao mối quan hệ bạn hữu đã bắt nguồn từ quán cà phê cóc đầu hẻm Trịnh ấy.

Tuy nhiên, sau một sự cố ô tô quệt chân khách lạ, năm 2012, quán cà phê hẻm Trịnh phải dời ra lề đường Phạm Ngọc Thạch, nó không còn là quán cà

● Nhạc sĩ Trịnh Công Sơn và ca sĩ Hồng Nhung trong một bữa tiệc tại gia.

● Nhạc sĩ Văn Cao đến thăm, chuyện trò cùng Trịnh Công Sơn tại ngôi nhà 47 Phạm Ngọc Thạch vào năm 1993.

phê của hẻm Trịnh nữa. Hẻm Trịnh cũng không còn quán cà phê đầu hẻm nữa. Nhưng mỗi lần đi ngang con hẻm rộng với nhiều căn biệt thự cổ và bóng cây che mát ấy vẫn làm những người từng ngồi nhâm nhi ly cà phê sáng đầu hẻm thấy lòng xuyên xao.

Nơi gặp gỡ, giao lưu của những tâm hồn nghệ sĩ

Căn biệt thự 47 Phạm Ngọc Thạch không quá lộng lẫy, hoành tráng, nhưng có một vẻ đẹp đầy tinh tế, đó là sự giao thoa của phong cách kiến trúc Việt Nam hiện đại nhưng vẫn mang hơi thở của sự hoài cổ, truyền thống.

Nửa đời sau của người nhạc sĩ gắn bó mật thiết với ngôi nhà này. Sau khi ông mất, từ năm 2006 gia đình ông đã xúc tiến thủ tục để đưa nơi đây thành nhà tưởng niệm. Không gian làm việc, tất cả vật dụng được giữ đúng vị trí như lúc nhạc sĩ sinh thời để người hâm mộ có thể hình dung rõ nét về cuộc đời của ông.

Ngôi nhà có một khoảng sân rộng rãi, rợp bóng mát và rất nên thơ, đó là nơi nhạc sĩ thường có những buổi tiệc vui vẻ với giới văn nghệ sĩ về âm nhạc, thi ca. Bên hành lang đường dẫn vào phòng khách được treo nhiều tấm hình kỷ niệm. Từ những tấm ảnh chụp Trịnh Công Sơn

thời trẻ cho tới những tấm Trịnh Công Sơn chụp với nhạc sĩ Văn Cao, chụp chung với nhóm nhạc những người bạn hay tấm Trịnh Công Sơn đang suy tư...

Căn nhà này cũng là nơi nhạc sĩ từng gặp gỡ và có một đoạn tình duyên sâu sắc với bà Yoshii Michiko. Ở giai đoạn cuối thập niên 80 của thế kỷ 20, Yoshii Michiko bén duyên với Việt Nam vì yêu văn hóa, ngôn ngữ và con người của đất nước này. Đến gặp nhạc sĩ vì hâm mộ, vì mong muốn được “thọ giáo” về văn hóa, nghệ thuật của Việt Nam, để rồi sự tài hoa và trí tuệ của người nhạc sĩ đã khiến tâm hồn Yoshii Michiko rung động, thương yêu.

Nhiều nghệ sĩ nổi tiếng, khi kể về Trịnh Công Sơn, cũng cho biết căn biệt thự số 47 Phạm Ngọc Thạch là nơi họ và nhiều nghệ sĩ khác từng đến nhờ “anh Sơn” chỉ dạy về âm nhạc và nhạc sĩ thì không mấy khi từ chối lời nhờ cậy của ai bao giờ, dù là nghệ sĩ đã có tiếng hay những người mới “chân ướt, chân ráo” vào nghề.

Nhạc sĩ Trần Tiên trong một lần chuyện trò đã kể lại lần đầu tiên gặp Trịnh Công Sơn vào năm 1976 tại ngôi biệt thự 47 Phạm Ngọc Thạch. Trong kí ức của Trần Tiên, nhạc sĩ Trịnh Công Sơn ngày đó là một người đàn ông bạn đồ nhà chùa, dáng điệu thanh tịnh. Trần Tiên được mời

uống rượu và ngủ lại nhà, chuyện trò cùng nhau. Thời điểm ấy, Trần Tiên dường như chưa tìm được hướng đi trong âm nhạc. Sau đó, nhạc sĩ Trịnh Công Sơn thường viết thư và khuyên Trần Tiên viết ca khúc, với lý do: “Tiền à, mình không nghĩ rằng một bản giao hưởng tồi lại có thể ví được với một câu hò hay”. Những lời khuyên ấy đã làm Trần Tiên “bừng tỉnh” không mê viết giao hưởng nữa mà viết một loạt ca khúc để đời.

Nhạc sĩ Trần Mạnh Tuấn cũng chia sẻ rằng, ngày anh mới bước chân vào TP Hồ Chí Minh, chưa có sự nghiệp gì, thường đến nhà, được Trịnh Công Sơn động viên, khuyến khích, đưa ra những lời khuyên hữu ích. Nhạc sĩ Trần Mạnh Tuấn cũng là một trong những người chứng kiến giây phút cuối cùng của Trịnh Công Sơn tại nhà ông. Hằng năm, vào ngày mất của Trịnh Công Sơn, Trần Mạnh Tuấn dù khỏe mạnh hay ốm đau, vẫn đưa gia đình đến ngôi nhà ấy để thắp cho người anh lớn một nén nhang.

Nơi đây, cô “Bóng Hồng Nhung” thời son trẻ vẫn thường xuyên lui tới, chuyện trò với “anh Sơn”, để rồi được nhạc sĩ viết tặng nhiều tác phẩm âm nhạc duyên dáng như “Thuở Bóng là người”, “Bóng bông ơi”, “Bóng không là bóng”... Hồng Nhung từng cho biết cô chịu ảnh hưởng nhiều từ những triết lý nhân văn về tình yêu cuộc sống, về thân phận con người mà nhạc sĩ Trịnh Công Sơn truyền cảm hứng cho cô và đưa vào trong từng ca khúc của ông.

Còn rất nhiều, rất nhiều nghệ sĩ như Cẩm Vân, Tam ca áo trắng và nhiều nghệ sĩ từ khắp các vùng miền ngưỡng mộ ông... thường xuyên lui tới căn nhà ấm cúng của Trịnh Công Sơn, chuyện trò, lắng nghe những lời chỉ bảo của ông, được ông hướng dẫn cách hát những tác phẩm mà ông sáng tác. Nữ ca sĩ Cẩm Vân từng kể lại rằng, “anh Sơn” bao giờ cũng ấm áp, rất dịu dàng và bao dung. Rằng cứ đến sinh nhật của “anh Sơn” là không ai bảo ai, không cần hẹn trước, giới văn nghệ sĩ cứ tụ tập về, tổ chức tiệc cho anh. Ca sĩ Hồng Nhung từng chia sẻ, cô nhớ như in, vào mỗi dịp sinh nhật, Trịnh Công Sơn thường dậy sớm, trang phục là ủi thẳng tắp, chọn giày, vớ, đồng hồ, bật lửa, mũ... thật hài hòa, chinh chu như một tài tử ci-nê Pháp, bước ra khỏi phòng với nụ cười tươi rói, mắt sáng long lanh, lấp đầy căn nhà bằng không khí hân hoan và niềm vui.

Căn nhà này cũng là nơi nhạc sĩ gặp gỡ những tâm hồn đồng điệu. Nơi ông từng trò chuyện với nhạc sĩ Văn Cao về kỉ niệm sáng tác các bài hát, đàm luận về hội họa, nhiếp ảnh với họa sĩ Lưu Công Nhân, nhiếp ảnh gia Dương Minh Long...

Giờ đây, người nhạc sĩ có tài năng và tâm hồn lớn ấy đã ra đi. Ngôi nhà số 47 Phạm Ngọc Thạch vẫn là một nơi lưu giữ kí ức về ông đối với những người em, người bạn, người hâm mộ. Căn phòng riêng của Trịnh Công Sơn, nơi ông tiếp những người thân thiết, đến nay, 22 năm vẫn luôn được thắp sáng đèn dù ông đã qua đời.

Năm 2023, gia đình Trịnh Công Sơn cùng nhóm bạn trẻ đã thực hiện số hóa ngôi nhà. Điều này cũng phần nào giúp những người yêu mến, ngưỡng mộ có nhạc sĩ nhưng không có điều kiện đến thăm nhà có thể thỏa lòng mong ước được chiêm ngưỡng những góc ngách của ngôi nhà lưu giữ những kí ức một thời...

NGỌC MAI

Câu chuyện cảm động về một cựu nữ chiến sĩ Trường Sơn

Cách đây 65 năm, con đường Trường Sơn huyền thoại được mở ra theo Nghị quyết 15 của Trung ương Đảng. Đây là tuyến vận tải chiến lược để chi viện cho miền Nam và các nước bạn. Con đường này cũng in dấu bao máu xương và những câu chuyện về những con người Việt Nam anh hùng. Trong số đó, có thể kể đến những nữ chiến sĩ “xẻ dọc trường sơn đi cứu nước, mà lòng phơi phới dậy tương lai”...

● Bà Nguyễn Thị Hồng Nhân và ông Nguyễn Mạnh Cường còn trẻ.

mỗi bước hành quân. Bài thơ viết về Bác tôi ấp ủ trong suốt dọc đường hành quân, ngay tối hôm đó tôi đã ghi lại bài thơ trong cuốn nhật ký của mình”.

Lá thư dặn chồng đến thăm “người chồng chưa cưới của em”

Cách đây 2 năm, năm 2022, tại sự kiện trung bày, trao tặng hiện vật và giao lưu nhân chứng lịch sử mang chủ đề “Tình yêu qua chiến tranh” do Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam phối hợp với CLB “Trái tim người lính”, Hội Nữ chiến sĩ Trường Sơn tổ chức, có một câu chuyện về lá thư dặn chồng đến thăm “người chồng chưa cưới của em” thu hút được nhiều sự quan tâm.

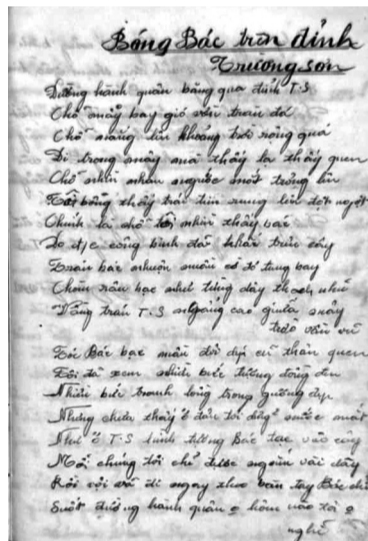
Đó là câu chuyện tình của nữ bộ đội Nguyễn Thị Hồng Nhân và anh bộ đội Nguyễn Mạnh Cường. Trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước, hai người đã yêu nhau mà không đến được với nhau. Họ

● Trong chiến công vĩ đại trên đường Trường Sơn, lịch sử luôn ghi nhớ hơn 2 vạn nữ chiến sĩ đã hy sinh xương máu và cả tuổi thanh xuân. Ảnh tại triển lãm Kiều hành Trường Sơn của Bảo tàng Phụ nữ VN năm 2019

● Bà Nguyễn Thị Hồng Nhân tặng lại kỷ vật Trường Sơn cho Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam. (Nguồn ảnh trong bài: Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam)

● Bài thơ viết về Bác của bà Nguyễn Thị Hồng Nhân.

phải hy sinh chữ “tình” để làm tròn chữ “hiếu”. Năm 1971, khi tuổi xuân còn phơi phới, cô gái trẻ Nguyễn Thị Hồng Nhân đã viết đơn tình nguyện lên đường nhập ngũ, được biên chế vào Binh trạm 15, kho Z4, Đoàn 559 bộ đội Trường Sơn làm nhiệm vụ khuân vác đạn dược, quân tư trang.

Năm 1972, trong một lần đi công tác, chị Nguyễn Thị Hồng

cùng chị đành hy sinh chữ “tình” để làm tròn chữ “hiếu”.

Đến năm 1985, chị bị một trận ốm nặng tưởng không qua khỏi nên đã viết thư để lại dặn chồng và các con: “Nếu chẳng may điều kiện xấu nhất đến với em và sự xa cách đau thương đến với chồng và các con quá sớm... khi các con trưởng thành, anh hãy đưa địa chỉ này cho các con tìm đến thăm “người chồng chưa cưới” của em ngày sống trong quân ngũ, điều này anh hãy chiều và tha thứ cho em phòng khi em qua đời quá sớm, khi các con còn thơ dại chưa biết gì...!”.
Sau một thời gian sức khỏe hồi phục, lá thư được cất đi để làm kỷ niệm. Lá thư là một trong số 47 hiện vật mà cựu nữ chiến sĩ Trường Sơn Nguyễn Thị Hồng Nhân đã tặng cho Bảo tàng Phụ nữ Việt Nam lưu giữ. Hiện nay, cả bà Nhân và ông Cường đều đã có gia đình riêng, con cái trưởng thành. Họ gặp nhau trong mỗi lần đơn vị tổ chức gặp mặt và coi nhau như người đồng đội, mỗi tình năm xưa chỉ là một kỷ niệm đẹp.

... Trong chiến công vĩ đại của con đường Trường Sơn mang tầm vóc lịch sử, ngoài các chiến sĩ nam giới, không thể không nhắc đến gần 2 vạn nữ chiến sĩ từ khắp các địa phương trong cả nước tình nguyện trực tiếp đóng góp công sức chiến đấu với bao mồ hôi, nước mắt và xương máu, đánh đổi cả sự hy sinh của bản thân mình. Họ là những nữ thanh niên xung phong, dân công hỏa tuyến, bộ đội thông tin, giao liên, quân y, văn công, lái xe, nhà văn, nhà báo, công binh... Con đường Trường Sơn đã để lại những cái tên trở thành huyền thoại như: Mười cô gái thanh niên xung phong Ngã ba Đồng Lộc; Tiểu đoàn nữ chiến sĩ Trưng Trắc của tỉnh Hà Tây; Đội nữ chiến sĩ lái xe mang tên người nữ anh hùng quân giải phóng miền Nam Nguyễn Thị Hạnh; Tiểu đoàn Vận tải 232 thuộc Cục hậu cần Quân khu V; hay những cái tên bất tử như: La Thị Tám, Nguyễn Thị Huân, Hồ Thị Thu Hiền...

Những kỷ niệm và câu chuyện tình của cựu nữ chiến sĩ Trường Sơn Nguyễn Thị Hồng Nhân nói trên là một trong rất nhiều kỷ niệm của cả một thế hệ thanh niên đã cùng nhau góp sức trai trẻ làm nên chiến thắng lịch sử của đất nước theo dọc tuyến đường Trường Sơn huyền thoại. “Chiến tranh” luôn là hai từ mà mỗi khi nhắc đến luôn gợi bao hình dung về sự tàn khốc, ác liệt và chia ly, nhưng với họ thì sức mạnh để vượt qua những năm tháng đau thương, mất mát đó chính là lý tưởng sống cao đẹp, tình yêu Tổ quốc và tình yêu lứa đôi trong sáng, thiêng liêng. Họ đã viết nên những câu chuyện cùng năm tháng để mỗi khi nhắc lại, chúng ta lại càng trân trọng, thêm tin vào vào những điều đẹp để luôn tồn tại trong cuộc sống. HỒNG MINH

Nhân bị sức ép của bom hạt xuống ngầm và bất tỉnh, chị đã được một đồng chí lái xe đưa đi cấp cứu tại bệnh viện dã chiến, 10 ngày sau tỉnh lại biết mình thoát chết, muốn gặp đồng chí lái xe để cảm ơn, nhưng không biết đồng chí đó tên gì, ở đơn vị nào. Mãi đến năm 1973 chị bắt gặp lại người lái xe đã cứu sống mình một năm về trước tên là Nguyễn Mạnh Cường, quê Thái Bình. Cùng làm việc trong một đơn vị (D76, E11, F571 đoàn 559). Anh bộ đội Nguyễn Mạnh Cường đã dành sự quan tâm đến chị Nhân và đem lòng yêu chị nhưng chưa được chấp nhận. Đến năm 1974, sau một trận ốm, chị được sự chăm sóc tận tình của anh Cường, cảm động trước tấm lòng chân thành ấy chị đã nhận lời yêu anh. Tình yêu của hai người được thông qua những lá thư gửi cho nhau, thể hiện tình cảm yêu quý, nhớ thương và hứa hẹn cùng nhau phấn đấu hoàn thành nhiệm vụ.

Năm 1975, chị Nhân ra quân trở về địa phương, anh Cường vẫn ở đơn vị. Hai người thường viết thư cho nhau. Cuối năm 1976, chị Nhân ít trả lời thư anh Cường hơn, vì lúc này gia đình, nhất là mẹ phản đối gay gắt mối quan hệ của hai người. Mẹ đã nói với chị: “Mày đi 4 - 5 năm rồi bây giờ mày lại đi lấy chồng thiên hạ nữa thì coi như mẹ mất con”. Nghĩ đến tình mẫu tử, chị đã rất khó khăn và khổ tâm khi đưa ra quyết định của mình, nhưng cuối

Trào lưu thưởng thức bữa ăn "view triệu đô" của giới trẻ

Dưới bầu không khí trong lành của thiên nhiên, hình ảnh đồi núi bạt ngàn, cây cối xanh ngắt xung quanh với biển mây bồng bềnh, trước mặt là một tô mì nóng hổi, tất cả liệu có tạo nên khoảnh khắc nhớ mãi không quên? Với nhiều người câu trả lời là có, đây cũng là mô tả cho bữa ăn "view triệu đô" - trào lưu du lịch trải nghiệm thu hút giới trẻ.

● Bữa ăn "view triệu đô" - trào lưu du lịch trải nghiệm thu hút giới trẻ. (Ảnh: Hồng Hà)

Trải nghiệm "độc nhất vô nhị"

Nói đến trải nghiệm "độc nhất vô nhị" trong du lịch, mọi người thường nghĩ đến những tour du lịch mới lạ, những vùng đất chưa được khám phá nhiều, những khách sạn độc đáo và những món ăn hiếm có. Đương nhiên, để trải nghiệm những điều trên, du khách phải bỏ ra một khoản lớn mà không phải ai cũng có thể chi trả cho một chuyến du lịch. Thế nhưng giờ đây, việc có trải nghiệm "độc nhất vô nhị" lại chưa bao giờ rẻ đến thế khi mà chỉ dưới 500.000 đồng du khách đã được thưởng thức những bữa ăn "view triệu đô" ngay tại Việt Nam.

Nếu như trước đây nhắc đến bữa ăn "view triệu đô" sẽ là những bữa ăn trong khu nghỉ dưỡng sang chảnh, khách sạn xa hoa. Ngày nay, "view triệu đô" được dùng để nói về khung cảnh thảo nguyên bao la mênh mông, về thung lũng với ruộng bậc thang lúa chín vàng ươm, về dòng suối ngày đêm chảy róc rách len lỏi qua khe đá. Đúng vậy, "view triệu đô" trong bài viết là những địa điểm được thiên nhiên ưu ái ban tặng cảnh sắc say đắm lòng người, mang lại cho du khách cảm giác hoà mình với tự nhiên. Giống như trong lời rap của rapper Đen Vâu "ở dưới xuôi chúng mình gọi view này là view triệu đô", đó là nơi mọi thứ đều đẹp, bình yên, khác xa hoàn toàn với phố xá xô bồ náo nhiệt.

Và đương nhiên, những bữa ăn nơi đây không giống như trong một nhà hàng sang trọng với những món ăn sơn hào hải vị, đầu bếp thượng hạng và dịch vụ chuẩn 5 sao. Chỉ đơn giản là một mâm cơm nhà có vài món mặn như thịt rang, trứng rán thêm đĩa rau, bát canh hay thậm chí là một gói mì úp đơn giản với quả trứng trần tái, chiếc bánh mì kẹp rau thịt và một cốc cà phê đen đá. Rõ ràng toàn những món bình dân, quen thuộc với bất kỳ ai nhưng khi cộng hưởng với cảnh sắc kỳ vĩ lại trở thành hương vị khó quên đối với nhiều người.

● Thưởng thức mâm cơm nhà trên dòng sông Nho Quế.

(Ảnh: Minh Duyên)

Chính vì đều là những thứ giản dị, bình dân nên thay vì bỏ số tiền lớn để ở khách sạn 5 sao, ăn trong nhà hàng đắt đỏ với vị trí đắc địa theo đúng nghĩa "view triệu đô", du khách chỉ cần trả một số tiền nhỏ hơn nhiều lần để thưởng thức "view triệu đô" theo một cách hoàn toàn khác. Một vài địa điểm phổ biến được du khách lựa chọn sở hữu "view triệu đô" có thể kể đến như phong cảnh thiên nhiên ở vùng núi phía Bắc như: Hoàng Su Phì, Mù Cang Chải, sông Nho Quế, Tà Xùa,... Hay những bãi biển hoang sơ, tuyệt đẹp, ít người đặt chân đến như Phú Yên, Lý Sơn, Kỳ Co,... Tất cả đều là những địa điểm bỏ túi của tín đồ thích đi phượt và khám phá thiên nhiên.

Thế nhưng, đánh đổi với số tiền bỏ ra, du khách cần phải đầu tư thời gian và công sức nhiều hơn cho việc di chuyển, bởi lẽ đường đi đến đây không hề dễ dàng. Để đến được những địa điểm trên, một vài nơi có thể đi máy bay nhưng sau đó phải di chuyển thêm một quãng đường dài để đến được những vị trí cao, có tầm nhìn đẹp như mơ. Khó khăn hơn nữa là địa hình vùng núi cao như Hà Giang, Sa Pa với hầu hết là đường núi gập ghềnh và khúc cua, càng đi lên cảnh vật

càng heo hút, chỉ có ruộng đồng và núi đá vôi.

Tuy nhiên, chính những khó khăn ấy lại làm nên giá trị đặc biệt của những bữa ăn "view triệu đô". Chả thế mà nhiều người vẫn nói rằng "đâu phải cứ có nhiều tiền là mua được đâu", không phải ai cũng có thể mua được trải nghiệm này bằng tiền bạc, mà chỉ có những ai có tâm hồn phiêu du, khám phá, dám thử thách mới có thể thấy được những điều thực sự đắt giá từ chuyến đi.

Những chuyến đi "gây thương nhớ"

Trước cơ hội được trải nghiệm du lịch "độc nhất vô nhị", bữa ăn "view triệu đô" thu hút phần lớn du khách là thế hệ trẻ và cũng từ đó dần thay đổi cách nhìn nhận về du lịch của họ. Thay vì lựa chọn đặt chân đến những điểm nổi tiếng và sang trọng, giờ đây họ thích khám phá những trải nghiệm mới mẻ, độc đáo và thường là những điểm đến chưa được khám phá nhiều. Họ không muốn du lịch chỉ dừng lại ở nghỉ dưỡng, tham quan mà muốn tận hưởng trọn vẹn từng phút giây khám phá vẻ đẹp hoang sơ và bí ẩn của thiên nhiên, trải nghiệm cuộc sống đích thực của người dân địa

● Bữa sáng bên những thửa ruộng vàng ươm tại Hoàng Su Phì.

(Ảnh: Mai Hương)

phương, từ đó tạo ra những kỷ niệm đáng nhớ.

Là một cô gái thích du lịch trải nghiệm, đặc biệt là các vùng đất có dấu ấn văn hoá đậm nét hoặc có cảnh thiên nhiên hùng vĩ, đẹp mắt, Minh Duyên (27 tuổi, Hải Phòng) cho biết cô đã có chuyến đi đặc biệt tại Hà Giang khi được thưởng thức mâm cơm nhà trên dòng sông Nho Quế xanh màu ngọc bích, xa xa là Hẻm Tu Sản - hẻm vực sâu nhất Đông Nam Á. "Đồ ăn khá ngon, thực phẩm tươi, chế biến ngon miệng để ăn, phục vụ nhanh chóng và lịch sự" là đánh giá của Minh Duyên cho bữa ăn có giá dao động từ 100.000 - 200.000 đồng/người tùy theo thực đơn.

Theo Minh Duyên việc bỏ ra số tiền như vậy cho bữa cơm trong khung cảnh đẹp, vừa hùng vĩ vừa thơ mộng là vô cùng xứng đáng. "Trước đây tôi cũng đã từng có những trải nghiệm giống vậy, chủ yếu là ở khu vực miền Trung các vùng biển như vịnh Vĩnh Hy hoặc miền Tây Nam Bộ ở các miệt vườn, vùng Đồng Tháp Mười,... Mỗi nơi sẽ có những dấu ấn khác nhau về đồ ăn, khung cảnh, giá thành, dịch vụ nhưng tựu chung đều là trải nghiệm đẹp và khó quên", Minh Duyên chia sẻ.

Cũng tại mảnh đất Hà Giang, Mù Cang Chải nổi tiếng nhiều năm nay với mùa vàng đẹp như tranh vẽ. Nơi đây phát triển du lịch mạnh mẽ với nhiều homestay, resort đẹp có tầm nhìn thẳng ra đồng lúa. Nếu chọn nghỉ lại tại đây, không khó để thuê một căn phòng nhìn thẳng ra ruộng bậc thang xinh đẹp. Đây cũng chính là nơi những tấm ảnh về bữa sáng "view triệu đô" ra đời.

Tương tự khung cảnh ngời trong một homestay với phong cách đơn giản, trước mắt là những thửa ruộng lượn sóng rộ sắc vàng đang đón ánh mặt trời của ngày mới. Bên kia, những vạt núi rừng xanh biếc mênh mông. Chỉ cần những hình ảnh đẹp và yên bình như vậy đã để lại cho du khách trải nghiệm ấn tượng và sâu sắc với chuyến đi. Vì vậy, đến với các địa phương có ruộng bậc thang đẹp như Hà Giang, du khách từ xa đến đều chọn nghỉ lại qua đêm để tận hưởng cảm giác thức dậy cùng bình minh trên những thửa ruộng vàng ươm, thơm nồng hương lúa mới.

Hoàng Long (24 tuổi, Hà Nội) cho biết buổi sáng tại Mù Cang Chải rất đẹp, ngay khi mở cửa ra ngang tầm mắt đã là ruộng lúa bát ngát, chạy dài tít tắp thành những đường cong uốn lượn tuyệt đẹp. "Vì ngủ lại homestay nên tôi chọn ăn bữa sáng tại đây luôn, lúc đầu chỉ đăng ký ăn sáng cho tiện nhưng không ngờ có cơ hội thưởng thức bữa sáng "view triệu đô" như cộng đồng mạng chia sẻ. Chỉ đơn giản là gói mì tôm, thêm ít rau, quả trứng dù đơn giản, bình dân nhưng với khung cảnh đáng "đồng tiền bát gạo", đây là bữa sáng vô cùng tuyệt vời", Hoàng Long chia sẻ.

Ngày nay, có rất nhiều địa điểm "view triệu đô" ở Việt Nam là tâm điểm thu hút giới trẻ, lan truyền nhanh chóng qua các kênh mạng xã hội. Từ những ngọn núi cao vút, những thửa ruộng bậc thang mênh mông cho đến những bờ biển tĩnh lặng, mọi địa điểm đều khiến cho giới trẻ đắm chìm trong vẻ đẹp tự nhiên. Không chỉ vậy, sự kết hợp giữa những bữa ăn và cảnh sắc thiên nhiên hùng vĩ tại những tọa độ này đã tạo nên một trải nghiệm "độc nhất vô nhị".

Tuy nhiên, theo các du khách bữa ăn hiện nay vốn là các món thường thấy ở mọi nơi, chưa mang đậm dấu ấn đặc trưng của vùng đất đó. Tại mỗi địa phương, món ăn được xem là biểu tượng, phản ánh nét văn hóa, phong tục của người dân. Ví dụ, ở Hà Giang, không thể bỏ qua bữa sáng với bánh mì tam giác mạch, bánh cuốn, phở chua hay xôi ngũ sắc, mỗi món ăn mang trong mình hương vị đặc trưng, sự kết hợp tinh tế của các nguyên liệu địa phương và kỹ thuật nấu nướng của người dân nơi đây. Do đó, du khách sẽ được tận hưởng trọn vẹn bữa ăn "view triệu đô" nếu như vừa được trải nghiệm khung cảnh tuyệt đẹp, vừa được thưởng thức hương vị món ăn đặc trưng của vùng đất đó.

Cô giáo “nặng lòng” với trẻ tự kỷ

Xuất thân là một cô giáo dạy văn, nhưng vì nhiều cơ duyên khác nhau, cô Lê Thị Thùy Dung đã trở thành một giáo viên dạy trẻ tự kỷ. Theo nghề hơn 10 năm đối với cô đó là cả một quá trình trao đi yêu thương, nhận lại yêu thương.

Vỡ òa từ tiếng nói đầu tiên của cậu bé tự kỷ

Cô Lê Thị Thùy Dung (sinh năm 1984, sống tại Hà Nội) đã có hơn mười năm gắn bó với công việc giáo dục trẻ tự kỷ. Cô chia sẻ, khi mới ra trường, cô là một giáo viên dạy Ngữ văn. Sau nhiều năm nỗ lực, cô trở thành giáo viên chính thức trong một trường cấp III ở Hà Nội. Công việc ổn định, cô được học sinh yêu mến, tôn trọng. Cô tâm sự: “Tôi cứ nghĩ cuộc sống của mình sẽ bình lặng trôi qua như vậy cho đến lúc về hưu”.

Trong thời gian nghỉ sinh con thứ hai, cô rất nhớ nghề, lại thêm việc có thời gian rảnh rỗi, nên được một người bạn mời về dạy kỹ năng sống ở một trung tâm tư nhân. Ban đầu, công việc của cô chỉ dạy bộ môn như giao tiếp, trò chuyện, thuyết trình cho các em học sinh. Một lần, lớp học của cô nhận em học sinh đã 6 tuổi, nhưng vẫn chưa có khả năng giao tiếp, tự phục vụ bản thân. Ban đầu, cô Dung rất ngạc nhiên, sau đó, tìm hiểu qua lời kể của phụ huynh và các giáo viên phụ trách khác, cô biết rằng em học sinh đó bị rối loạn phổ tự kỷ.

Bản năng của một người mẹ, một giáo viên khiến cô quyết tâm giúp đỡ em học sinh 6 tuổi rối loạn phổ tự kỷ ấy: “Quyết tâm là một chuyện, còn thực tế khi hỗ trợ các em học sinh tự kỷ đòi hỏi giáo viên phải thật kiên nhẫn, nỗ lực hết mình”. Ban đầu, em học sinh không chú ý đến cô, luôn lơ đãng, mất tập trung. Cô Dung vừa phải làm quen với học sinh, vừa phải liên tục bổ sung kiến thức, học hỏi kinh nghiệm của những giáo viên ngành giáo dục đặc biệt.

Hơn một năm nỗ lực, có những lúc tưởng như hai cô trò phải bỏ cuộc. Cô Dung và em học sinh 6 tuổi dần trở nên gắn bó, thân thiết. Trước sự ngỡ ngàng của phụ huynh và các thầy, cô giáo khác, một ngày, em học sinh lần đầu nói được những âm thanh trọn vẹn, từ ngữ rành mạch, rõ ràng. Cô Dung chia sẻ: “Tôi đã có mười một năm đi dạy, đó là lần đầu tiên tôi thấy vui sướng như vậy. Tôi cảm thấy vui hơn cả khi nghe tin lớp mình 100% đỗ tốt nghiệp. Âm thanh ấy đối với tôi và gia đình của em là một điều kỳ diệu. Khi đó, tôi đã suýt bật khóc vì hạnh phúc”.

● Âm thanh đầu tiên của em học sinh tự kỷ đã giúp cô Dung bén duyên với nghề giáo dục đặc biệt. (Ảnh trong bài: NVCC)

● Trẻ rối loạn phổ tự kỷ có thể hòa nhập xã hội, nếu như được can thiệp từ sớm.

Cho đến một hành trình dài đồng hành cùng trẻ tự kỷ

Như một cơ duyên càng đi sâu vào ngành giáo dục trẻ tự kỷ, cô Dung càng yêu mến, mong muốn được cống hiến với nghề. Thời gian đầu, cô làm song song hai công việc vừa đi dạy trên trường, vừa tham gia hỗ trợ các trung tâm dạy trẻ đặc biệt. Thời gian này, cô được tiếp xúc với rất nhiều mảnh đời khác nhau. Cô Dung tâm sự: “Đó là những đứa trẻ bị “bỏ lại” phía sau, trước sự hoang mang của bố mẹ, bất lực của những giáo viên khác trong trường”.

Trong gần 10 năm theo nghề giáo dục trẻ đặc biệt, cô Dung tập trung vào mảng can thiệp sớm cho trẻ em bị rối loạn phát triển và chậm phát triển. Đối với cô, những em bị rối loạn phát triển là các ca khó nhất, vì như vậy có nghĩa là bố mẹ sẽ phải theo con suốt cả cuộc đời. Có những em dù đã bốn, năm tuổi nhưng vẫn không thể nói, không thể nhận thức về cuộc sống như những em nhỏ khác. Phải mất từ một đến hai năm, với sự đồng hành của cả phụ huynh, gia đình mới có thể nói được.

Cô Dung nhớ nhất, cô từng tiếp nhận một em học sinh đã ngoài 20 tuổi, mới được gia đình đưa đến những trung tâm hỗ trợ trẻ đặc biệt: “Đó là một

chàng trai cao hơn tôi cả cái đầu, nhưng vẫn chưa biết nói, chưa thể tự vệ sinh cá nhân. Trí tuệ của em chỉ như một đứa trẻ ba, bốn tuổi”.

Cô Dung cho biết, với các em bị rối loạn phổ tự kỷ và chậm phát triển, các con thường gặp khó khăn trong việc tiếp nhận, xử lý thông tin qua hệ thống các giác quan, nên không thể bắt chước, học hỏi như những đứa trẻ bình thường khác. Những em can thiệp muộn, thì khả năng hòa nhập vào đời sống, xã hội như một người bình thường sẽ thấp hơn. Giáo viên phải rất kiên nhẫn để dạy bảo, hướng dẫn các em.

Cô lấy ví dụ như em học sinh ngoài 20 tuổi, ban đầu thường mất tập trung, không muốn nghe cô nói. Thậm chí, các em còn gào thét nếu bản thân cảm thấy khó chịu. Cô nói: “Đó là điều không thể tránh khỏi”. Cô chia sẻ, có những lúc các em mất không chế bản thân và vô tình làm tổn thương giáo viên. Cô nhớ nhất, một lần đang dạy em học sinh 20 tuổi học, em bị đau đầu dữ dội do ảnh hưởng của căn bệnh rối loạn phổ tự kỷ. Cô phải đưa bàn tay của mình cho em cắn, nước mắt hai cô trò cứ rơi xuống vì thương nhau: “Kết thúc buổi học, bàn tay tôi là dấu răng và vết xước”.

● Giáo dục trẻ tự kỷ là một hành trình nỗ lực của cả giáo viên, phụ huynh và chính các em học sinh.

Sau một thời gian dài làm song song hai công việc trên trường và trung tâm giáo dục trẻ đặc biệt. Đến năm 2020, khi các con đã lớn, điều kiện kinh tế gia đình ổn định hơn, cô Dung xin nghỉ việc trên trường để dành toàn thời gian cho công việc giáo dục trẻ rối loạn phổ tự kỷ của mình. Hiện tại, cô mở một trung tâm nhỏ hỗ trợ các em tại Hà Nội.

Đừng bao giờ từ bỏ hy vọng vào trẻ tự kỷ

Cô Dung tâm sự, mỗi em học sinh đều là một thiên tài, có khả năng riêng biệt, không ai hoàn hảo hay khiếm khuyết hoàn toàn. Đối với những trẻ tự kỷ, các em có thể hòa nhập vào cuộc sống, học tập được như bao đứa trẻ bình thường khác, miễn là cha mẹ đủ kiên nhẫn, yêu thương và đừng bao giờ từ bỏ hy vọng vào những đứa con “đặc biệt” của mình.

Cô nhớ về các em học sinh của mình. Mỗi em đều có những ưu điểm như “cậu bé” ngoài hai mươi tuổi vẫn chưa biết nói là một học sinh ngoan ngoãn, lễ phép. Em học sinh 6 tuổi là một đứa trẻ giàu tình yêu thương. Cô Dung chia sẻ, ngay tại trung tâm của cô cũng có những em “cựu học sinh” đã đỗ vào các trường cao đẳng, đại học, trở thành giáo viên và quay lại trợ giảng hỗ trợ cho trung tâm của cô.

Cô cho biết, có những học sinh tự kỷ rất thông minh, các em có tài năng ở nhiều lĩnh vực khác nhau như toán học, âm nhạc, mỹ thuật, kỹ thuật,... Cô Dung kể về một trường hợp ở trung tâm của mình: “Như em Bảo Minh, nhờ có sự đồng hành từ bố mẹ, thầy cô, hiện tại, em đã có khả năng giao tiếp như những người bình thường đến khoảng 70%. Bản thân em phát hiện ra năng khiếu về âm nhạc của mình và hiện tại đang học song song một trường bình thường và Học viện Âm nhạc”.

Cô cho biết, thực tế các em cũng khao khát được giống như những người bình thường: “Khi nhìn các em bất lực, đau đớn, một

mỗi đập đầu vào tường, tự cào cào làm đau cơ thể mình. Tôi thật sự rất thương các em”. Việc đồng hành cùng một học sinh bình thường cần sự nỗ lực, kiên trì của bố mẹ, các thầy, cô giáo, thì đối với những em học sinh rối loạn phổ tự kỷ khó khăn tăng lên gấp ba, gấp bốn. Mỗi lần được phụ huynh tin tưởng gửi gắm con cái, câu hỏi cô nhận nhiều nhất là: “Khi nào các con biết nói? Khi nào các con sẽ tự phục vụ được các nhu cầu cá nhân của bản thân”. Cô cho biết, sớm hay muộn tùy vào trình trạng rối loạn phổ tự kỷ, rối loạn phát triển, cùng khả năng của chính các em.

Cô Dung tâm sự, từng tuần học, cô sẽ có những chủ đề riêng để hướng dẫn các em. Mỗi chủ đề phải được nhắc đi, nhắc lại nhiều lần: “Lấy ví dụ, tôi dạy chủ đề về rau củ, như rau muống, tôi sẽ cho các em sờ, nhìn thấy rau. Sau đó nhắc lại nhiều lần cho các em, mười lần, hai mươi lần, thậm chí đến năm mươi lần”. Trong các buổi học sau đó, cô tiếp tục có những liên hệ gợi nhớ, giúp các em có được những “mường tượng mơ hồ” về rau muống.

Cô thường khuyến khích phụ huynh ở nhà cũng nói chuyện nhiều với các em. Để học sinh làm quen với âm thanh. Ngoài ra, thường đưa các em ra ngoài để tiếp xúc với cuộc sống xã hội đời thường, liên hệ với những thứ đã dạy ở trường và bố mẹ hướng dẫn tại nhà: “Bố mẹ có thể đưa con đi siêu thị, giúp các em nhận biết về các loại rau củ, hàng hóa. Đồng thời dạy các em hiểu rằng muốn lấy một món đồ phải trả giá bằng một vật khác (ở đây là tiền)”.

Cô cho biết, cha mẹ nên quan tâm, săn sóc để ý trẻ từ khi mới lọt lòng. Biểu hiện việc chậm nói, không linh hoạt,... cần phải được đưa đến phòng khám kiểm tra định kỳ. Giai đoạn để can thiệp sớm cho trẻ rối loạn phổ tự kỷ là khoảng từ 18 - 36 tháng tuổi, càng sớm khả năng hòa nhập xã hội sau này của các em sẽ càng tốt. ANH NHI

Thác Bản Giốc lọt top 21 thác nước đẹp nhất thế giới

Nhờ sở hữu vẻ đẹp hùng vĩ tựa chốn tiên cảnh, thác Bản Giốc (tỉnh Cao Bằng) một trong những thác nước đẹp nhất Việt Nam đã được tạp chí du lịch Mỹ Travel + Leisure xếp vào danh sách 21 thác nước đẹp nhất thế giới năm 2024.

Sức hút từ vẻ đẹp mê hồn của thác Bản Giốc

Để du khách có thể cảm nhận được sức hút từ vẻ đẹp mê hồn của những thác nước, tờ tạp chí Mỹ này đã chọn ra 21 thác được xem là tuyệt tác xứng với danh hiệu đẹp nhất thế giới từ những thác lớn nhất, cao nhất hoặc mạnh nhất cho đến những thác nước ít được biết đến. Đáng chú ý, trong số đó có một đại diện đến từ Việt Nam, chính là thác Bản Giốc với vị trí thứ 17.

Nằm trên đường biên giới Việt - Trung, thác Bản Giốc trên dòng sông Quây Sơn, thuộc xã Đàm Thủy, huyện Trùng Khánh, tỉnh Cao Bằng. Đây được xem là nơi có cảnh sắc thiên nhiên hùng vĩ tựa chốn tiên cảnh và được mệnh danh là một trong những thác nước đẹp nhất Việt Nam, thác nước tự nhiên lớn nhất khu vực Đông Nam Á; đồng thời cũng là thác nước nằm trên đường biên giới lớn thứ tư thế giới.

Thác Bản Giốc có độ cao 53m, chia làm 3 tầng và có 2 dòng thác quanh năm nước chảy, trong đó phần thác chính rộng và cao nhất nằm ở vùng biên giới giữa Việt Nam và Trung Quốc. Từ độ cao 53m, những khối nước lớn đổ xuống qua nhiều bậc đá vôi phủ rêu xanh tuyệt đẹp. Giữa thác có một mô đá rộng phủ đầy cây, đã xẻ dòng nước thành 3 luồng như ba dải lụa trắng. Nếu đến thác vào lúc mặt trời đã lên cao, du khách sẽ được ngắm cảnh những chiếc cầu vồng xuất hiện liên tục, tạo thêm vẻ đẹp kỳ ảo của dòng thác.

Bao quanh thác Bản Giốc là cảnh quan thiên nhiên đẹp mắt, nên thơ, nên khi tới đây du khách sẽ được tận hưởng bầu không khí trong lành, mát mẻ với những thảm cỏ xanh mướt, những cánh rừng nguyên sinh cùng hệ sinh thái động, thực vật đa dạng.

Nước dòng sông tít trời vào thu. Trên mặt sông, hơi nước hình thành một khoảng sương mù, khi ánh nắng chiếu vào mang đến khung cảnh huyền ảo. Cảnh đẹp say đắm lòng người với từng tầng thác nối tiếp nhau tuôn nước ồ ạt, bọt tung trắng xóa. Chỉ với 50.000 đồng, du khách có thể chọn ngồi thuyền dạo quanh chân thác khoảng 15 phút để tận mắt chiêm ngưỡng khung cảnh hùng vĩ

● Thác Bản Giốc nằm trong danh sách 21 thác nước đẹp nhất thế giới năm 2024. (Ảnh: Traveloka)

● Bao quanh thác Bản Giốc là cảnh quan thiên nhiên đẹp nên thơ. (Ảnh: dangcongsan.vn)

● Thác Bản Giốc là điểm đến vô cùng hấp dẫn, hứa hẹn sẽ đem lại những trải nghiệm quý báu cho du khách trong và ngoài nước. (Ảnh: Trịnh Bộ)

● Du khách đi bè ngắm thác Bản Giốc. (Ảnh: Nguyễn Duy Hùng)

tại đây. Đồng thời, khu vực thác Bản Giốc cũng có nhiều dịch vụ, hoạt động đặc sắc hấp dẫn du khách như đi bè ngắm thác, khám phá động Ngườm Ngao, hang Pác Bó, chùa Phật Tích Trúc Lâm Bản Giốc...

Đến đây du khách đừng quên thử trải nghiệm hoạt động trekking xuyên rừng để cảm nhận không gian núi rừng bao la và hòa mình vào cuộc sống của người đồng bào dân tộc nơi đây.

Không chỉ vậy, du khách cũng sẽ được trải nghiệm cuộc sống, ẩm thực độc đáo của người dân địa phương. Vào khoảng tháng 10 hàng năm, đúng vào dịp tỉnh Cao Bằng tổ chức Lễ hội thác Bản Giốc, du khách sẽ có cơ hội được giao lưu văn hóa, biết thêm nhiều điều thú vị và trải nghiệm văn hóa du lịch đặc sắc cùng với người dân bản địa. Đặc biệt vào mùa lúa chín chính là thời điểm người dân thu hoạch lúa nếp ngay khu

Năm 2021, thác Bản Giốc đã từng được tạp chí du lịch Mỹ Travel + Leisure bình chọn là một trong 25 thác nước đẹp nhất thế giới.

Năm 2023, tờ báo hàng đầu Hong Kong (Trung Quốc) SCMP liệt kê những đường biên giới tự nhiên được đánh giá đẹp nhất thế giới, trong đó có thác Bản Giốc. Danh sách này dựa trên đánh giá của chuyên gia du lịch, như một gợi ý về điểm đến mà du khách nên ghé thăm thời gian tới. Điểm chung của những nơi này là các đường biên giới tự nhiên như sông, suối, núi, thác có cảnh hùng vĩ, đẹp.

vực cạnh dòng thác. Du khách sẽ được hòa mình vào đời sống sinh hoạt, thưởng thức nhiều món ăn đặc sản, món cơm lam óng nứa với gà nướng, heo nướng vàng giòn có mùi vị đặc trưng.

Travel+Leisure mô tả ngọn thác nằm giữa biên giới Việt - Trung phô diễn vẻ đẹp kỳ vĩ và sức mạnh của dòng nước chảy không ngừng qua các tầng, vách đá xuống các hồ chứa phía dưới, đổ xuống qua các vách đá theo hình móng ngựa. “Đi bộ chiêm ngưỡng cảnh quan thiên nhiên ở đây là trải nghiệm xứng đáng. Thật khó để giải thích thác nước lại có vẻ đẹp mê hoặc đến vậy. Như một màn trình diễn ấn tượng về sức mạnh của nước và sự hùng vĩ”, tạp chí cho biết.

Đến thác Bản Giốc vào lúc nào?

Cũng như các thác nước khác, thác Bản Giốc có lúc đầy lúc cạn, nên câu hỏi được nhiều du khách trong và ngoài nước muốn đến đây quan tâm nhất là nên đi vào thời gian nào?

Thác Bản Giốc có vẻ đẹp theo mùa, trong đó, mùa mưa từ tháng 6 đến tháng 9, nước chảy tuôn trào, tung bọt trắng xóa, nhiều khi mang theo cả phù sa nên có màu hơi đục. Thời tiết thời gian này nắng ráo. Mùa khô từ tháng 10 đến tháng 5 năm sau, trời lạnh hơn, nước chảy êm đềm, trong xanh.

Tuy nhiên, các “phượt thủ” giàu kinh nghiệm cho rằng thời điểm đẹp nhất để đến đây là tháng 8-9 vì nước nhiều mà trong xanh. Đầu mùa mưa nước thường đục, trong khi các tháng khác nước cạn. Nếu muốn đi thác kết hợp ngắm lúa chín bạn có thể đi vào dịp tháng 10, kết hợp ngắm dã quỳ, tam giác mạch, có thể đi vào tháng 11, 12.

Có thể nói, thác Bản Giốc là điểm du lịch tiêu biểu mang tính biểu tượng của tỉnh Cao Bằng. Vẻ đẹp của nó luôn đan xen giữa hùng vĩ, dữ dội với nét mộng mơ hiền hòa và trữ tình sâu lắng. Là một điểm đi săn nằm trong vùng Công viên địa chất toàn cầu UNESCO Non nước Cao Bằng, thác Bản Giốc - điểm đến vô cùng hấp dẫn, hứa hẹn sẽ đem lại những trải nghiệm quý báu cho du khách trong và ngoài nước. **HOÀI THU**